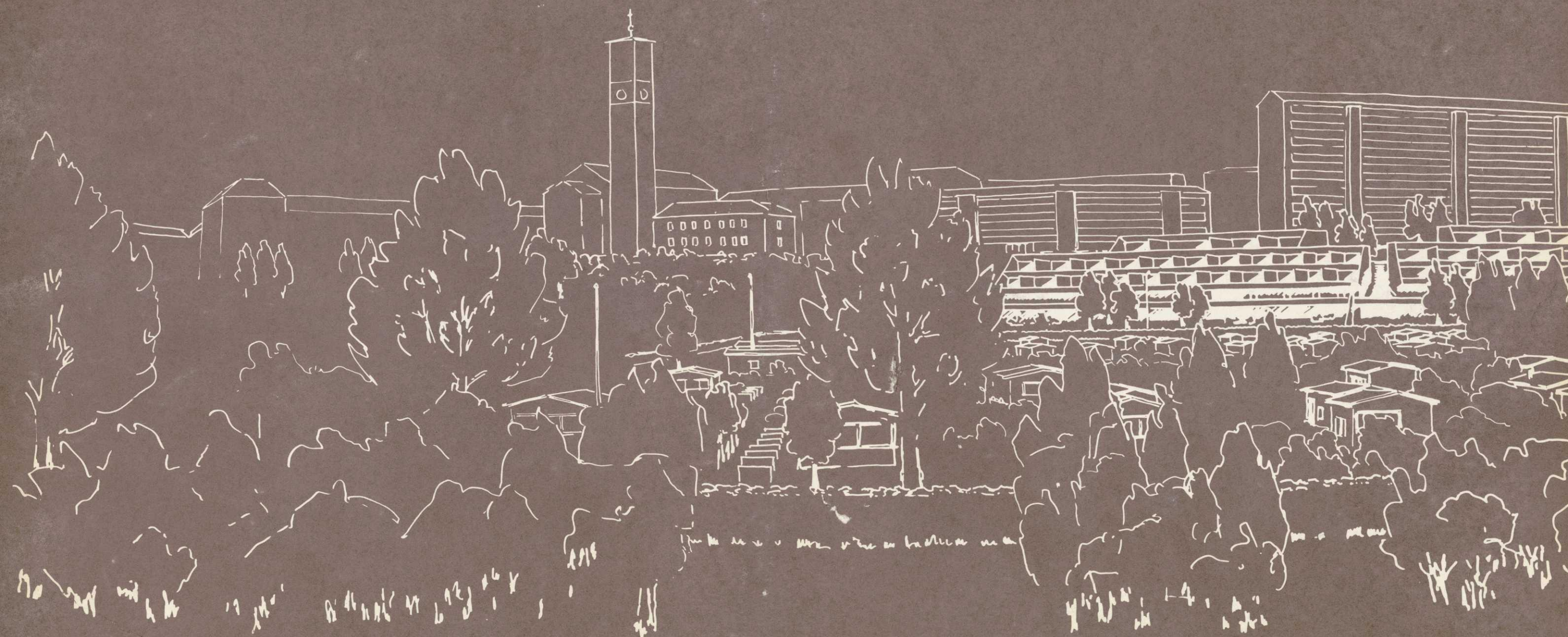

KUMPULA

SELVITYSALUEEN MAANKÄYTTÖMAHDOLLISUUDET

UTREDNINGSOMRÅDETS MARKANVÄNDNINGSMÖJLIGHETER

GUMTÄKT

KAUPUNKISUUN-
NITTELUVIRASTO
JULKAISUJAB9/74

ASEMAKAAVA-
OSASTO/KSS.
30.3.1974

JOHDANTO

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on 25.10.-73 antanut Arkkitehtitoimisto KSS Oy:lle Kumpulan suunnittelualueen maankäyttö- vaihtoehtoja koskevan selvitystehtävän.

Tehtävän tarkoituksena on kaupunkikuvallisin, maisemallisin ja maaperästä johtuvin rakentamistaloudellisin perustein selvittää mikä kerrosalamäärä alueelle voidaan rakentaa. Selvitys tehdään erikseen 2 perusvaihtoehdolle - asunto- ja laitosrakentamiselle.

Työ on suoritettu lokakuun -73 ja maaliskuun -74 välisenä aikana.

Selvitystyö on tehty KSV:n asemakaavaosastolla työnä n:o 2243. Työtä on ohjannut KSV:n eri osastojen välinen työryhmä; vp:n päätös n:o 695, 14.9.1973.

Konsultit:
Konsulttitoimistossa (KSS) ovat työhön osallistuneet arkkitehdit Esko Koivisto, Pekka Salminen, Juhani Siivola ja Lasse Kojo.

Lisäksi KSS:n alikonsultteina ovat toimineet seuraavat toimistot ja henkilöt:

Geotek Oy, Kalevi Hytti (geoteknillinen suunnittelu)
Plantest Oy, Rauno Majander (rakenne- ja kustannussuunnittelu)
Maisemasuunnittelutoimisto T M-G, Taina Mäenpää-Gustavsen (maisemalliset lähtökohdat)

KSV:n liikennesuunnitteluosaston toimeksiantona on alueen liikennesuunnittelua hoitanut ins.tsto Viatek Oy

Suunnitteluyhteydet:
Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Helsingin kaupungin vesilaitos
Helsingin kaupungin sähkölaitos
Helsingin kaupungin metrotoimisto
Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, geotekn. toimisto
Helsingin Puhelinyhdistys
Helsingin Yliopiston suunnittelun neuvottelukunta (HYSN)

Utredningen gjordes hösten -73 och våren -74 på KSV:s stadsplaneavdelning i samråd med konsultter och med bistånd av stadens verk och inrättningar.

RAPORTIN TARKOITUS JA SISÄLTÖ

Raportin päätarkoitus on selvittää rakennusvolyymi selvitysalueella, sekä lisäksi tallettaa esille tullutta aineistoa jatkosuunnittelua varten.

Toimitus on jakanut selvitysmateriaalin neljään osaan, jotka kronologisesti vastaavat suunnitteluvaiheiden kulkua. Jotta tarvittavat aihekohtaiset tiedot löydettäisiin helpommin, on myös laadittu tavanmukainen sisällysluettelo. Kun kuitenkin samoja aiheita esiintyy eri luvuissa, on esim. kuvia käytetty useamman kerran luettavuuden helpottamiseksi ja siksi luettelo on ainoastaan ohjeellinen.

Ensimmäinen osa (sivut 1-3) sisältää tietoja, joilla on historiallista ja suunnittelun kannalta mielenkiintoista merkitystä. Tällaista aineistoa on myös sivuilla 4-14, jotka kuvaavat alueen nykytilannetta lähinnä kasvillisuuden ja puuston osalta. Puusuojaohjeiden (ilm. 1973) mukaan olisi puuston hoitosuunnitelmat laadittava jo ennen varsinaista maankäyttösuunnittelua.

Toinen osa, varsinainen "inventaario-osa" selvittää osa-alueiden luonnetta ja sisältää rakennustointia sikäli kuin sillä on kaupunkikuvallista merkitystä (sivut 15-34). Tähän osaan on myös sisällytetty tiettyä "ideointia" niin kuin maastokäynneillä, kokouksissa ja selvitystyössä on pujahtanut esille.

Kolmas osa (sivut 35-50) on omalla tavallaan yhteenvedo edellisistä luvuista muodostaen suunnittelun lopulliset lähtökohdat. Eri näkemyksiä kuvastuu luonnosvaihtoehdoissa sivuilla 40-41. Tämän esisuunnittelun lopputuloksena on suositus rakentamisen sijoittamisesta ja rakentamisvolyymistä (sivut 42-45).

LAITOSRAKENTAMINEN

Y 0,8	Y 1,1	Y 1,4	YHT.
16,0 ha	18 ha	34 ha	21,2 ha
127500	19400	47600	n.195000

ASUNTORAKENTAMINEN

A 0,7	A 1,3	Y 1,1	YHT.
16,0 ha	34 ha	1,8 ha	21,2 ha
111600	43600	19400	n.175000

Miljöanalyysia ja massoitteiden periaatteita on kuitenkin kosketeltu ainoastaan luonnosmaisesti.

Neljäs osa (51-61) koskettaa varsinaiseen rakentamiseen vaikuttavia seikkoja kuten perustamistapaa, kunnallistekniikkaa ja väestönsuojakysymystä. Alustavasti on kiinnitetty huomiota myös ilmastollisiin oloihin alueella. On syytä varautua sekä liikenne- ja teollisuusaastevaaraan että meluongelmiin osa-alueilla.

TOIMITTAJAT

TOIMITUS JA TAITTO:
REDAKTION OCH LAY-OUT:

Lasse Jussila
Ulla-Maija Juutilainen
Pertti Hietamies
Torsten Nygård
Elina Virtala

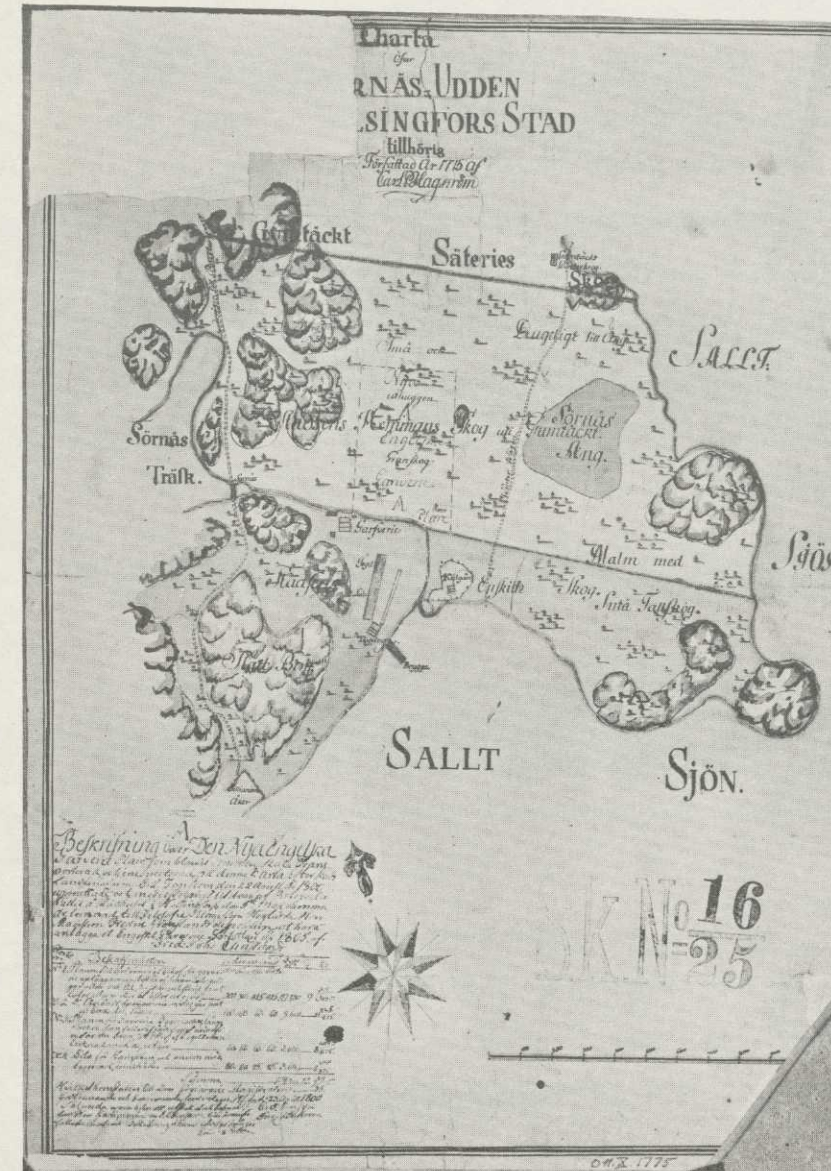

JOHDANTO

Gumtäkt, suom. *Impulsa*. – Kirjoitetaan 1460 Gumtucht, 1481 Gumtucht, 1540 Gumtchit, 1545 Gumtuch. Nimen perusosa on sana *gå* 'vähelyyn otettu tilus, uudisviljelmä, raivio' tai sama sana, joka sisältyy yhdyssanassaan *grusgått* 'soranottopaikka', *lergått* 'saventottopaikka' yms. Vrt. sitä paitsi sellaisin Uudenmaan kylänimien kuin Bromarvin *Täktom* ja Inkoon *Täktar* (Carl-Eric Thors, Studier i nordisk filologi 42:2 s. 25). Määritesana on lyhennymäni *Gumme*, joka on syntynyt miehennimestä *Gudmund* (vrt. Frille, joka on peräisin Fridolf-nimestä) ja joka esiintyy mm. Sipoon kylänimessä *Gumböle*.
Suom. mukaelmanani vahvistettu 1928, sitä ennen 1909 alkaen käytössä Gumtähti.

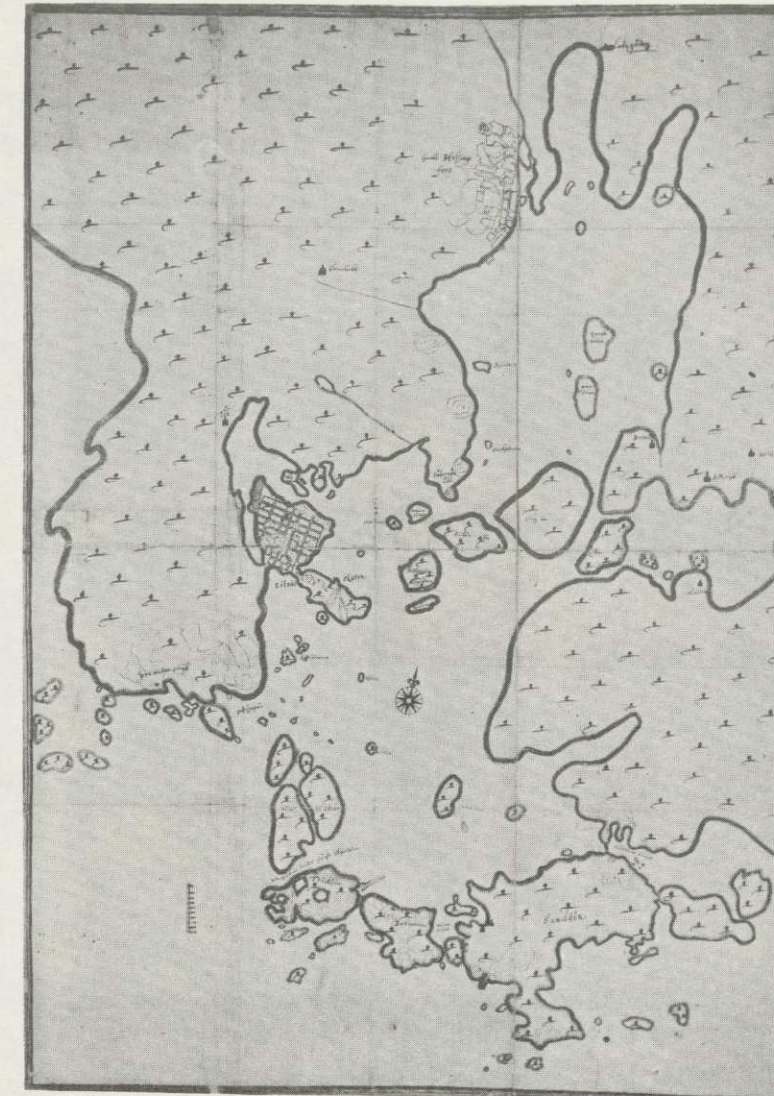
KUMPULAN ALUE VANHOJEN KARTTOJEN MUKAAN

GUMTÄKTOMRÅDET ENLIGT GAMLA KARTOR

Vuodelta 1805 peräisin oleva piirros, joka kuvaa kanta-
kaupungin itä- ja pohjoisosien maisemarakennetta vuon-
na 1775

Carl Hagströms karta 1775-1805 över Gumtäkts säteriers skog.

Helsinki ympäristöineen laatinut 1696 Lars Forsell, uudistanut n. v. 1707 Nils Avander

*Helsingfors med omnejd, karta uppgjord
av Lars Forsell år 1696, kompletterad
ungef. år 1707 av Nils Avander.*

Kartta Vantaan jokilaaksosta kopioinut J.R. Aspelin
vuonna 1868

Karta öfv. Gamle Staden, kopierad af J.R.
Aspelin 1868

(Helsingin kaupunginmuseon kuvakokoelmat)

ALUEEN NYKYTILANNE

MAISEMALLISET LÄHTÖKOHDAT

4

● Yleispiirteet ja topografia
Selvitysaluetta jäsennoi voimakkaimmin laak-
sopainanne Vanhankaupungin lahdelta Käpy-
län urheilupuistoon. Selvinä maisemallisina
tekijöinä erottuvat myös Kumpulan mäki,
jonka jatkuvuus lounas-koillinen suunnassa
on havaittavissa ja alueen eteläreunassa oleva
pohjoiseen viettävä Vallilan rinne.
Suhteellisen paksu irtain peittää kallionpe-
rää laakson kohdalla, pääasiassa hienoja maa-
lajeja (savea ym.) sisältävä maakerros. Sensi-
jaan Kumpulan mäen ja Vallilan rinteen koh-
dalla kallioperä on osittain näkyvissä ja irtain
maalaji hiekkamoreenipohjaista.

● Selvitysalueen maiseman nykytila
Alueella on omaleimainen maisema, jota sel-
keät luonnonelementit hallitsevat. Kokonais-
maiseman kannalta ratkaisevia ovat laaksopai-
nanne, rinne- ja mäkivyöhykkeet sekä kartano-
miljöö maisemallisena keskuksena. Laaksoa, jon-
ka pohjatasoon piiloutuu mm. siirtolapuutarha-
alue, rajaa sekä etelässä että pohjoisessa voima-
kas mäkimaasto. Pohjoisosan mäkeä hallitsee kal-
liomaasto ja kasvusto; eteläosan mäkeä korosta-
vat rakennukset. Liikenneväylä ja epäkuntoinen
rantavyöhyke sulkevat laakson itään. Selvitys-
alueen maisema vaatii kauttaaltaan hoitoa: kas-
villisuuden hoitoa, täydennysistutuksia, vesiai-
heen kehittämistä ja maastonmuotoilua.

Ilmakuva laaksosta länteen päin katsottuna

5

Kumpulan mäen kalliomaastoa

KAUPUNKIKUVALLISET LÄHTÖKOHDAT

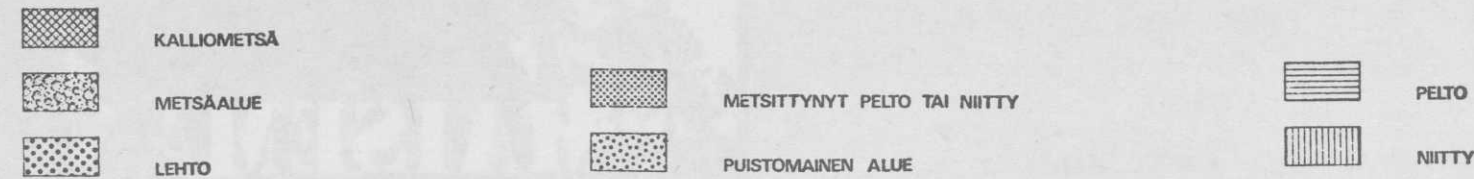
- Eteläreunaltaan Vallilan laakso rajoittuu korkeaan kerrostaloalueeseen, joka muodostaa selvän maisematilaa rajaavan seinämän. Seinämän kokonaisuutta rikkoo epäyhtenäinen pistetalorakentaminen, josta lisärakentamisella tai voimakkaalla kasvustolla voitaneen jossain määrin eheyttää.
- Laakson vastakkaisella puolella on Kättilö-opisto, jonka rakennukset massiivisine muotoineen ovat erittäin hallitsevia ja kaupunkikuvaan voimakkaasti vaikuttavia.
- Edellisten vastakohtana liittyy laaksoon Kumpulan kartano peltoaukioineen, mikä omana kokonaisuutenaan muodostaa sekä kaupunkikuvallisesti että historiallisesti arvokkaan tekijän.
- Merkittävä kaupunkikuvallinen tekijä on näköyhteys syvältä, kaupunkirakenteesta aina Pasilasta asti, Vanhankaupungin selälle. Meri tulee konkreettisesti havaittavaksi ilmassojen kulkiessa laaksoa pitkin tuoden kosteutta ja raikkautta mereltä.

Stadsbilden som utgångspunkt. Schematisk framställning av den topografiska karaktären.

MAISEMAN PERUSPIIRTEET

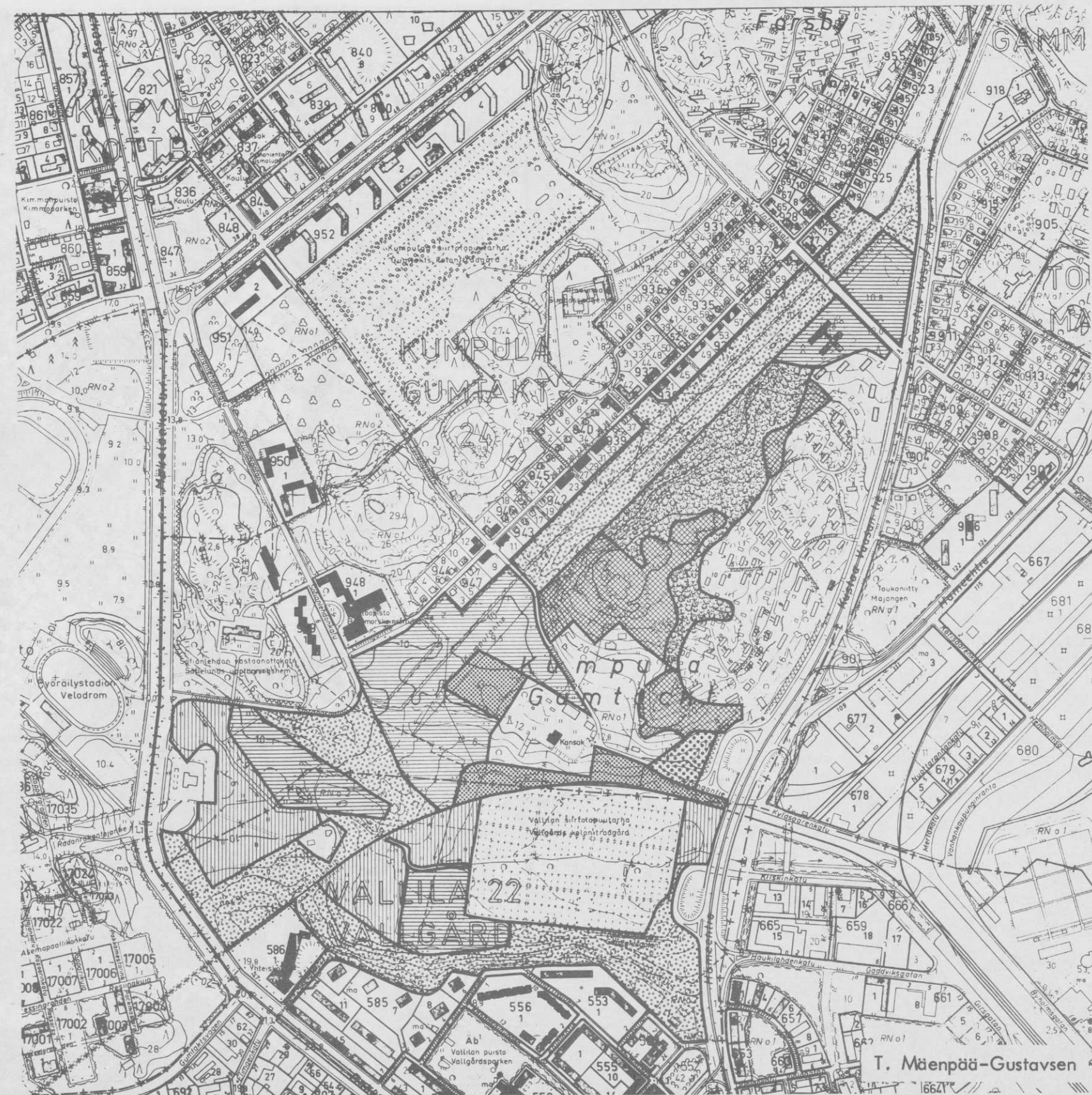

KASVILLISUUS

Kasvillisuus on monipuolinen ja elinvoimainen, mitä nykyinen hoitamaton tila ei ilmnä. Laakson runsaslajinen ja vaihteleva aluskasvillisuus muodostaa puistomaisen kasvillisuuskokonaisuuden kartanon ja radanvarsitalojen pihilla, siirtolapuutarhassa ja Vallilan rinteillä kasvavan tammi-vaahtera-haapa-pihlaja-puuston kanssa. Kumpulan mäen etelärinteellä on leveä vaahteravaltainen metsävyöhyke, joka kartanon pelloille päin muodostaa kestävän ja ehyen metsänreunan. Sen sijaan mäen korkeimmilla kohdilla on kalliopaljastumia, joiden ympärillä kasvaa harvakseltaan mäntyjä ja pihlajia.

Mäen rakennetulla alueella maaperä on karua, josta kuuset ovat hävinneet ja jossa kasvaa osittain hyvä- osittain huorokuntoisia mäntyjä ja koivuja. Mäen luoteis- ja pohjoisrinteet ovat vanhahkon mäntyvaltaisen havupuumetsän peittämiä. Uudistamistoimenpiteet täällä ovat lähitulevaisuudessa tarpeen. Mäen ja Limingantien varren asutuksen välisessä laaksossa on erittäin voimakas kasvillisuus, josta hoitamalla saadaan hyvä kokonaisuus. Kiilan kärjessä on v. 1900 istutettu lehtikuusimetsikkö.

Näkemy Kumpulan kallion laelta. Vain muutamia mäntyjä kasvaa kukkulan korkeimmalla kohdalla.

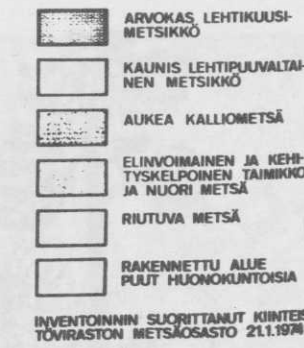
Kumpulan metsikköä ilmasta katsottuna. Voimakkain metsäkasvillisuus on kukkulan pohjois- ja luoteisreunalla.

Kumpulan mäen pohjois- ja luoteisrinteen metsikköä kuvattuna kevättalvella 1973. Metsikkö on vanhahkoa mäntyvaltaista havumetsää. Kuvan oikeassa laidassa Limingantien asuinrakennuksia, joiden edustalla oleva maaperä sallisi voimakkaan kasvillisuuden kehittämisen.

PUUSTOINVENTOINTI

KUMPULAN TUTKIMUS- ALUEEN PUUSTO

Trädinventeringskarta (Fastighetskontorets skogsavdelning)

1 Puronvarsihaavikko. Ikä n. 10 v., pituus 3 - 4 m. Ripeästi kehittyvä ja kehittämis-kelpoinen.

2 Pihapiiripuistikko, johon kuuluu n. 10 isoa vaahtera, yksi koivu sekä pihlajia. Kaipaa hoitoa, muuten elinkelpoinen.

3 Vaahteravaltainen, kookas pihapuistikko jossa vaahteran lisäksi koivuja ja yksi lehtikuusi. Vaahtera- ja haapanuorennosta esiintyy varsinkin alakuvioilla 31, joka on hoidon tarpeessa. Hyvin elinvoimainen, luontaisesti uudistuva maisemakokonaisuus.

4 Huonokuntoisia koivuja.

5 Nuori, erittäin kehittämiskelpoinen vaahtera- haapa- koivusekametsikkö, jossa lisäksi jonkun verran leppää. Pituus 6 - 8 m. Hoitotoimenpiteet tarpeen (harvennus).

6 Kookas, vanha, mutta hyvin elinvoimainen puisto. Länsipäässä vaahtera on vallitseva, mutta entisen kartanon pihalla esiintyy myös runsaasti tammia sekä joitakin lehmuk-sia ja koivuja. Noin 15 v. sitten on kes-kelle pihaa istutettu yksi Abies concolor ja yksi Abies sibirica. Kumpulan laakson mai-semallisesti tärkein osa.

6 Isoja, vanhoja mutta elinkelpoisia vaahteroi-ta. Ilmeisesti ne ovat ennen muodostaneet kartanolle johtavan kujan, josta nyt n. puo-let on jäljellä. Kunnostettavissa.

7 Vaahteravaltainen tienvarsimetsikkö, jossa lisäksi mäntyjä ja osittain (eteläpäässä) huonokuntoisia koivuja. Vaahtera uudistuu tässä karuhkossakin rinteessä luontaisesti, ja ra-vinteita lisäämällä tätä puistometsää voi pi-tää elinvoimaisena vaahtera-koivusekametsä-nä. Muodostaa melusuojan, joka havupuiden melkein puuttuessa ei ole kovin tehokas.

8 Muutama kalliomänty, muuten aukea.

9 Vaahteravaltainen, erittäin elinvoimainen metsä, joka Jyrängöntielle päin muodostaa kestävä ja ehyen reunametsän. Alakuvion 91 puusto on kuvion muuta puustoa nuorempaa, pääasiassa luontaisesti syntyntä.

10 Harvakseltaan mäntyä ja pihlajaa, muuten aukea kallio.

11 Vanhahkoa mäntyvaltaista mänty- kuusisekametsää. Kuusille liian karu maaperä, josta syystä niitä jo on kuollut; riutuvia yksilöitä on erityisesti alakuvioilla 111 ja 112. Kuusten poistuttua jäljelle jää mäntyjä sekä männyn luontaista uudistumista vaikeuttava runsas pihlajavaltainen vesaikko.

12 Lehtipuuvesaikko (koivu, haapa, leppä, paju), jonka alle on paikka paikoin syntynyt kuusentaimikko. Kumpulantien suunnitelman takia puustoa ei ole pitkään aikaan hoidettu. Nyt olisi kuitenkin aikaansaataavissa kuusivaltainen sekametsä, vieläpä erittäin elinvoimainen hyvän maapohjan takia.

13 Vanha rinnemetsikkö, jota dominoivat huonokuntoiset kuuset. Uudistamistoimenpiteet lähitulevaisuudessa tarpeen (puulajin vaihto).

14 Karuhko rakennettu alue, josta kuuset suurimmaksi osaksi ovat hävinneet. Jäljellä on osittain hyvä-, osittain huonokuntoisia mäntyjä ja koivuja.

15 Rakennettu alue.

16 Maisemallisesti hyvin arvokas, n. 25 lehtikuusen muodostama puistometsikkö. Metsäkonduktööri G.O. Timgrenin v. 1900 istuttama.

Bland märkligare trädbestånd på området kan nämnas (6) säteriets trädgård med lönn och ek, (16) en dunge med planterade lärkträd (skogskonduktör Timgren år 1900). Enstaka grupper av lönn och björk (2,3,) Norra delen av bergsryggen bevuxen med gran och buskar.

Invid Gustav Vasavägen finnes ett bestånd av lönn och tall och i söder (delvis) äldre björkar i dåligt skick. Denna randvärtlighet erbjuder ett visst bullerskydd mot trafiken på Gustav Vasavägen, dock bara sommartid. Nyplantering av gran och tall eller byggandet av en "ljudvall" kunde förbättra miljön.

11

Jollapurjehdus: kolmioradan
pituus n. 2.5 nm. lounais-
tuulella.

För jollsegling kan på
Gammelstadsfjärden ut-
märkas en triangelbana,
längd 2.5 nm.

PURJEHDUSMALLI

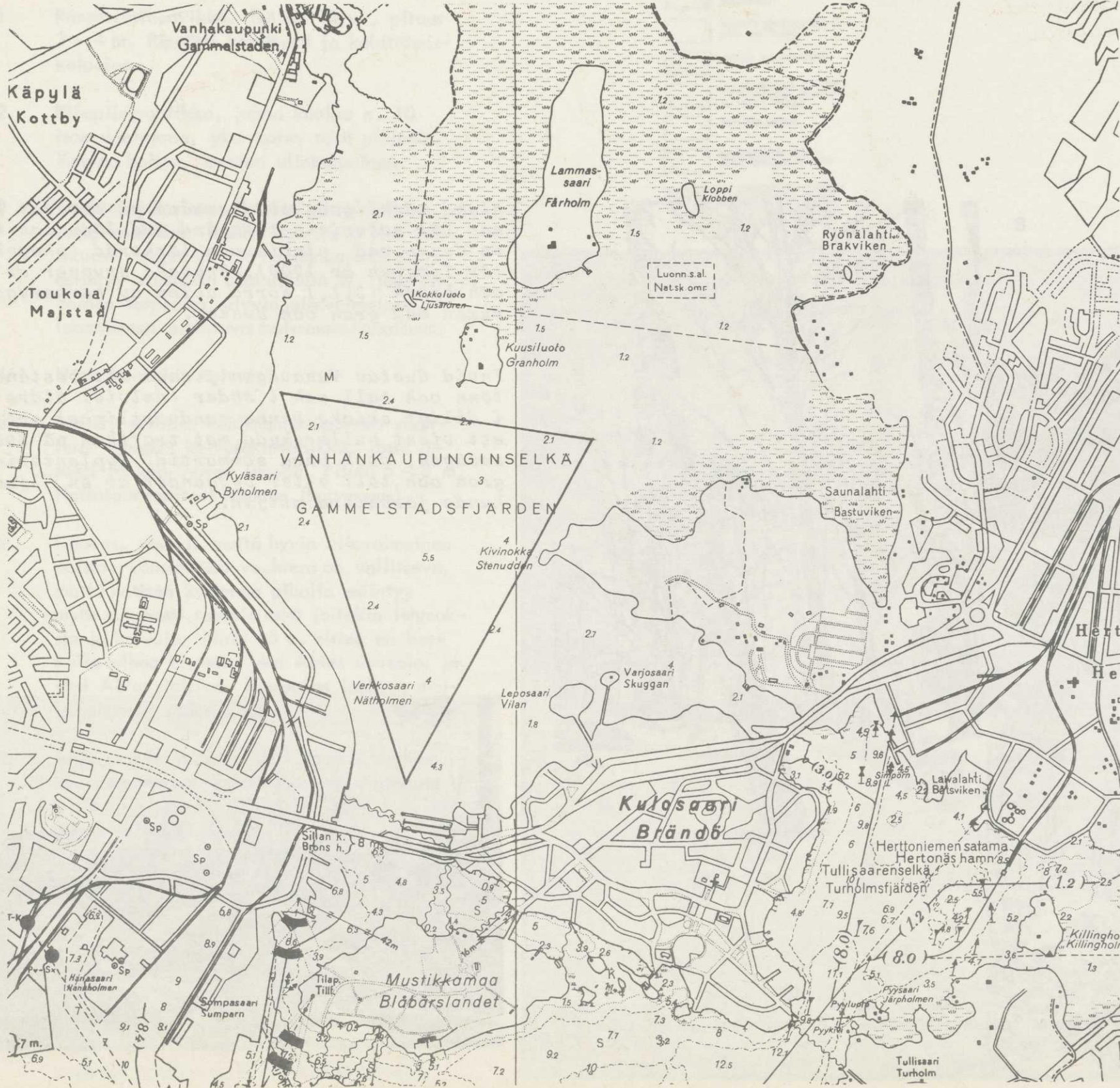

Väitetään, että luonto on kauneimmillaan siinä tilassa kuin se on. Tämä ei aina pidä paikkaansa. Kyllä järkipäisellä rakentamisella saadaan paljon aikaan ainakin venesatamien kohdalla. Kuvissa on Helsingin Kipparilahden venesatama vuonna 1967 ja 1973. Eroa on niin näössä kuin tiloissakin.

Tiedusteluun vastanneiden tämien venesatamien sijain-
2.183:n veneenomistajan tia osoittavat suhdelluvut
asuinpaikkaa sekä toisaalta muodostuivat alueittain seu-
yhtä suuren venemäärän käyt- raavanlaisiksi:

Alue	Veneen omistajista asui alueella	Veneistä laituroitu alueella
Kantakaupungin eteläosa (postialueet 10–18)	16.5 %	26.0 %
Lauttasaari	7.2 %	8.6 %
Taka-Toölö, Meilahti, Laakso, Ruskeasu Munkkiniemi ja muut läntiset kaupunginosat (postialueet 30–43)	5.1 %	4.8 %
Kallion–Toukolan väliset kaupunginosat (postialueet 50–56)	11.2 %	7.5 %
Käpylä ja siitä pohjoiseen olevat kaupunginosat (postialueet 60–68)	13.4 %	8.8 %
Pihlajamäki ja siitä pohjoiseen olevat kaupunginosat (postialueet 70–77)	5.2 %	—
Kulosaari, Herttoniemi, Roihuvuori, Tammisalo, Laajasalo Marjaniemi, Puotila ja niistä pohjoiseen olevat kaupunginosat (postialueet 90–95 ja 97)	4.6 %	—
Vuosaari (postialueet 96 ja 98)	12.9 %	20.6 %
Muu tai ei ilmoitettu alue	14.6 %	12.1 %
	7.2 %	9.1 %
	2.1 %	2.5 %

12

Julkastaan Topografikunnan luvalla n:o 202 / 25.3.1974

13

VIIHERYHTEYDET JA
VIRKISTYSTOIMINTA

OSA-ALUEIDEN KUVAUS

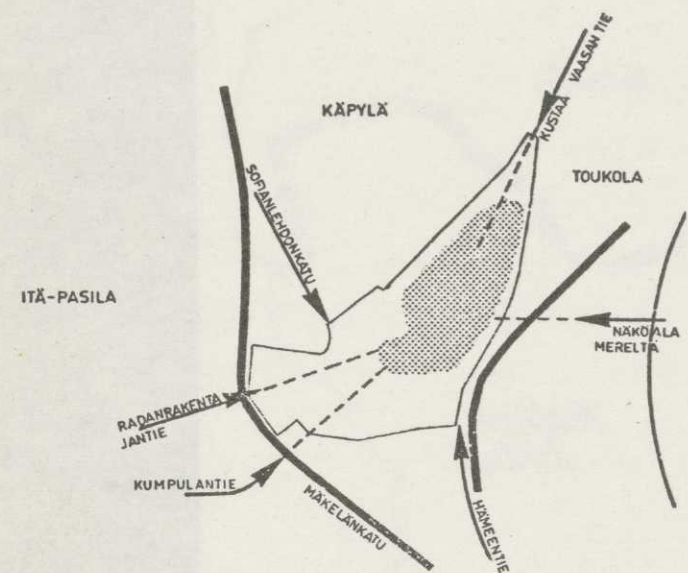
60
40
20
±0

POIKKILEIKKAUSPROJEKTIO

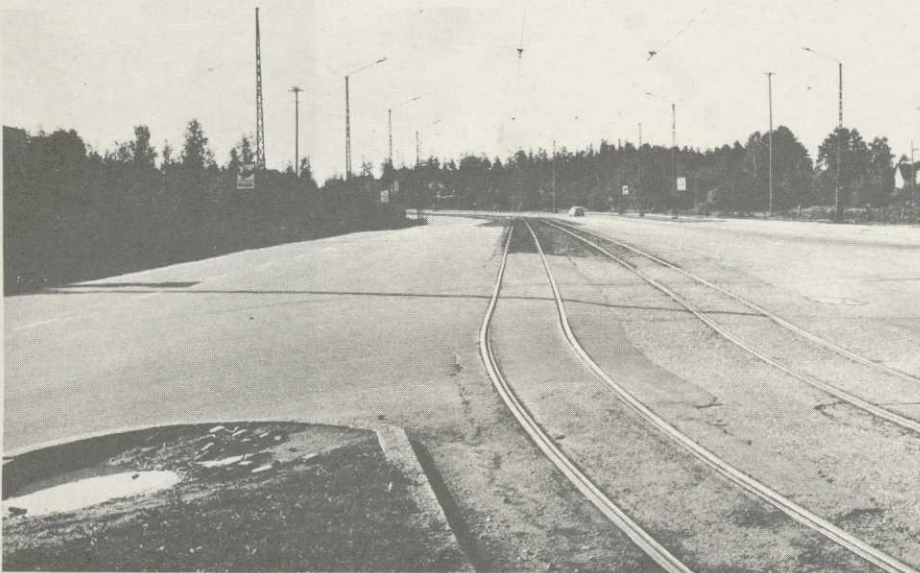
MÄKELÄNKATU

KÄTILÖÖPISTO

16

Näkymä Kustaa Vaasan tien suuntaisesti lounaaseen. Kumpulan mäki hämmöittää taustalla.

Lahden tie

Vieki

Vanhankallio

Arabian kirkko

Arabian puisto

Koskela

Intäkallio

Kumpulan uimala

KUMPULAN MAISEMA-KOHOUMAVOIMAN TUNNISTAA USEMPIEN PATEIDEN KULKUUNNASTA SEKA VANHANHANKAUPUNGINSE-LÄLTÄ KUKKULA VOI TOI-MIA ERINOMAISENA MAA-MERKKINÄ SOPIVASTI RA-KENNETTUNA.

Kumpulan seutua nähtynä Herttoniemen suunnasta.

Kirkkula
Myllypuro
Länsi-Herttoniemi

Vanhankaupunginseksi

Hirsipuunkallio

Arabian rantaa

Toukola

Kustaa Vaasan tie

Kumpulan kartano

Kätilöopisto

KUMPULAN KARTANO

KUMPULAN MÄKI

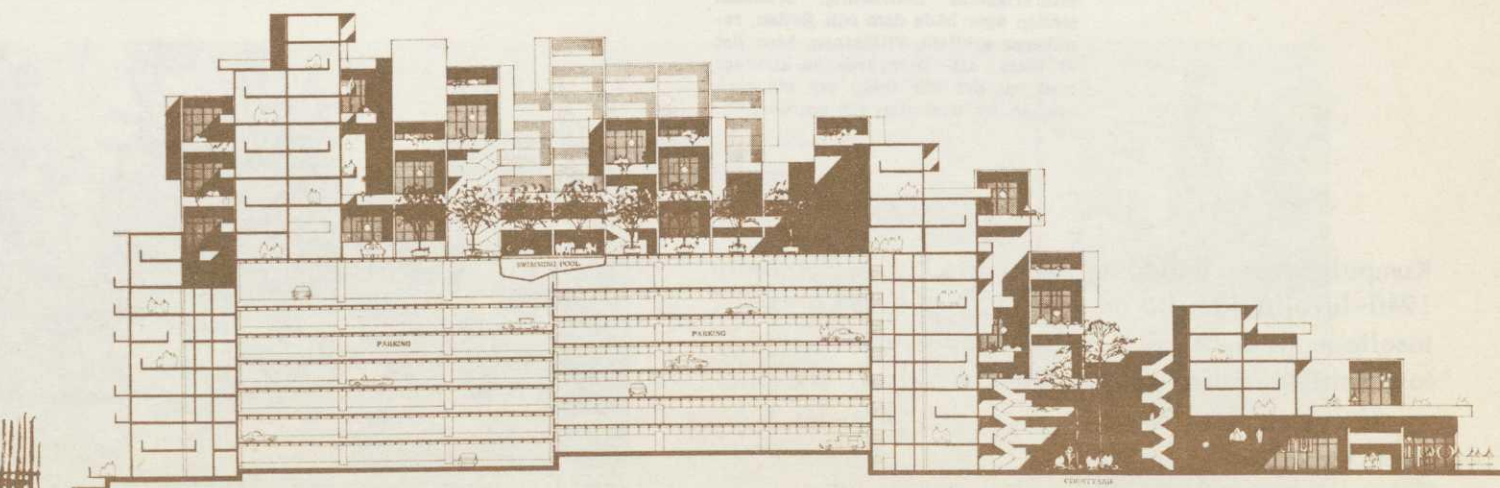
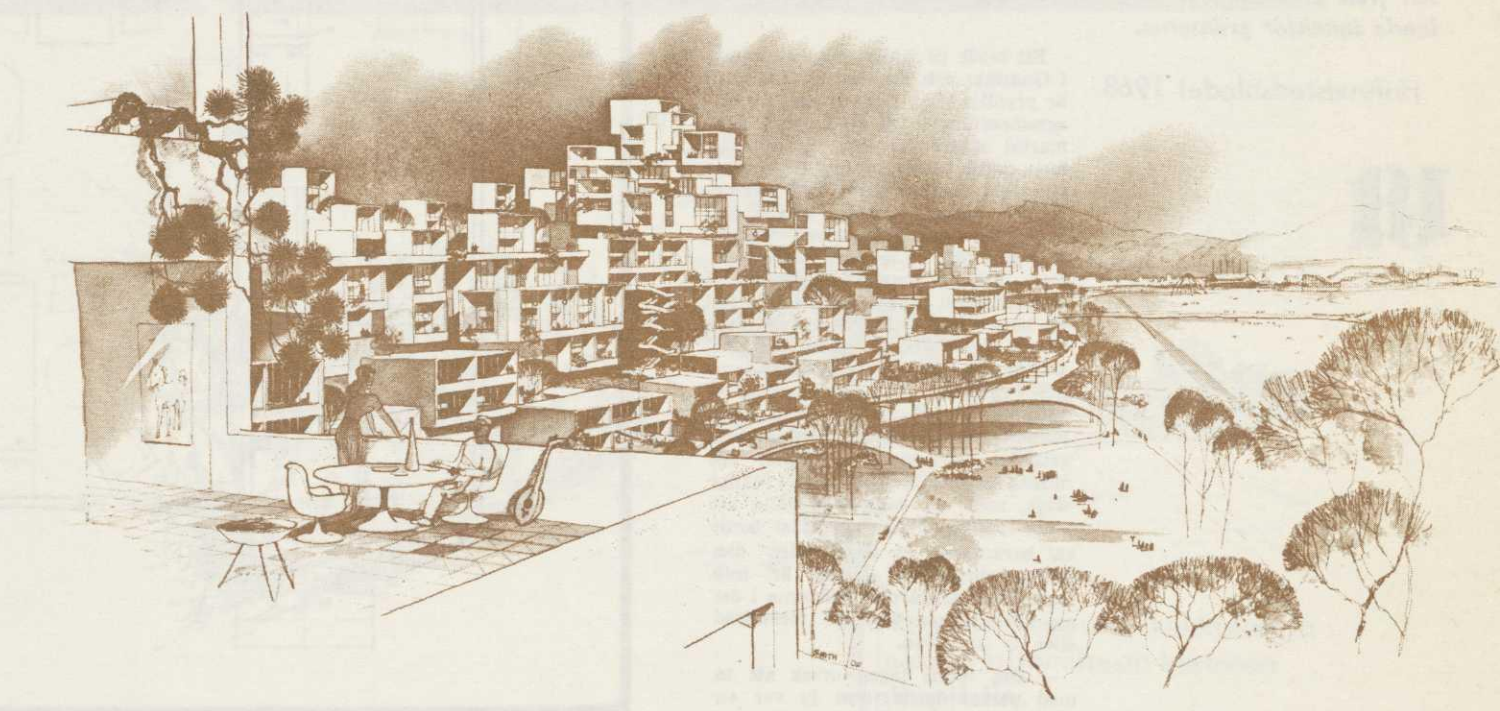
Under förplaneringens gång framkom även arbetsgruppen med egna och lånta ideer om huru stadsbilden bäst skulle beaktas. En bebyggelseform, modell "myrstack" ansågs b.a. som en kostbar, men tacksam lösning, som ypperligt skulle framhäva områdets karaktär.

Esisuunnitteluvaiheessa tutkittiin useampia kaupunkikuvaan eri tavoin vaikuttavia rakentamistapoja. Mielenkiintoisin oli "muurahaispesä"-ratkaisu, joka korostaa ääriivillä Kumpulan mäen muotoa ja sulautuu parhaiten ympäristöön.

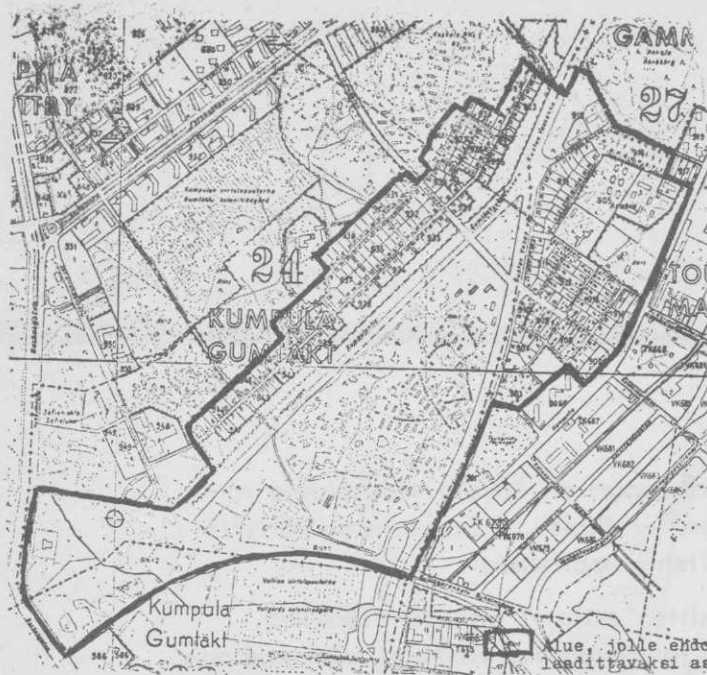
Ratkaisu perustuu rakennesysteemiin, joka 10 v. sitten esiintyi arkkitehtilehdissä. Tällainen terassimainen ratkaisu liittäisi kukkulan joustavammin vanhaan rakennuskaan kuin tornimaiset rakennukset.

Kukkulan laella oleva puisto on heikkoa (puustoinv. ja valok.) ja arvotonta, joten ei voida puhua sen turmelemisesta. Ko. ratkaisu soveltuisi täten hyvin Kumpulan kukkulalle.

Lainaus: Progressive Architecture, 1961, lokakuu.

17

För det inritade området föreslås en ny stadsplan eller ändring av den gamla. Området avgränsas av Backas- och Storängsgatan i väster, i söder av järnvägen, i öster av Gustav Vasas väg och Tavastvägen och går i norr upp till gränsen till Anneberg och Gumtåts parkgårdar. Hela den gamla villabebyggelsen från 1930- och 40-talet i Gumtåkt och Majstad faller sålunda innanför gränserna.

Hufvudstadsbladet 1968

18

Ett besök på stället visar att husen i Gumtåkt och Majstad i många fall är prydliga. Där finns snyggt målade egnahemshus i trä med egna, sommartid säkert trevliga trädgårdar, men också tvåvåningshus i sten som t.ex. vid Limingovägen och mindre propäa kasernbetonade tvåvåningsbyggnader i trä. Skicket varierar förstås som för det mesta i stadsbilden. Den gamla arrendebebyggelsen i Gumtåkt och Majstad gör i alla fall ett bättre helhetsintryck än vad man får av Gumtåts s.k. parkträdgårdar. Där är det fråga om rena ohälsosamma (?) bostadsbarackerna med en vattenkran och en soptunna som allmänna bekvämligheter förutom utehåvträden. Barackerna gör inte det minsta intryck av att vara i dåligt skick, men om det skulle gälla att välja rivningsobjekt i området borde väl barackerna gå långt före den övriga bebyggelsen. Likväl är inte Gumtåts parkgårdar medtagna i det nu aktuella området för förändrad eller ny stadsplan.

— Det fanns ingen orsak att ta med parkgårdarna som ju var en efterkrigstida nödlösning, eftersom staden äger både dem och jorden, repikerar arkitekt Viitkainen. Men det är klart att parkgårdarna kommer med om det blir fråga om att göra upp en ny stadsplan för området.

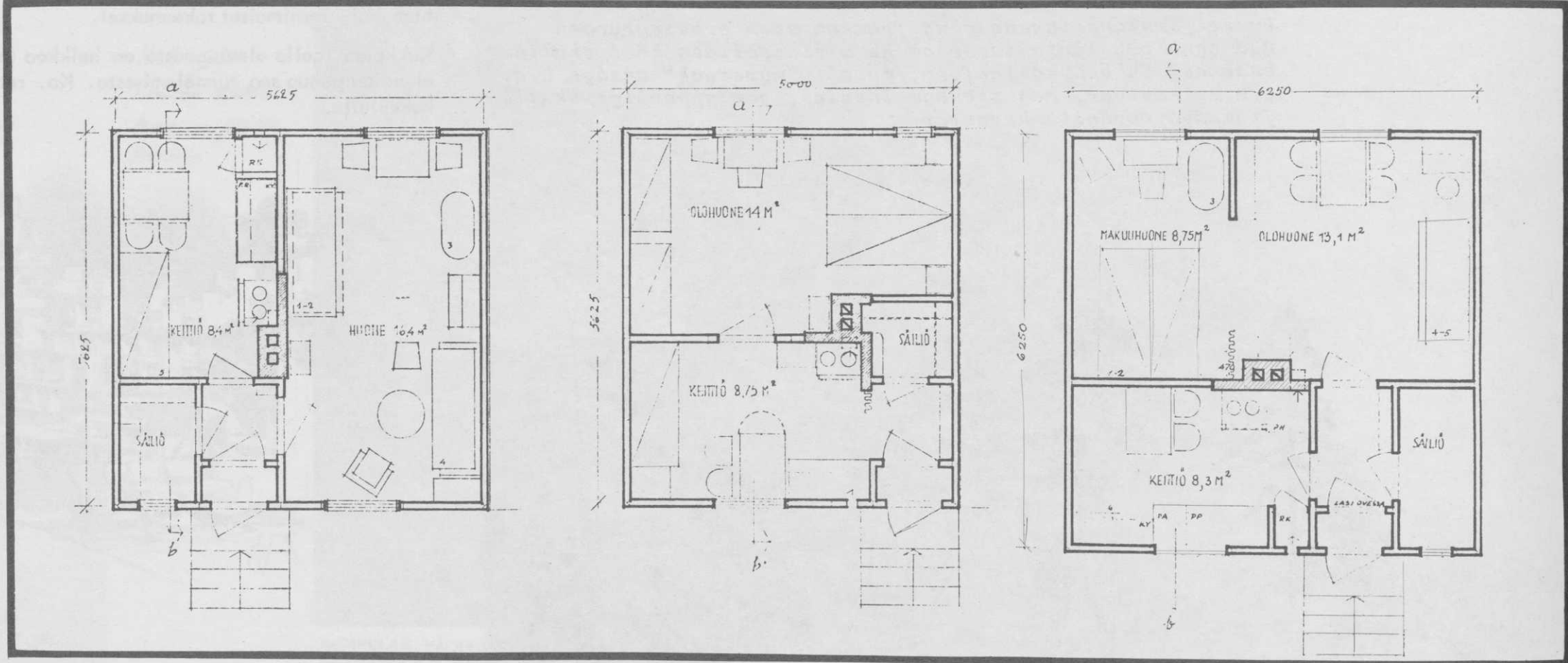
Kumpulan mäns parakkikylä. Parakit on rakennettu 1940-luvulla ja niitä on 6-7 eri tyyppiä. Varustetasoltaan ne ovat erittäin vaatimattomia. Vesihuolto tapahtuu erillisistä huoltorakennuksista. WC-tilat on sijoitettu ulkorakennuksiin, joiden yhteydessä on myös varasto- yms. tiloja. (foto: L. Jussila)

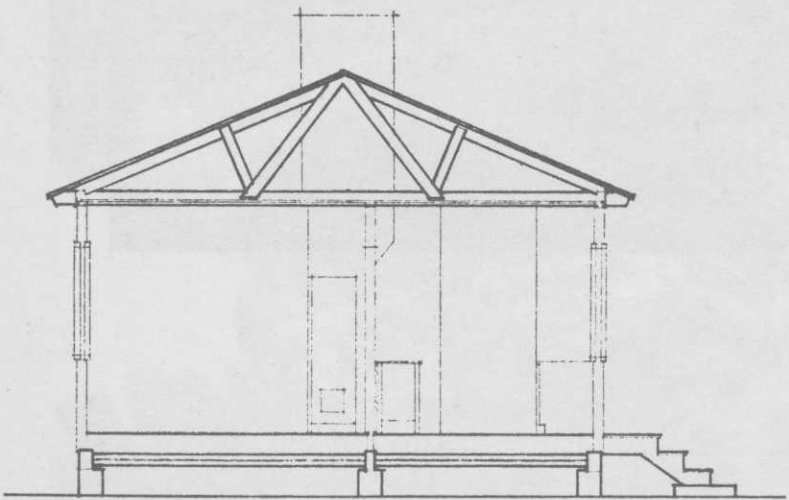
Kumpulan kukkula katsottuna Vallilan rinteeltä pohjoiseen päin. Edessä siirtolapuutarha. Taustalla vasemmalla Kättilöopiston massiivinen rakennusryhmä, oikealla Vanhankaupunginselän rantaa.

Tulevaisuudessa tapahtuvan rakentamisen yhteydessä joudutaan parakit poistamaan ja siirtämään muualle. Tällöin on harkittava niiden mahdollinen kohentaminen ja muuntaminen erilaisille käyttäjäpiireille. Vaikka parakkien nykyinen kunto onkin melko vaatimaton, voidaan niistä tarvittaessa suunnitella toimintatiloja esim. sosiaalisesti heikossa asemassa olevalle väestön osalle.

Esimerkkejä Kumpulan parakkien asunoyksiköistä.

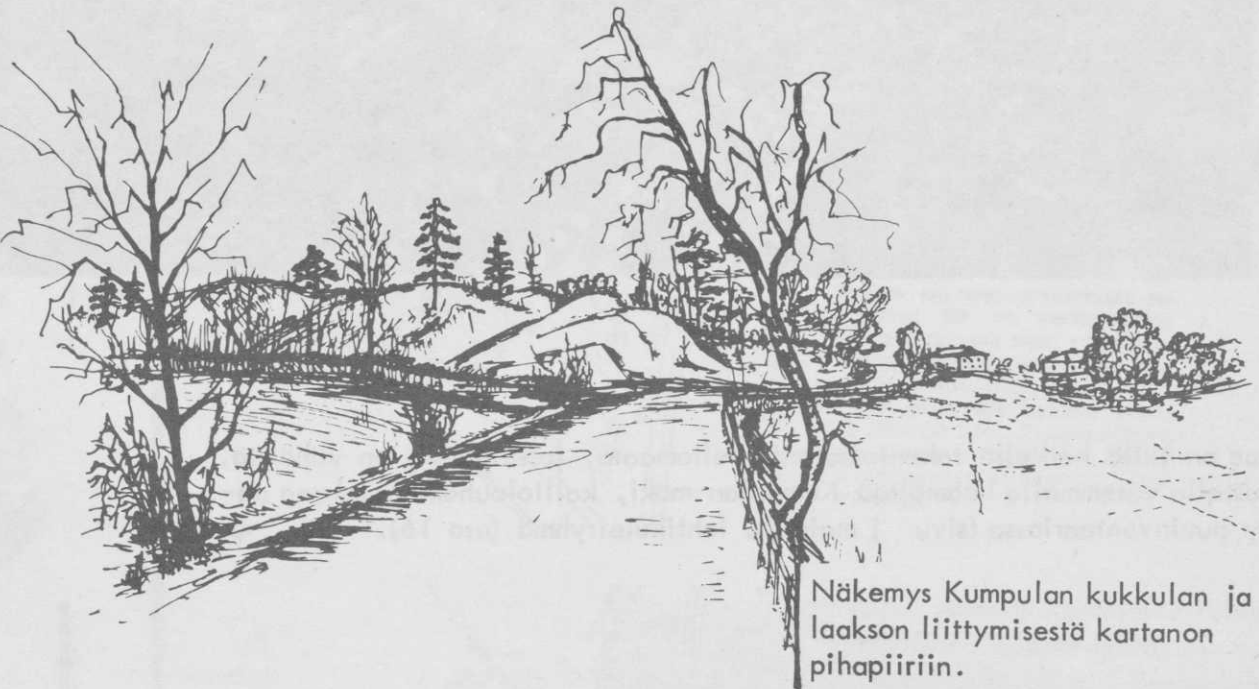

Kumpulan kukkula katsottuna Limingantien omakotialueen suunnasta kaakkoon. Taustalla oikealla hämmöttää Vallilan kerrostaloaluetta sekä Paavalin kirkko. Etuoikealla Kumpulan kartano pihapiineen sekä näiden edessä kaupunkilaisten viljelypalstoja. Kukkulan voimakaspiirteinen muoto laaksomaiseman rajaajana on juuri tällä kohdalla erittäin vaikuttava ja tulisi tarkoin huomioida maisemaa ja maastoa tulevaisuudessa käsiteltäessä. (foto: L. Jussila)

Parakkirakennuksen leikkaus. Normaali puurankorakennus

ALUE Kantakaupunki, kaup.osa 24 ja 26 (1-krs. parakit)				48			
SELVITYSALUE		ALUE KÄSITTEÄ Kumpulan ja Kosken parakit-		KYLÄ			
POISTAVAN SANEERAUKSEN ALUE		X		Rakennukset tarkoitettu tilapäissuunnitelmaksi			
SÄILYTTÄVÄN SANEERAUKSEN ALUE				jo v. 1945, purettavia			
lyhyen tähtitimen kokennusa-				Alueen suunnittelutilanne sekava, varsinkin			
ja suojelualue				Kumpulassa.			
lyhyen tähtitimen kokennusa-				Kumpulan osalla ei asemakaavaa, Kymenlaakson			
ja suojelualue				parakkialue kaavoitettu puistoksi, Kosken			
Pitken tähtitimen kokennusa-				kerrostaloksi kaavoitettu alue on jo toteu-			
ja suojelualue				tettu päätös. Määrä 5 rakennusta (18			
				as.), jotka sijaitsevat kaup. hoitolaitok-			
				sille varatulla tontilla.			
Pitken tähtitimen kokennusa-							
TOIMENPITEIDEN MUKAISET MUUTOKSET		ASUNNOT		ASUKKAAT		vuokral. keskim.	
K-m ² kpl		h-alaa ² kpl		lukum. kpl		v. 5 kpl	
LISÄRAKENTAMINEN		uuden kavan		4+32 m ²		247	
tyhjiille tonteille		mukaisesti		V3 (h-ala)			
vajaasti rakenne-		uuden kavan		V2			
tuille tonteille		mukaisesti					
FURKAMINEN		7900		247		Yht. 7900 247 580 100 4900	

Näkemy Kumpulan kukkulan ja laakson liittymisestä kartanon pihapiiriin.

19

"KIILAN" KÄRKI

Erikoisena ongelmana on kolmiomainen tontti, jonka Intiankatu erottaa varsinaisesta Kumpulan mäestä sekä liikenteellisesti että toiminnallisesti. Tontti sijaitsee Kustaa Vaasan tien akselissa Lahdentieltä tultaessa tarjoten kiitollisia mahdollisuuksia arkkitehtonisen kohokohdan luomiseen. Jo aikaisemmin tontille on ajateltu liikenneterminaalia ja moottorihotellia, jolloin autoilijat voisivat jättää autonsa sinne ja jatkaa keskustaan yleisillä kulkuneuvoilla.

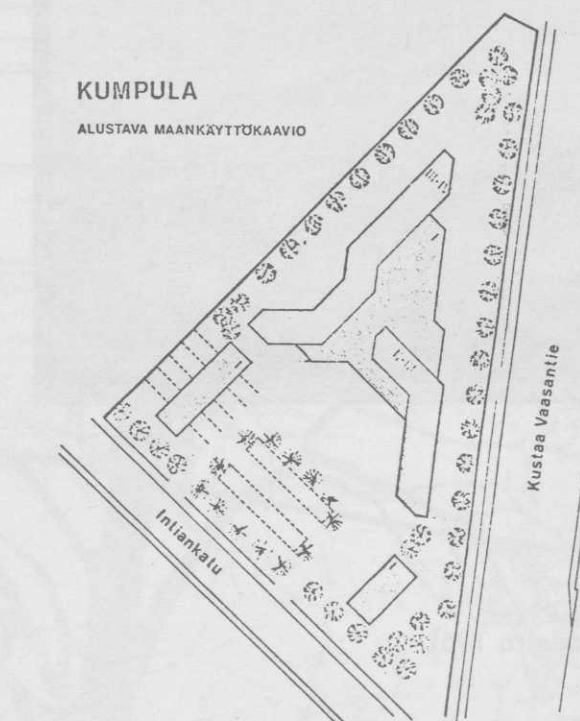
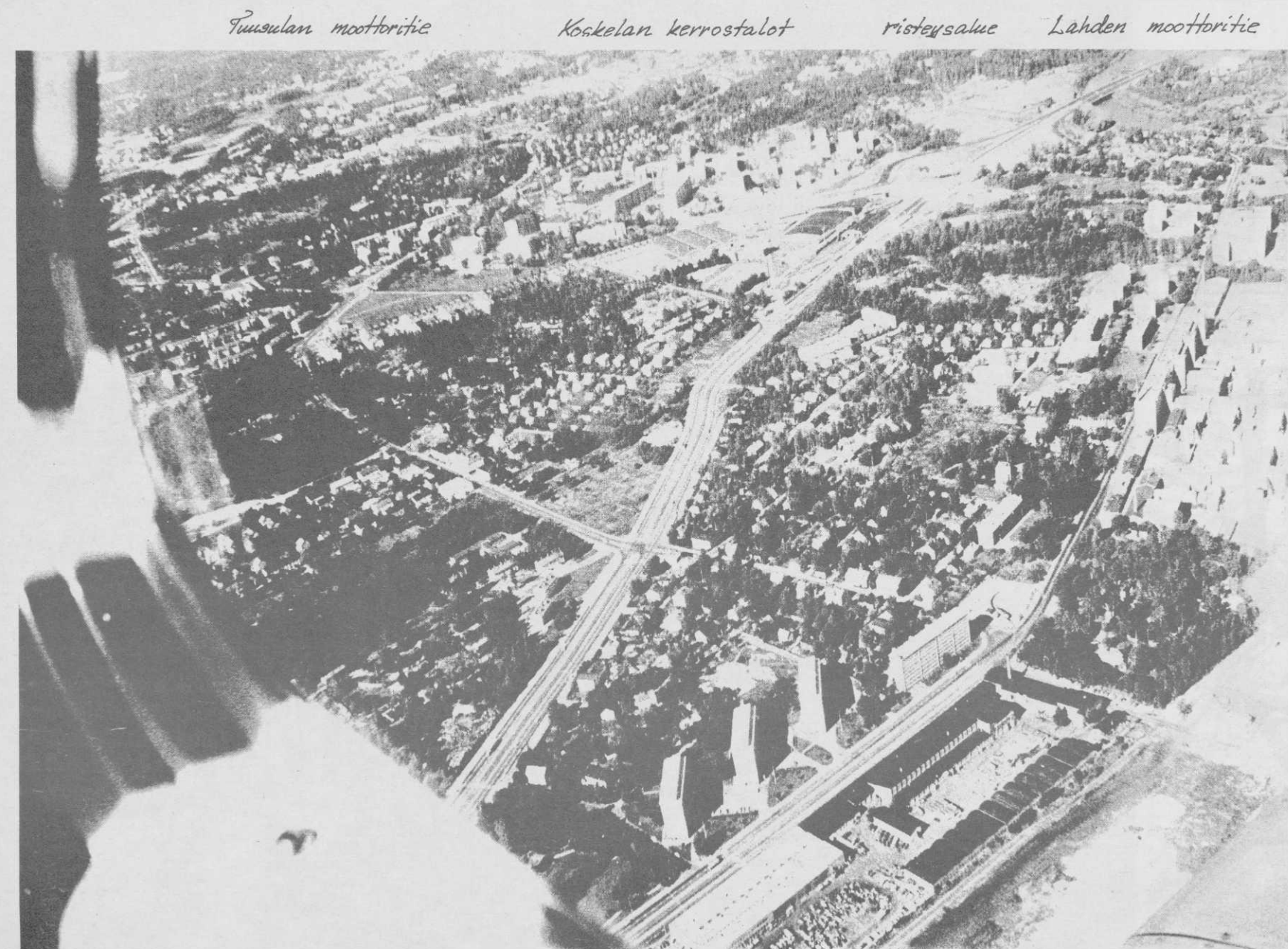
Intiankadun ja Kustaa Vaasan tien risteys.

Alue on tällä hetkellä rakentamatonta peltomaata, jossa puusto on vähäistä. Taustalla vasemmalla häämöttää Kumpulan mäki, kalliolouhoksen takana näkyvä puuinventaariorissa (sivu 16) mainittu lehtikuusi-ryhmä (n:o 16).

Essos motorhotell fick grönt ljus 29.12 -73

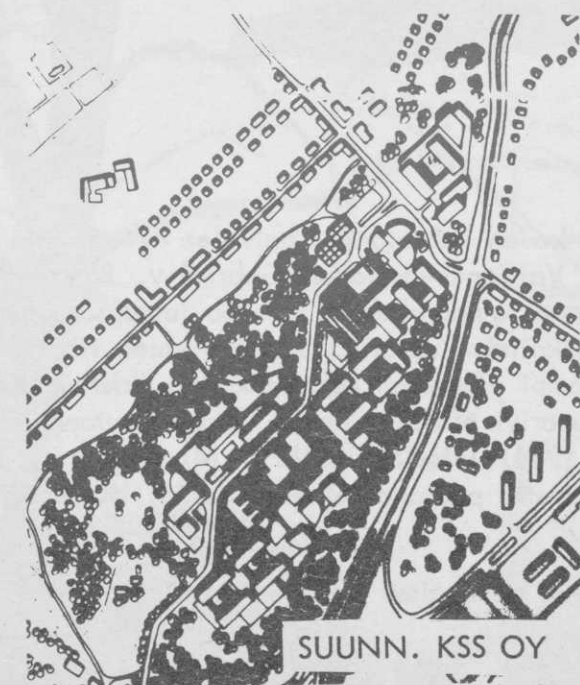
Esso Ab:s planerade motorhotell i kilen mellan Indigatan, Gumtåktsvägen och Gustav Vasas väg i Gumtåkt fick i går grönt ljus av stadsplaneringsnämnden i Helsingfors. Motorhotellet skulle kompletteras med konferensutrymme, bilservice och parkeringsanläggning.

"Kiilan" kärkialue Kustaa Vaasan tieltä lounaaseen päin nähtynä.

Asemakaavaosastolla tehty luonnos "kiilan" kärjestä.

Stadsplaneavdelningen ville att de definitiva beslutet skulle fattas först när totalutredningen av den s.k. Gumtåktskilen är klar någon gång i vår. Men nämnden ansåg frågan vara nog för ett avgörande redan nu. I förslaget till delgenera-plan för stadskärnan är det av Esso begärda området preliminärt reserverat för en servicestation jämta parkering samt ytterligare 100 parkeringsplatser för s.k. anslutningsparkering. Det planerade hotellet skulle få 150-200 rum. Byggnadsföten på tomt omfärr c. 10 000 kvadratmeter våningsyta i 4-5 våningar.

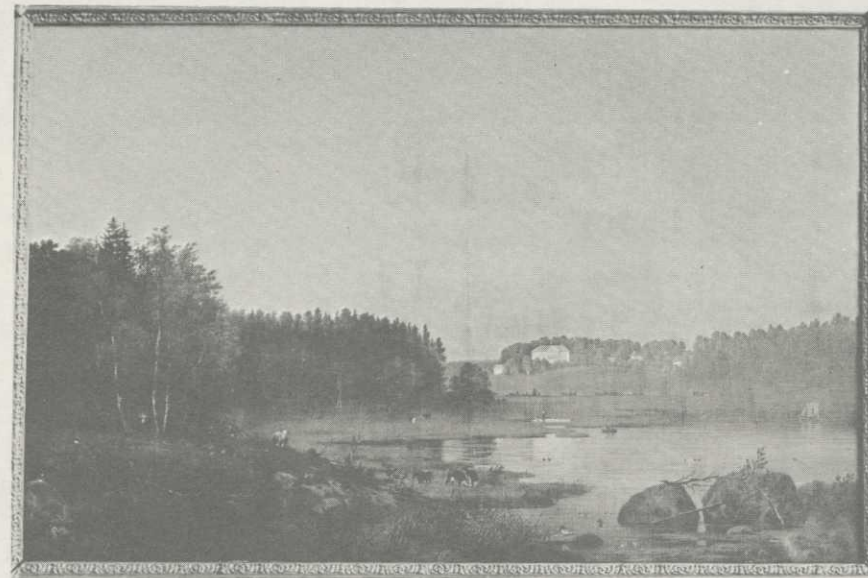
..... Asemakaavaosasto toivoi, että lopullinen päätös tehtäisiin vasta, kun kokonaisselvitys ns. Kumpulan kiilasta olisi selvä keväällä, mutta lautakunta katsoi, että kysymys on kypsä ratkaistavaksi jo nyt Suunniteltu hotelli olisi 4-5-kerroksinen ja siinä olisi 150-200 huonetta.

(käännös: Hufvudstadsbladet 29.12.-73)

KUMPULAN KARTANO

Kumpulan kartano vuonna 1937
(foto: A.W.Rancken)

..... tällöin kohdistettiin huomiota varsinkin Kumpulän kartanoa kohtaan, joka käsitti 251 ha ja tunkeutui kiilanmuotoisesti kaupunkialueeseen. Jo vuonna 1882 oli maatilaa tarjottu kaupungille 250.000 markan hinnasta, mutta hinta katsottiin liian korkeaksi eikä kauppaa syntynyt. Vuonna 1891 tarjottiin kartanoa jälleen kaupungille, tällä kerralla 1.073.000 markan hinnasta, mutta pitkien neuvottelujen jälkeen omistaja suostui kaupungin tarjoukseen, joka oli 500.000 markkaa ja kauppa lyötiin lukkoon vuonna 1893. Alueen liittäminen tapahtui kolmetoista vuotta myöhemmin, 1. päivänä tammikuuta 1906.

(ote kirjasta: Helsingfors stads historia)

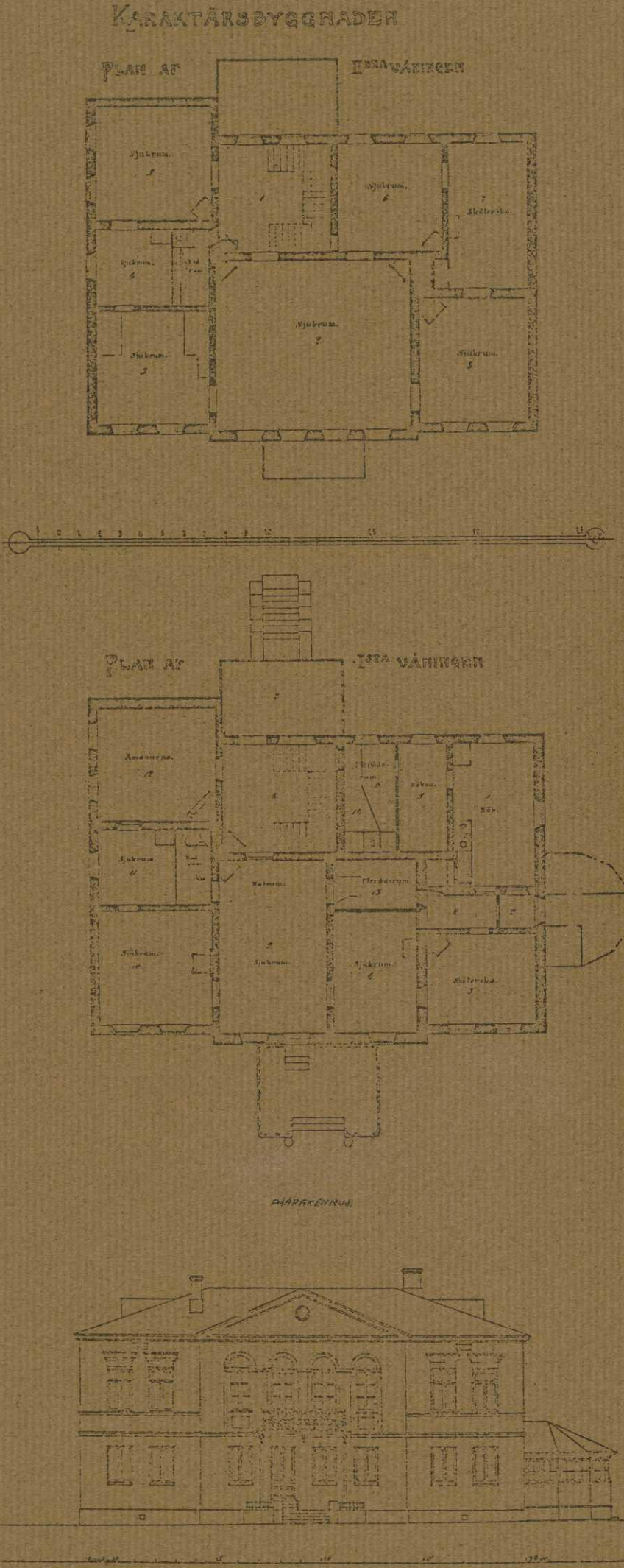

Foto: T. Nygård

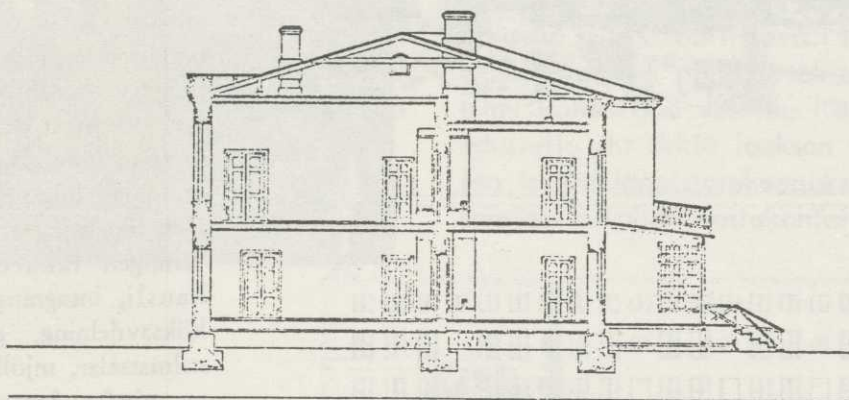
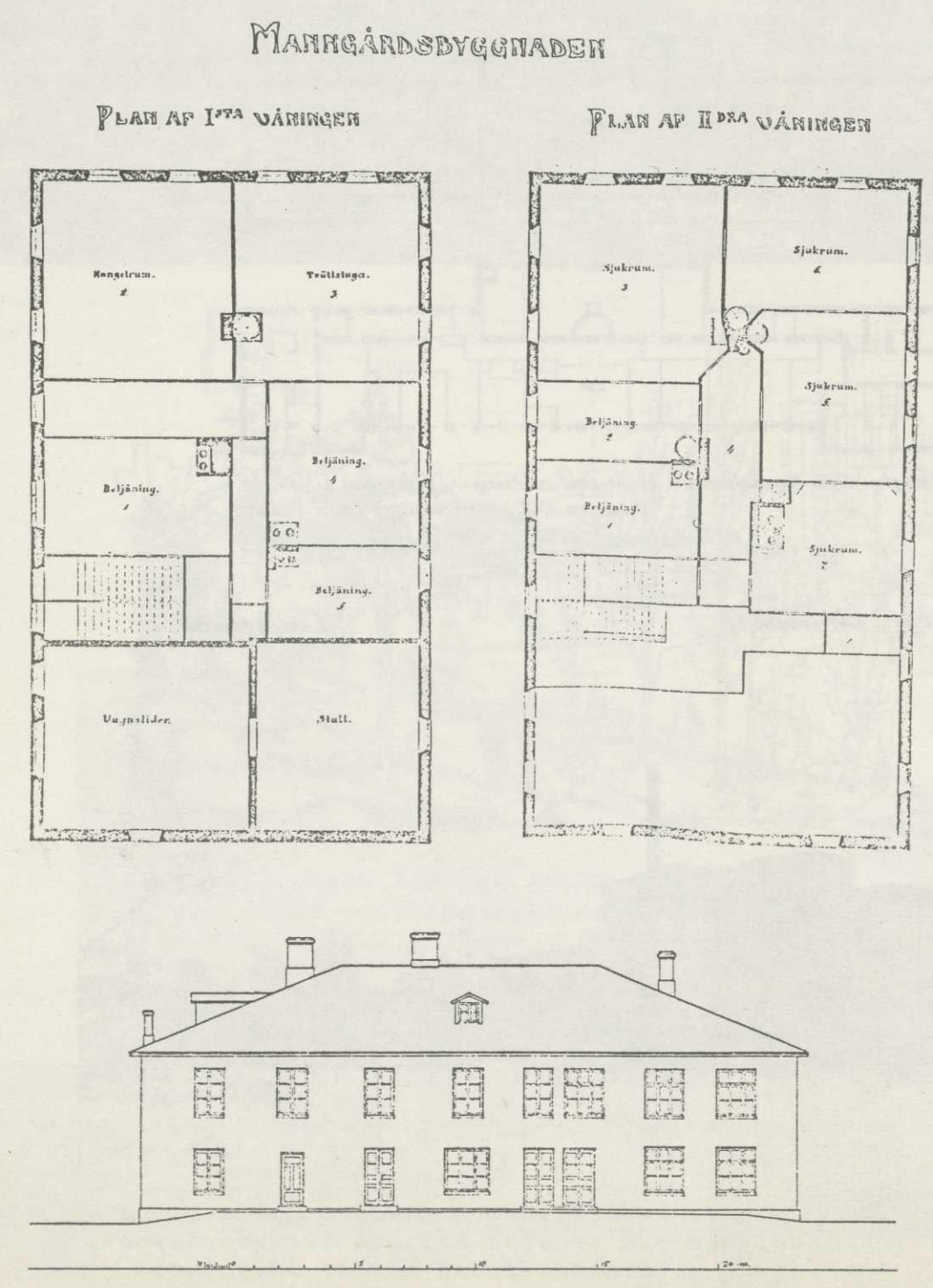
KUMPULAN KARTANO
M. v. Wrightin öljymaalaus vuodelta 1861

..... herraskartano on kokenut kovan kohtalon: se palvelee nyt sairaalana ja sisätilat on kokonaan muutettu. Valtioneuvos Johan Gabriel v. Bonsdorff omisti 1840-luvulla Kumpulan kartanon ja päärakennus juontaa juurensa hänen ajaltaan. Se on kaksikerroksinen valkoiseksi rapattu, aumakattoinen tiilirakennus, jossa on, kuten tavallista korkeampi yläkerta. Rakennuksen julkisivun keski-osassa on leveä risaliitti ja ikkunarivi pilastereineen ... valurautatarpeke on hävitetty pommituksessa vuonna 1944. Toisella sivulla on ulkorakennus, jonka nykyiseen sisäänkäyntiin on sijoitettu puurakenteinen veranta, alkuperäinen sisäänkäynti on muutettu ikkunaksi

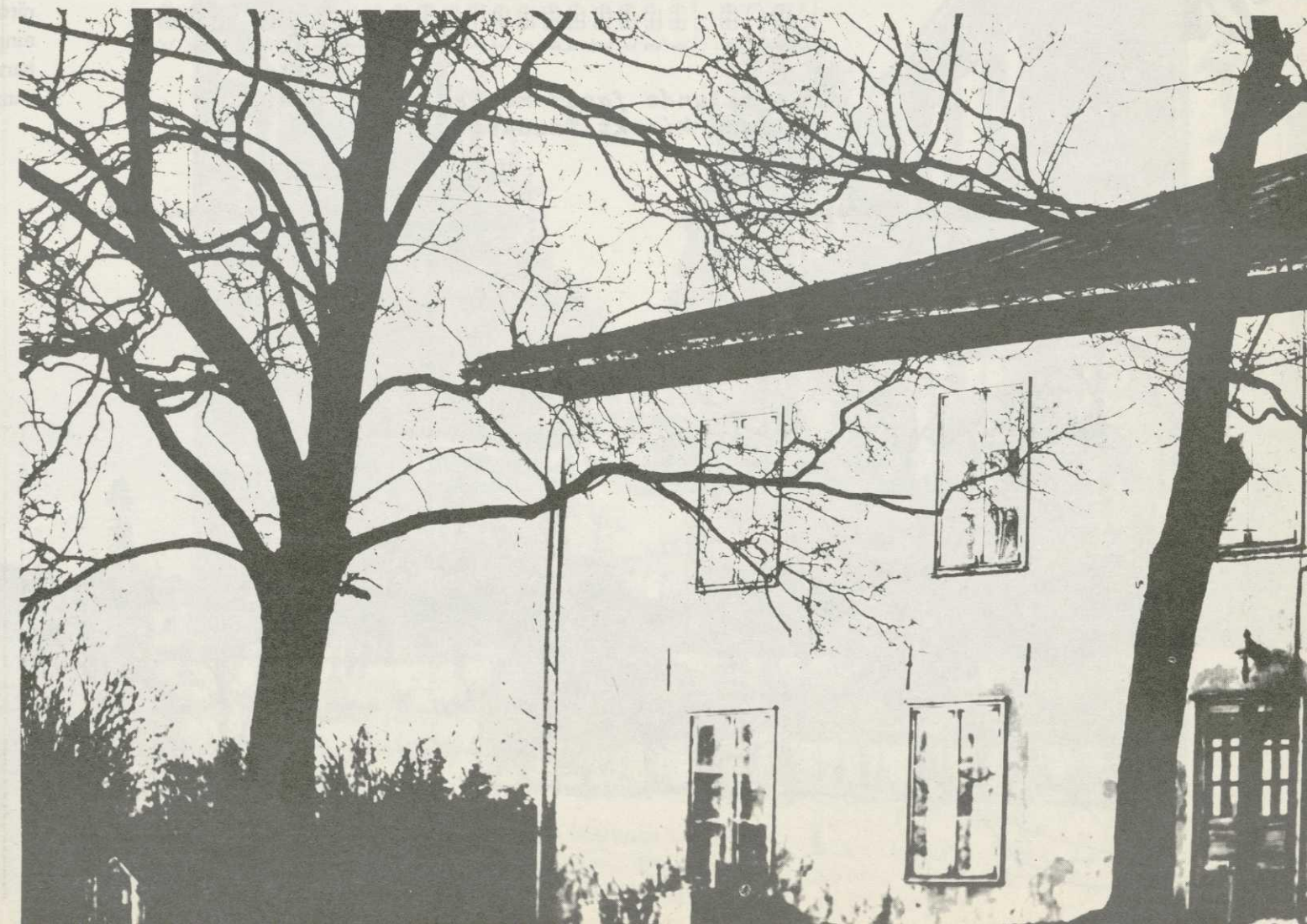
(ote kirjasta: "Vår stad", painettu Helsingissä 1947)

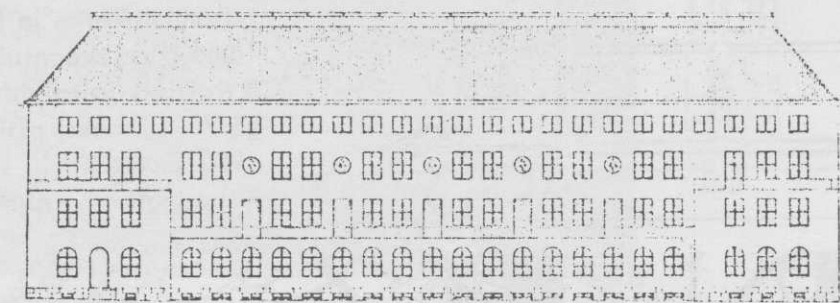
Kumpulan kartanon puistoa Pasilaan päin katsottuna. Foto: T. Nygård.

KUMPULA - GUMTÄKT, kaupunginosa 24. Tämä kylän nimi esiintyy jo 1460 muodossa Gumteckt ja kirjoitetaan Helsingin ensimmäisessä privilegioskirjassa 1569, jolla kuusi maatilaa tästä kylästä lahjoitettiin kaupungille, muodossa Gومتäckt. Yksi tiloista jäi yksityisomistukseen ja lunastettiin kaupungille vasta 1893. Tämä tila jakaantui osiin Viksbergs allodialsäteri ja B.Kottby, joita yhteisesti kutsuttiin nimellä Gumtäcktgård. Viimeksi mainitun suomen nimeksi vahvistettiin 1909 Gumtähti ja 1928 Kumpula. Kaupunginosan nimeksi 1959.

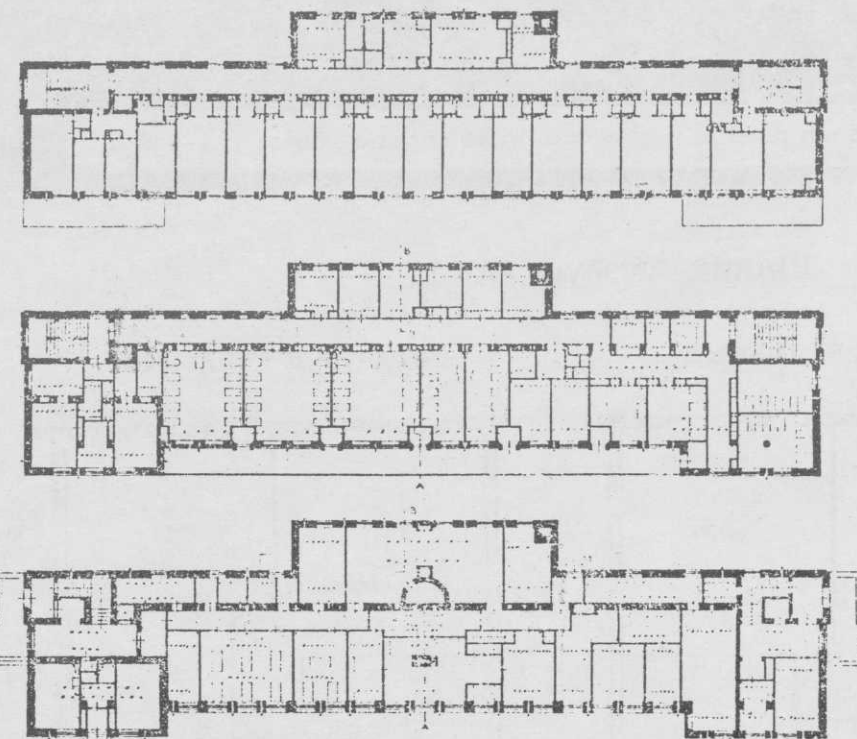
KÄTILÖOPISTON EDUSTA

Sofielunds fasad mot söder, signerad stadsarkitekt Taucher.

BARNHEMMET Å SOFIELUND

För barnhemmet och dess framtida utvidgning har vid Backasgatan reserverats ett sällsynt vackert område omfattande 3 hektar. Byggnaden, uppförd i fyra våningar, har ett dominerande läge på områdets högsta plats. Den innehåller i första våningen läkarerum, kansli, intagningsbad, köksavdelning, personalmatsalar, mjölkök, en mindre ångtvättinrättning m.m. Andra våningen inrymmer spädbarnsavdelningen med rum för 5 och 10

Helsingfors Stads Byggnadskontor. Husbyggnadsavdelningen. Barnhemmet å Sofielund. Planer av I, II och III våningen (skala 1:600).

Kumpulan kartanon pihapuita

Viljelypalstat

Asuntolat ja Kättilöopisto

Barnmorskeinstitutets massiva och oroliga volymer och trasiga siluett bredvid Sofielunds behärskade fasad verkar lätt humoristiskt. Östra Böles byggnads massor kommer dock att i viss mån balansera upp stadsbilden.

Limingantie

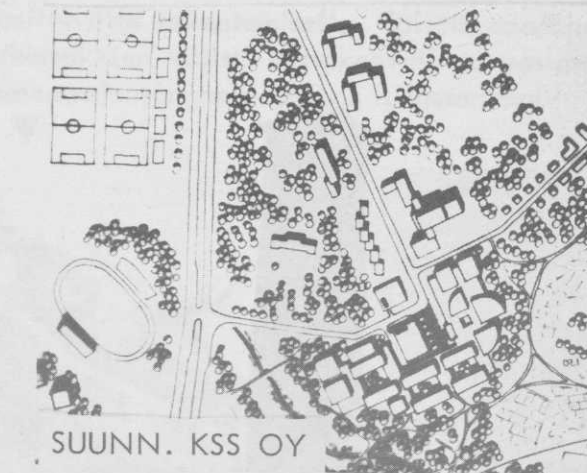

Smästadsideyllen får ett abrupt slut vid Barnmorskeinstitutets rappade fasader.

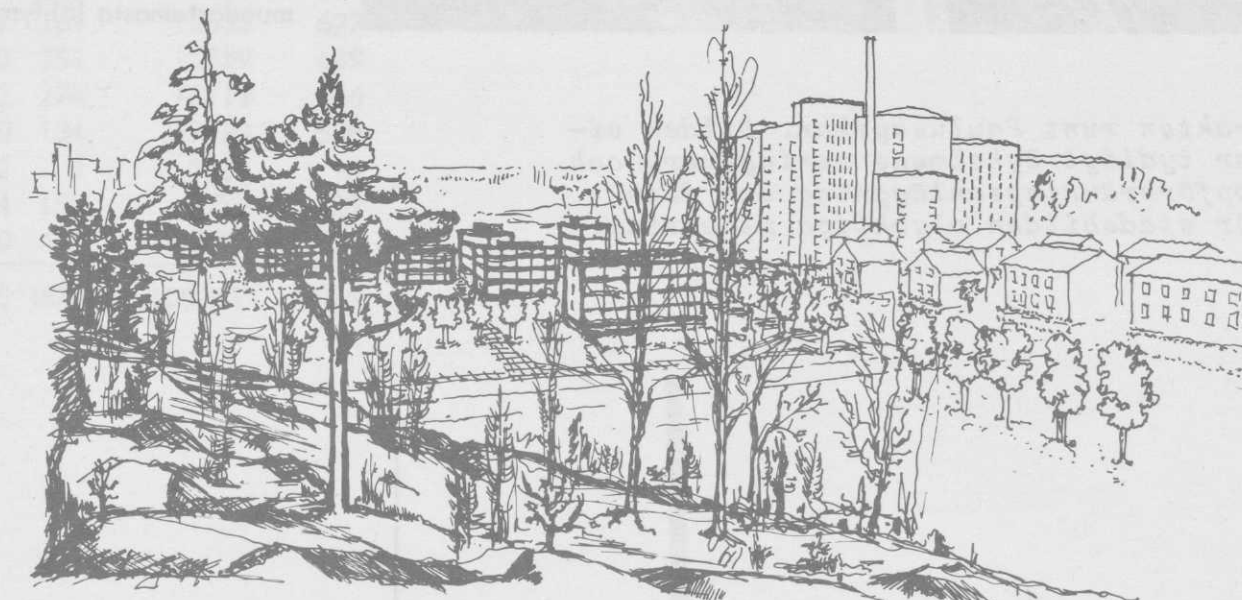

Metsikköä Sofianlehdon lastenkodin ja Kättilöopiston tuntumasta.

Kättilöopiston rakennusryhmä on voimakkaasti ympäristöstään erottuva ja kaupunkikuvaa liiaksi hallitseva. Limingantien omakotitalojen pienimittakaavainen ja intiimi katumiljö vaihtuu Kättilöopiston edustalla yhtäkkiä laakson viljelypalstojen ja Kättilöopistorakennuksen rapattujen seinien kylmään vastakohtaisuuteen.

SUUNN. KSS OY

Skiss som visar hur den tänkta husgruppen söder om Barnmorskeinstitutet skalenligt kunde ansluta sig till Limingovägens tvåvåningshus.

(L. Jussila)

Katunkymä Kättilöopiston edustalta Koske-
laan päin johtavalta Limingantieltä. Katu-
miljö on yksi Helsingin harvinaislaatu-
simpia.

Smästadsideyll vid Limingovägen
En utmärkt bostadsmiljö.

Kättilöopisto ja Kumpulan kukkula katsottu-
na Pasilan täyttävällien luota. Etualalla
Mäkelänrinteen yhteiskoulun piha-alueita.

Sett från Östra Böle bildar
Gumtåks-"berget" fond och
blickpunkt över fyllnadsma-
sorna invid skolbyggnaden
till höger.

Helsingfors finska och svenska ev. luth. församlingar utlyste senaste höst en tävling om eskisser till kyrka i Vallgård. Utom kyrkan, vilken skulle inrymma 1000 personer, och på vars läktare plats skulle beredas för orgel, orkester och en kyrkokör på 40 å 50 personer, skulle skilt för båda församlingarna projekteras skriftskolesal jämte klubbрум, pastorskansli, slöjdrum för gossar, prästbostad samt bostäder för vaktmästare och eldare. Prisnämnden har bestått av prosten S. Wilh. Roos, försträdet K. A. F. Töllerman, professor Armas Lindgren samt arkitekterna Erik Bryggman och Gunnar Toucher, de två sistnämnda valda av Finlands Arkitektförbund. Tävlingstiden utgick den 15 sistlidne januari. De inlämnade projekten voro 51 till antalet.

VALLILANRINNE

Vallilan rinteen kaupunkirakennetta. Oikealla alh. työväenasuntoja käsittävä umpikortteli-carree ja Vallilan kirkko. Alhaalla vasemmalla siirtolapuutarha, taustalla Vanhankaupunginsekä ja itäistä esikaupunkialuetta.

Vallilan kirkon tornin korkeutta on lisätty alkuperäisestä kilpailuvaiheen ehdotuksesta. Tällä toimenpiteellä on torni saatu paremmin erottumaan kerrostalojen muodostamasta lähiympäristöstään.

Trakten runt Pauluskyrkan. Bilden visar tydligt Byholmens reningsverk och sopförbränningsanläggning och dess för stadsbilden olyckliga placering.

Rinne on kallioista kittamaa-alueita. Maanpinta putoaa 80 m matkalla 15 metriä, kalliopinta putoaa sitäkin jyrkemmin.

KORTTELI 555, VALLILA

Tämä työväenasuntoja käsittävä umpikortteli on rakennettu yhtenäisen vuonna 1917 laaditun suunnitelman mukaan.

Ensimmäinen rakennusvaihe valmistui vuonna 1918. Korttelin muut rakennukset ovat vuosilta 1927-1929.

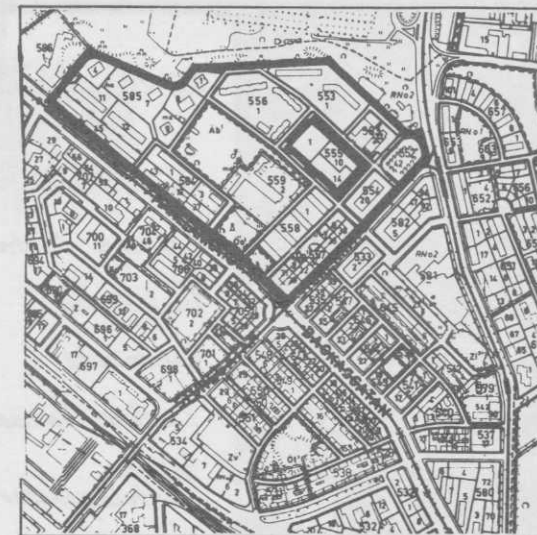
Kortteli muodostuu kolmesta tontista, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 13 718 m².

Korttelin tehokkuusluku on e=1.12 (kerrosalan suhde korttelin pinta-alaan).

kortt. P-ala as.huon. kerrosala asukasluku lkm.

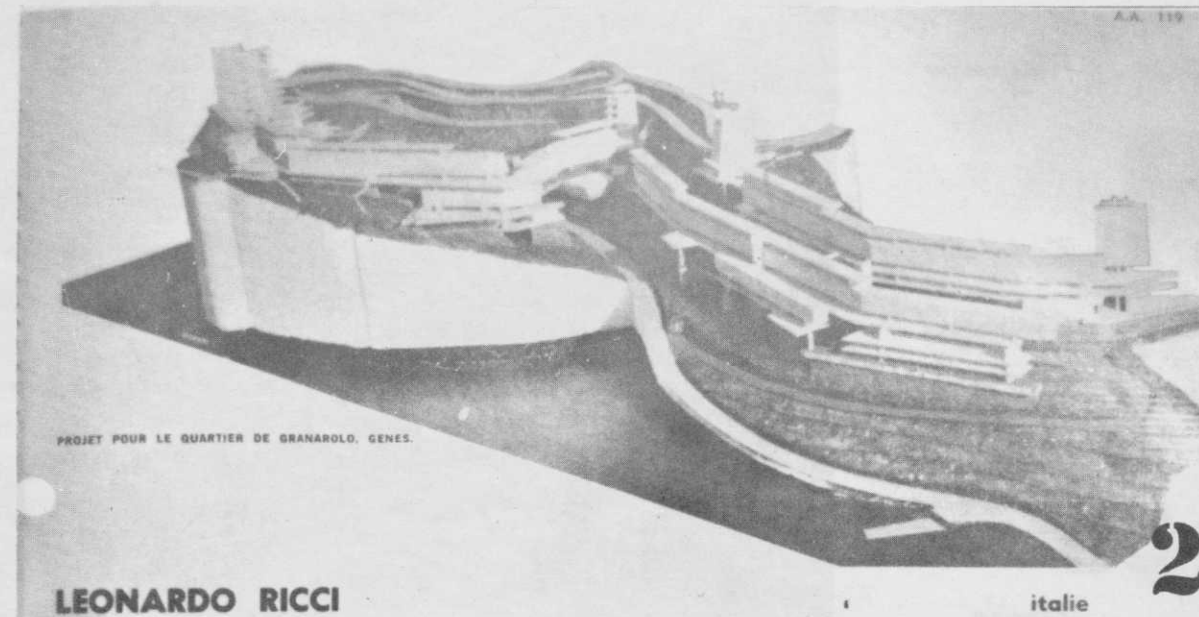
552	3540	-	-	-
553	11701	205	13033	554
555	13718	261	12533	627
556	13258	254	15559	689
557	7562	274	16119	556
558	7860	134	9673	538
559	11802	4	7531	10
584	10244	151	8718	429
585	32910	413	26775	621

112595 1676 109941 4024

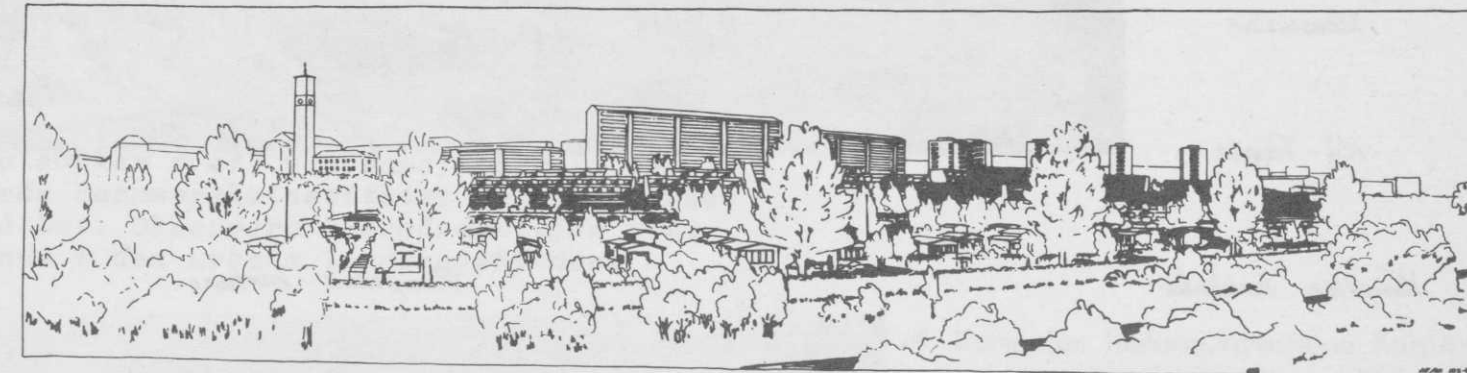
Aluetehekkuus 0,9
Asukkaita 359/ha

Rinteen kaupunkikuvallista ilmettä voidaan parantaa esim. terassimaisella maaston perusmuotoihin niveltävällä ja sopivasti rytmittyvällä rakentamisella. Tällöin saadaan pehmenettyä kerrostalojen ja siirtolapuutarhamökkien välistä mittakaavallista vastakohtaisuutta sekä saadaan kaupunkirakenteeseen rajautuminen laakson luomaan maisematilaan selkeämmäksi ja kiinteämmäksi. ▼

LEONARDO RICCI

italie

Vallilanjärvi rakennettuna asuinkerrostaloilla. Piirsi Lasse Kojo

Näkymä Kumpulan kartanoon johtavalta tieltä etelään päin Vallilan rinnettä kohti. Etualalla rantarata ja Vallilan siirtolapuutarha. Taustalla vasemmalla arkkiteetti Bertel Liljequistin piittämä Vallilan kirkko. Oikealla taustalla Mäkelänrinteen yhteiskoulu ja Itä-Pasilan rakennusvaiheessa olevaa siluettia. Kaupunkikuvallinen vaikutelma on hyvin epäyhtenäinen ja rauhaton johtuen eriluonteisista ja erityyppisistä rakennusmassoista (6-7-kerroksiset asuinkerrostalot vasemmalla, kirkkorakennus, 3- ja 8-kerroksiset lamellitalot ja niiden jatkona 8-kerroksiset pistetalot sekä 2-kerroksinen koulurakennus.

LAAKSO

Malmi
lentotase

Pihlajamäki

Koske la

Olympiakylä

Kumpulan
siirtolapuutarha

Tuusulan
moottoritie

28

Käpylä
omakotialue

Ravirata

Pyräilystadion

Messualue

Itä-Pasila

Gumtäcksbäcken som rinner genom kolo-
niträdgården dränerar områdena runt
Kottby travbana.

Laakson halki siirtolapuutarhan
kautta kulkeva puro tammikui-
sena suojaapäivänä. 1974.
(foto: P. Hietamies) ▼

Väikki-yliopiston laitoja

Vanhankaupungin selkä

Anabian tehta

Toukola

Rantarata

Kustaa Vaasan tie

Vallilan
siirtolapuutarha

Vallilan kerrostalot

Mäkelänkatu

Mäkelänninteen yhteiskoulu

Vallilan teollisuusalue

Itä-Pasila

Rata-alue

Kumpulan kukkula

Kumpulan kartano

Pöytäkirja

Vallilan kerrostalot

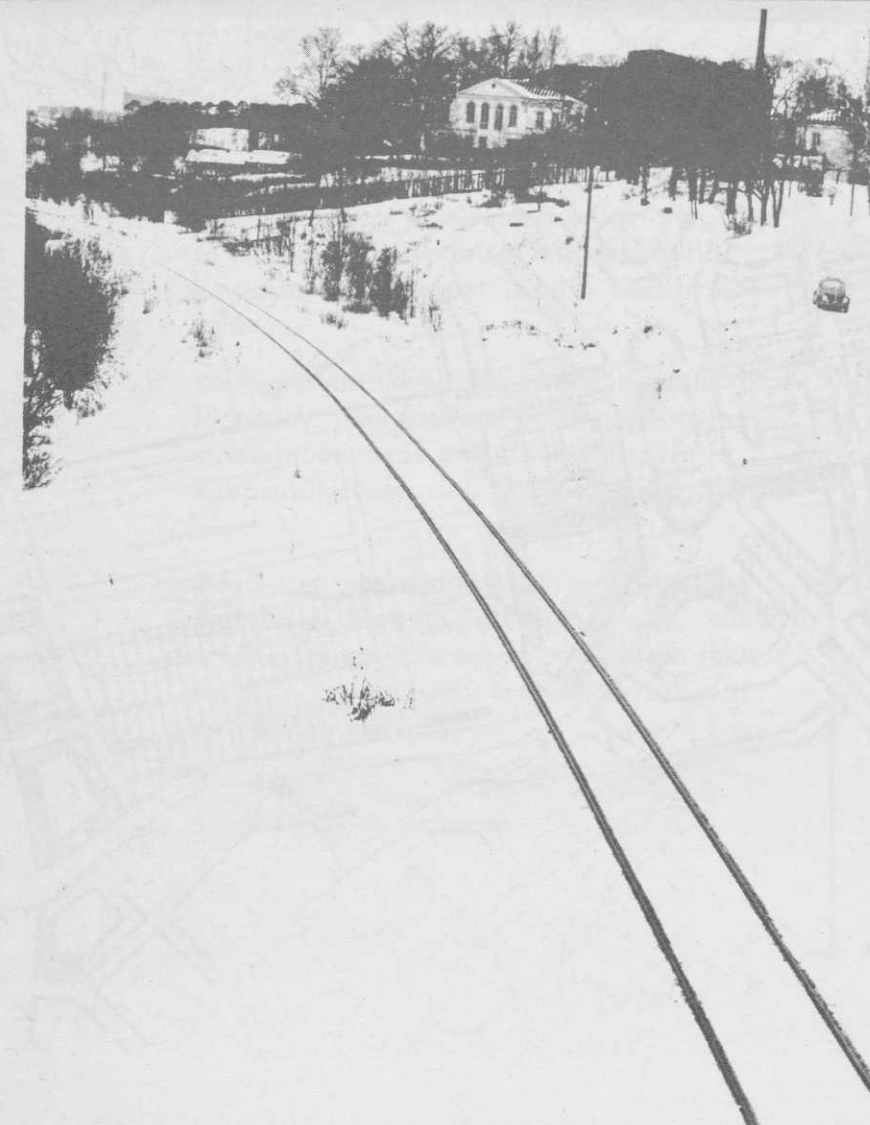
Pasilan ratapihalta tunnelin kautta Kumpulan laaksoon tu-
leva ja siitä edelleen Sompasaaren satamaan jatkuva ran-
tarata kulkee erittäin lähellä Kumpulan kartanoa. Radan
varren voimakas muokkaaminen saattaisi vaurioittaa kar-
tanomiljöön 1800-luvulta peräisin olevaa luonnetta. ▼

(foto: P. Hietamies)

Laakson kautta on selvä nä-
köyhteys itään päin Vanhan-
kaupungin selälle ja aina itä-
sille esikaupunkialueille
saakka.

Den visuella kontakten
med Gammelstadsfjärden
och de östra förstads-
områdena.

Hamnbana till Sumparn stryker farligt
nära det forna säteriets huvudbygg-
nad.

Mäkelänninteen yhteiskoulu

Dalsänkan i ett panoramafotografi taget
från Barnmorskeinstitutet mot Vallgårds-
hället. Observera herrgårdsmiljön mitt
inne i den urbana landskapsbilden.

Pasila

◀ Kumpulan laaksoa katsottuna Kätilä-
opiston edustalta Vallilaan päin.
Laakson kumpuileva muoto ja korkeat
kerrostalot muodostavat jyrkän vasta-
kohdan maisematilassa, sen sijaan
kartanon liittyminen laaksoon tapah-
tuu luontevasti muodostaen kultturel-
lin tekijän, jonka herkkää maalais-
maisemaa muistuttava ilme on erittäin
harvinaislaatuinen näin lähellä tii-
viisti rakennettua "kivikaupunkia".

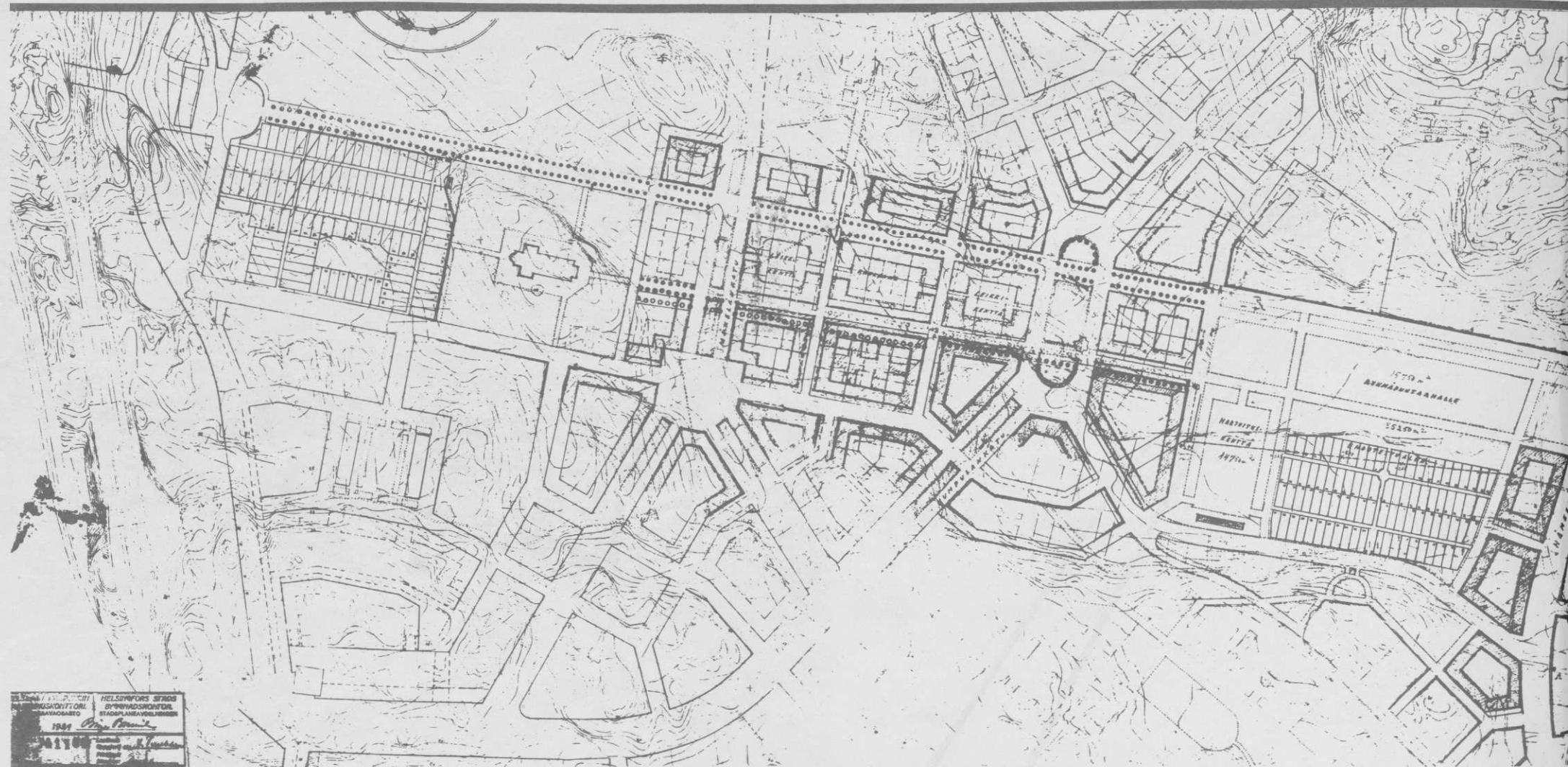
(foto: L. Jussila)

Flygfoto i dalsänkans riktning. I förgrunden Tavastvägens bro och koloniträdgården.

SUUNNITELMA VUODELTA 1929

Mäkelänrinne Velodrom Käpylä Sofianlehto Asuntolat Kätilöopisto Limingantie

Panoramat vill visa stadsbilden runt Gumtåktalen med Gumtåkt gård i mitten. Den visuella kontakten med Gammlästadsviken och Forsby - Kottby framgår tydligt.

MAISEMATILAN VISUAALISSET JA TOIMINNALLISET VAIKUTTIMIT

Eteläreunaltaan Vallilan laakso rajoittuu korkeaan kerrostaloalueeseen, joka muodostaa selvän maisematilaa rajaavan seinämän. Seinämän kokonaisuutta rikkoo epäyhtenäinen pistetalorakentaminen, jota lisärakentamisella tai voimakkaalla kasvustolla voitaneen jossain määrin ehyttää.

Laakson vastakkaisella puolella on Kätilöopisto, jonka rakennukset massiivisine muotoineen ovat erittäin hallitsevia ja kaupunkikuvaan voimakkaasti vaikuttavia.

Edellisten vastakohtana liittyy laaksoon Kumpulan kartano peltoaukioineen, mikä omana kokonaisuutenaan muodostaa sekä kaupunkikuvallisesti että historiallisesti arvokkaan tekijän.

◀ Merkittävä kaupunkikuvallinen tekijä on näköyhteys syvältä, kaupunkirakenteesta aina Pasilasta asti, Vanhankaupungin selälle. Meri tulee konkreettisesti havaittavaksi ilmassojen kulkiessa laaksoa pitkin tuoden kosteutta ja raikkautta mereltä.

Selvitysaluetta jäsenhöi voimakkaimmin laaksopainanne Vanhankaupungin lahdelta Käpylän urheilupuistoon. Selvinä maisemallisina tekijöinä erottuvat myös Kumpulan mäki, jonka jatkuvuus lounas-köylälinen suunnassa on havaittavissa ja alueen eteläreunassa oleva pohjoiseen viettävä Vallilan rinne.

Kumpulan kukkula Kumpulan kartano Vallilan siirtolapuutarha Vanhankaupungin selä Vallilan rinne ja kerrostalot

SIIRTOLAPUUTARHA

Kumpulan siirtolapuutarhassa 268 palstaa. Palstojen yhteispinta-ala 79.032 m², muun alueen pinta-ala 40.578 m². Palstojen pinta-alat n. 225 m² - 530 m². Rakennusten pinta-alat 12 m². Vuokra-aika päättyy 31.12.1976.

Vallilan siirtolapuutarhassa 163 palstaa. Palstojen yhteispinta-ala 51.754,3 m², muun alueen pinta-ala 22.965,7 m². Palstojen pinta-alat n. 223 m² - 510 m². Rakennusten pinta-alat n. 10,0 m². Vuokra-aika päättyy 31.12.1970. Kiinteistölautakunta päätti 15.9.1970 esittää kaupunginhallitukselle, että vuokra-aikaa pidennettäisiin vuoden 1976 loppuun.

Gumtåktens koloniträdgård har 268 tomter på 225-530 m² tillsammans 79.032 m². Byggnadernas bottenyta 12 m², hyrestiden går ut 31.12.1976.

Vallgårds koloniträdgård har 163 tomter på 223 - 510 m² tillsammans 51.754 m². Byggnaderna är 10 m². Arrendetiden har förlängts till slutet av år 1976.

Vallilan siirtolapuutarhan kaasuunnitelman on laatinut arkkitehti Väinö Tuukkanen vuonna 1931.

Kumpulan seutua ilmasta katsottuna. Sekä Kumpulan että Vallilan siirtolapuutarha sijaitsevat luontevasti laaksomaisemassa ja muodostavat maisemaa kauniisti jäsenneivän aiheen. Siirtolapuutarhojen säilyttäminen takaisi kaupungin asukkaille erinomaisen virkistytymis- ja rentoutumisympäristön kaupunkiasumisen vastapainoksi.

Flygfoto mot öster med det blivande Böle-centrat under byggnad i bildens nedre kant.

..... ensimmäisen aloitteen siirtolapuutarhojen perustamisesta pääkaupunkiin teki Svenska Kvinnöförbundet vuonna 1915 ehdotuksen hyväksyi kaupunginvaltuusto ja vuonna 1918 aloitettiin työt puutarhassa, joka sai nimekseen Ruskeasuon siirtolapuutarha. Idea läi itsensä läpi erittäin nopeasti ja vuonna 1924 perusti kaupunki uuden siirtolapuutarhan omalle alueelleen. Se sijoitettiin Kumpulaan Koskelantien eteläpuolelle. Tätä seurasi Vallilan siirtolapuutarha vuonna 1931, Kulosaaren 1934, Talin 1935, vuoden 1945 lopussa oli siirtolapuutarhojen kokonaispinta-ala n. 90 ha.

(ote kirjasta: Helsingfors stads historia)

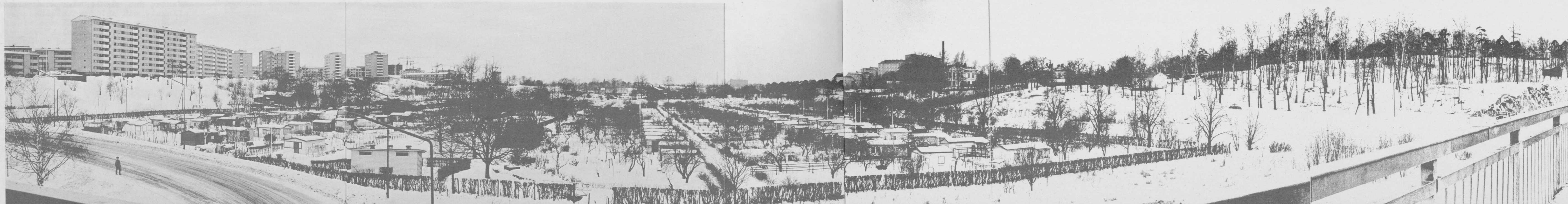

Vallilan siirtolapuutarha kuvattuna helikopterilennolla keuhalla -72. Puutarhan pehmeä vehreys liittyy luontevasti laaksomaisemaan ja Kumpulan kartanon pihapuiden sekä niittyalueen ja kukkulan reunavyöhykkeen lehtipuiden muodostamaan maisematiilaan.

Vallgårds koloniträdgård (i förgrunden av panoramat fotat från Gumtåktbron mot Böle i väster) ansluter sig naturligt till herrgårdsmiljön. Däremot utgör "Vallgårdsbrinken" i söder med sina onyanserade byggnadsmassor ett brutalt inslag i stadsbilden.

Initiativet till koloniträdgårdar i Helsingfors togs av Svenska Kvinnöförbundet 1915. Trädgården i Vallgård utbyggdes 1931. I slutet av 1945 fanns i Helsingfors sammanlagt 90 ha koloniträdgårdar.

◀ Vallilan siirtolapuutarha katsottuna Kustaa Vaasan tieltä Pasilaan päin. Vas. Vallilan kerrostaloja, oik. Kumpulan kukkula. Siirtolapuutarhan pienimittakaavaisuus liittyy puuston ja kasvillisuuden välityksellä Kumpulan kartanon pihapiiriin ja kukkulan reunaan, kun taas mittakaavallinen vastakohtaisuus Vallilan kerrostaloihin nähden on liian jyrkkä. Siirtolapuutarhan matalapiirteinen mäkiyhdyskunta säilyttää laakson ilmeen ja optisen yhteyden mereltä Pasilaan suuntaan.

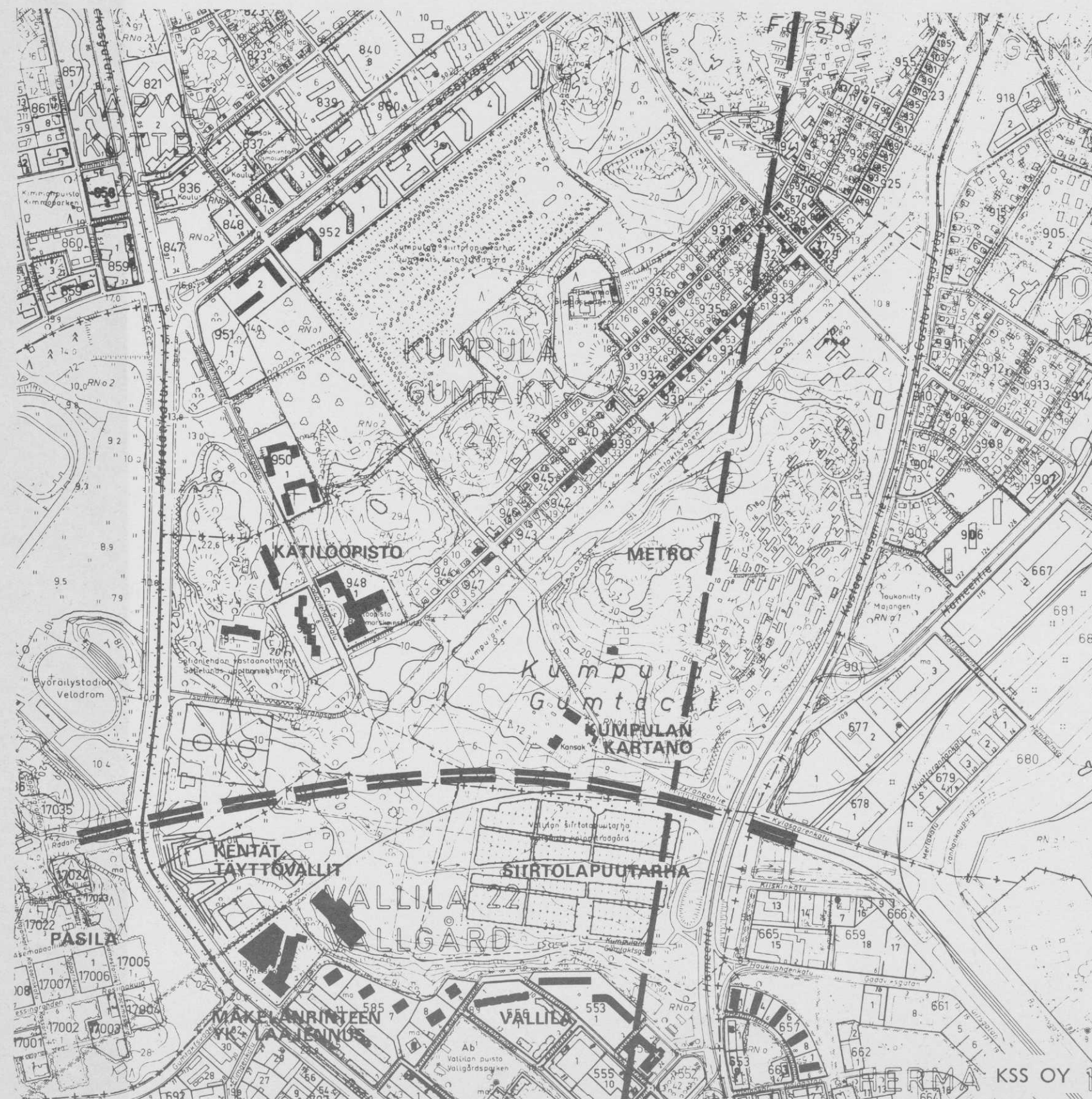

SUUNNITTELU

MAANKÄYTÖLLISET LÄHTÖKOHDAT

Bindande utgångspunkter för markdispositionen:

- Barnmorskeinstitutet + bostäder, Sofielund barnhem.
- Mäkelärrinteen yhteiskoulu samt utvidgning.
- Sim- och sporthall i anslutning till ovan.
- Idrottsområden som ersättning för de som gå förlorade i Östra Böle.
- Gumtåkt f.d. säteriets byggnader och omgivning.
- Vallgårds koloniträdgård.

- Kättilöopisto ja siihen liittyvät asuntolat sekä Sofianlehdon lastenkodin rakennukset on katsottu säilyviksi kohteiksi. Näiden laitosten ja rakennusten kerrosaloja ei ole sisällytetty laskelmiin eikä niiden korttelialueille ole sijoitettu lisäkerrosalaa.
- Mäkelänrinteen yhteiskoulun laajennusosa ao. yleissuunnitelman mukaisena.
- Edellämainitun koulun alapuolelle suunnitellun uima- ja urheiluhallin rakennukset laitoksen yleissuunnitelman mukaan.
- Mäkelänkadun varteen rakenteilla olevat urheilualueet ao. suunnitelmien mukaan. Näiden lisäksi on huomioitu Käpylän urheilupuistosta poistettavien urheilualueiden korvaaminen selvitysalueen kahdella jalkapallokentällä.
- Kumpulan kartano siihen liittyvine peltoaukioineen säilytetään historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaana.
- Vallilan siirtolapuutarha säilytetään laaksomaisemaan kiinteästi kuuluvana.

TOIMINNALLISET JA LIIKENTEELLISET LÄHTÖKOHDAT

- Yhteiset Vanhankaupunginlahteen ja sen rannalla olevaan vihervälään samoin kuin Käpylän urheilualueille ovat tärkeitä.
- Yhteydet Kumpulan uimalaan ja sitä ympäröiviin virkistysalueisiin ovat tärkeitä.
- Alue liittyy osittain kiinteästi ympäröivään kaupunkirakenteeseen ja voidaan siten toiminnallisesti kytkeä tulemaan ja täydentämään sitä, poikkeuksena Kumpulan maki, joka luontevimmin voisi muodostaa oman yksikkönsä.

Liikenteelliset lähtökohdat

Työhön ei ole sitoviksi valittu määrättyjä liikenneväyliä. Sen sijaan lähtökohtana on pidetty metron tuloa alueelle samoin kuin mahdollisen poikittaisen pääkadun kulkemista alueen läpi. Sisäisen liikenneverkon liittyminen ulkoiseen verkkoon on määriteltä mahdolliseksi katsotuille paikoille liikennesuunnittelijan (ins. tsto Viatek Oy kanssa).

▲ Kantakaupungin pohjoisosan suunnittelu- ja selvitysalueet. Lännessä Pikku-Huopalahden alue, siitä itään Keskuspuisto ja Länsi-, Keski- ja Itä-Pasila. Kumpalan selvitysalueen eteläpuolella Vallilan teollisuusalue, itäpuolella Vanhankaupunginselän rantavyöhyke, jonka jälkeen tulee jo vastaan itäinen esikaupunkialue (mm. Viikki).

Ehdotusta jäsenöi voimakkaat liikenteelliset linjaukset. Kadut, jotka ovat nykyisten Teollisuuskadun ja Kumpulantien kohdalla, kohtaavat Pasilassa, jonne oli myös suunniteltu rautatien pääteasema. Kumpulan kukkulan kohdalla kaavasuunnitelma, jossa eräänlainen monumentaalaihe. Vanhankaupunginselän niemekkeelle ehdotettu satama-alue, mikä ajatus on melko epäreaalinen johtuen ko. seudun matalasta vedestä.

HISTORIALLISTIA
RUUTUKAAVOJA

Vantaansuu-Helsinki

Pohjoisen kantakaupungin yleissuunnitelmaluonnos 1969

Eliel Saarinen: SUUR-HELSINGIN ASEMAKAAVAN EHDOTUS 1918
FÖRSLAG TILL STADSPLAN FÖR STOR-HELSINGFORS

SUUNNITTELUTAVOITTEET

Alueen maankäytön suunnittelua tehtäessä tulee

- selkeät luonnonelementit laaksopainanne, rinne- ja mäkvyyshykkeet sekä vesiaihe säilyttää alueella, koska maiseman muoto ja peruspiirteet ovat suunnittelulle ratkaisevia kun sen sijaan alueen kasvusto edustaa uusiutuvia luonnonvaroja
- rakennusmassojen sijoituksella vahvistaa maiseman kokonaiskuvaa
- näköyhteydet ympäristön maisema-alueille pitää avoimina
- kartanomiljöä säilyttää ehjänä kokonaisuutena
- viheralueita kehittää kokonaisuuden luonnetta vastaaviksi
- rakennusmassoja määriteltäessä käyttää Vallilan rinteessä ja Kumpulan mäen päällä kokonaishahmoa myötäileviä, Kumpulan mäen pohjoisrinteellä maisemaa korostavia, ja Kättilöopiston edustaa rakennettaessa kaupunkikuvaa selkeyttäviä massamääriä
- talonrakentamisen suunnittelun yhteydessä suorittaa myös yksityiskohtainen maisemasuunnittelu

Vantaansuun suunnitelma on laadittu tarjoamaan osatarkaisu Helsingin väestön sijoituspuhmaan. Kaupunginhallitus on taloudellisin perustein asettanut tavoitteeksi asuntojen varaamisen 600 000 asukkaalle v. 1980. Kaupungin rakentuminen nykyiseen tapaan ei johda näin suureen asukasmäärään. Sen saavuttaminen edellyttää jo rakennettujen alueiden uudistamista ja uusien käyttökelpoisten alueiden löytämistä. Jälkimmäisellä tavalla voidaan tavoitteeseen päästä huomattavasti helpommin ja nopeammin kuin vanhojen asuinalueiden uudistamisella.

Hufvudstadsbladet 9.5.1974

"Mängden av grön natur och i synnerhet de stora träderna är av avgörande betydelse för boendemiljöns trivsel. Grönområdesplanernas planeringar hjälper inte om stora träd saknas..."
Så står det i stadens trädskyddsdirektiv som nu utkommit på svenska. I följ trycktes direktiven på finska. De finns för att stadens verk (och privata byggare) skall undvika onödiga trädskador.

Direktiven kommer minsann i sista minuten. Och frågan är om de följs.

Trädskyddsdirektiven koncentrerar sig på bevarandet av stora träd. Utöver trivseln är stora träd viktiga, speciellt i stadsmiljö därför att de silar damm, binder koldioxid, producerar syre, reglerar luftens temperatur och fungerar som bullerskydd. Enligt en tysk undersökning producerar en 100-årig, 25-meters bok syre för 10 människor. Det behövs 2 500 unga plantor för att ersätta ett sådant träd.

Dessa fakta kan knappast vara nyheter för t.ex. stadsplanerarna. Ändå har man senast på gårdsplanen till Nordsjö svenska folkskola varit färdig att offra ek, lärkträd och lindar bara för att någon satt linjal på kartan och dragit väg över vattenledningssträckningar över skolgården. Planerna hade inte reda på att det fanns ädla träd på tomt.

Pris på träden

I trädskyddsdirektiven föreslås nu att man redan 2-5 år innan något byggprojekt startas gör upp grönområdesplan.

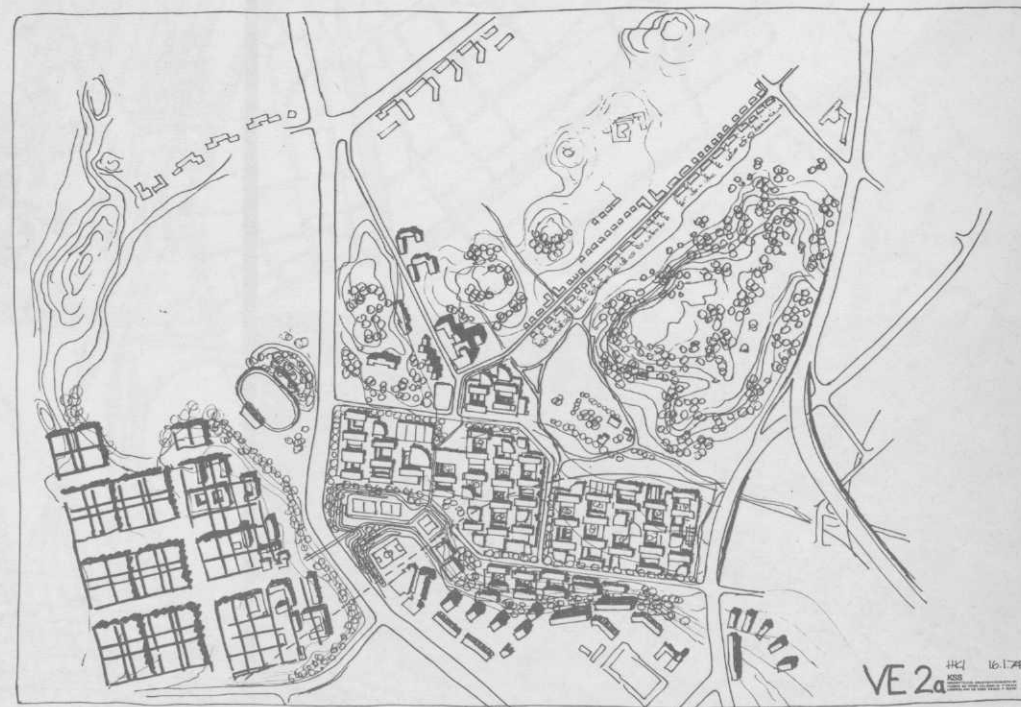
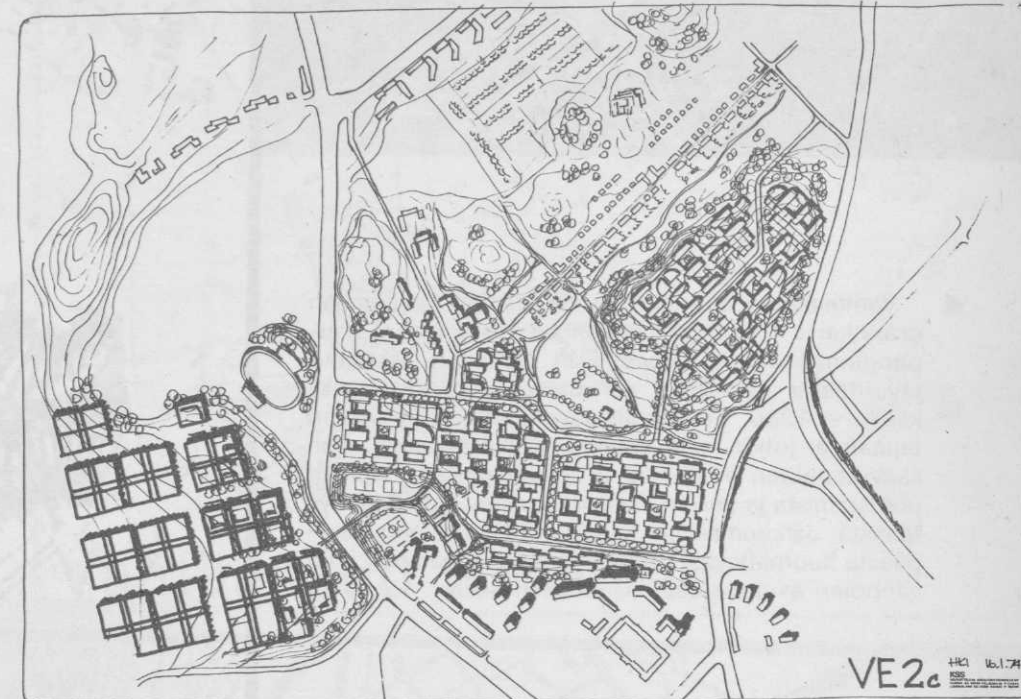
VE 2a

Bergsområdet bildar en naturpark. Dalgången bebygges och förlorar sin betydelse som "ventilationstrumma" för stadsdelen. Grundningskostnaderna bli höga. Det blir svårt att jämna ut bergspartiet för större idrottsplaner o.dyl.

VE 2c.

"FULLSATT"

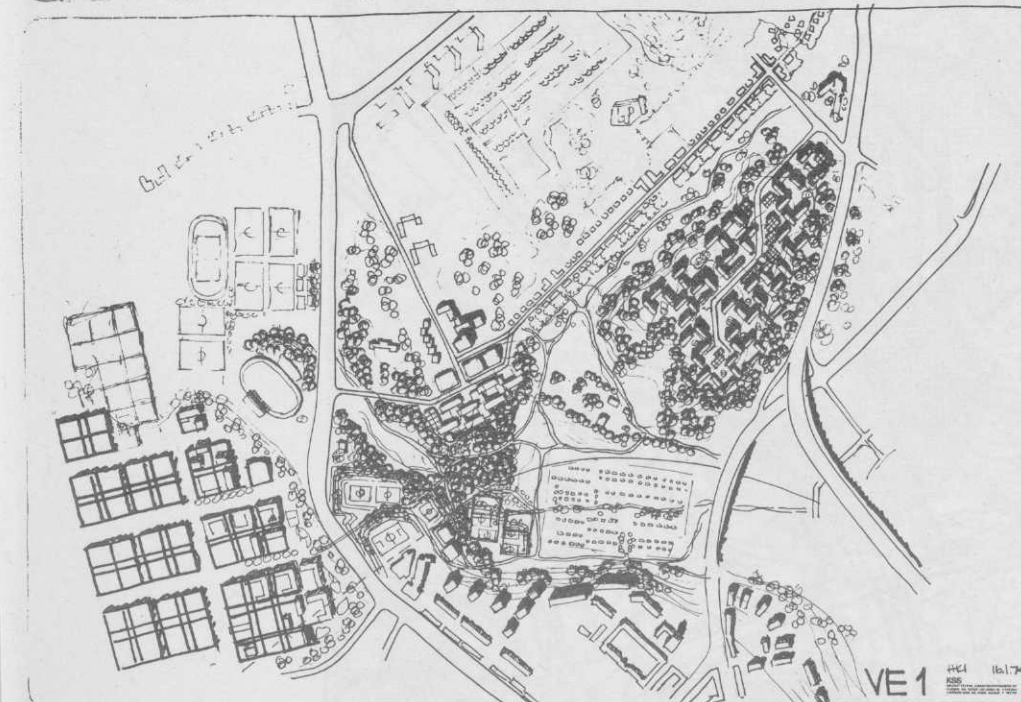
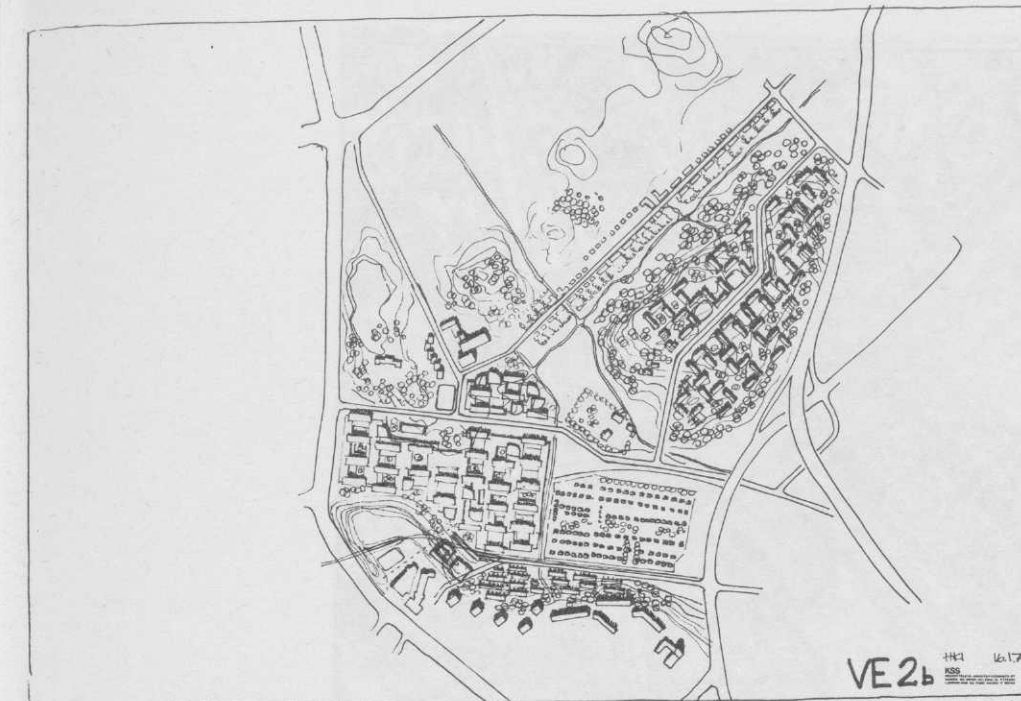
Ett helt teoretiskt förslag som ej beaktar behovet av grönområden för idrott och rekreation.

Siirtolapuutarhan aluetta on tutkittu laitosrakentamiseen Kumpulan mäen ja Kätilöopiston edustan lisäksi. Tässä ehdotuksessa laakso täyttyisi kokonaan sekä viher- ja virkistysalueille varattava maa-alue jäisi miltei olemattomaksi, mikä on vastoin ennakkotavoitteita, joissa taroituksena oli huomioida ympärillä olevien kaupunginosien viher- ja virkistysalueiden tarve sekä säilyttää joustavat yhteydet vapaa-ajanviettoa ja virkistys- ja urheilutoimintaa varten kantakaupungin koillisella alueella.

Laaksoalue, Vallilan rinne ja Kätilöopiston edusta ehdotettu rakennettavaksi ja Kumpulan mäki varattu viheralueeksi. Rakennuskorttelit sijoittuvat pääosin huonolle maapohjalle ja paras maapohja jäisi virkistyskäyttöön. Laakson rakentaminen täyteen ja kukkulan jättäminen tyhjäksi muodostaisivat sekä rakentamistaloudellisesti että maisemallisten peruspiirteiden vastaisesti epätasapainoisen tilanteen.

LUONNOSVAIHTOEHTOJA

Siirtolapuutarha säilytetty entisellään ja laakson Pasilan puoleiseen reunaan tutkitu laitosrakentamista, Vallilan rinteessä yksittäisiä rivitaloja. Laitosten rakentaminen rantaradan päälle kansirakenteineen katkaisee laakson maisemallisen luonteen. Kumpulan mäen rakentaminen tämän luonnoksen pohjalta kylläkin ajateltavissa. Kojojakadun sijoitus liian lähellä ja häiritsevästi Kumpulan kartanoon nähden.

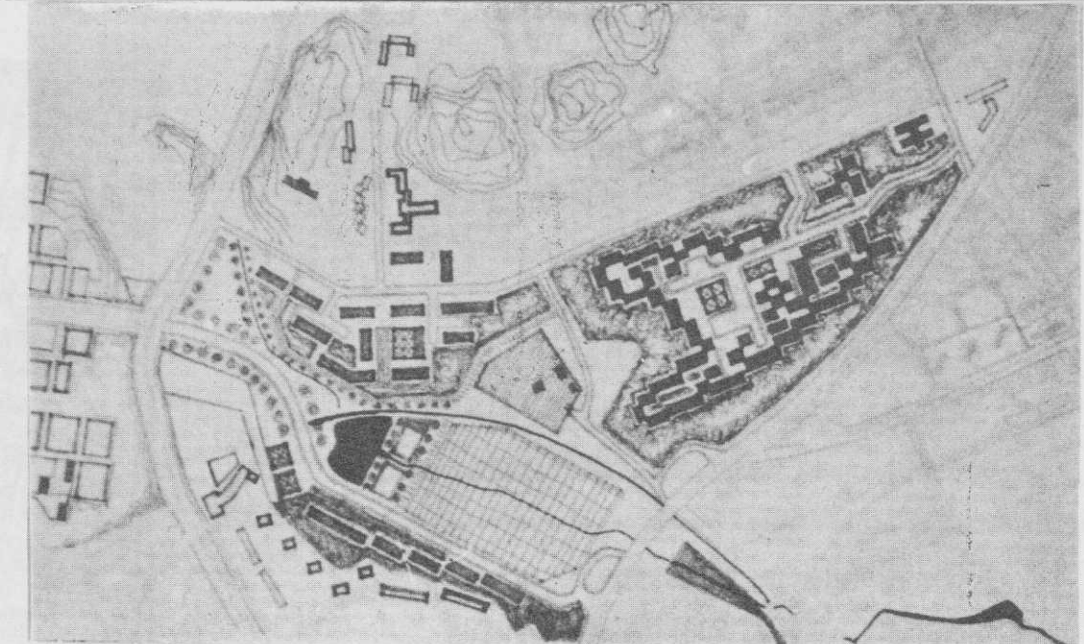
VE 2b

Koloniträdgårdens sparas tillsevidare för att senare utbyggas för idrottsändamål. Markdispositionen står i strid med tidigare fattade beslut om utfyllnad av den västra delen av dalgången.

VE 1

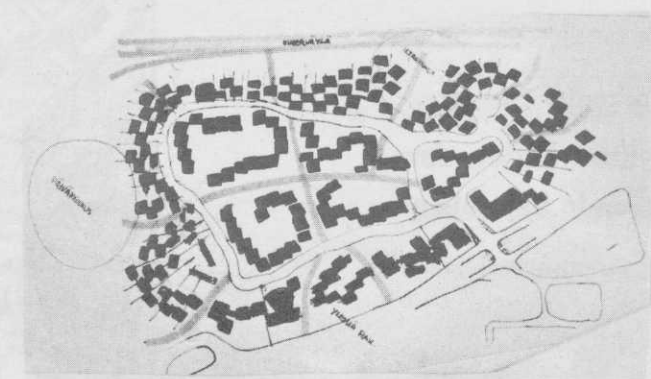
Byggandet kompletterar den befintliga stadsstrukturen och beaktar områdets topografiska karaktär. Gumtåtsberget medger en större sammanhängande stadsbildning.

Maisemalliset perusmuodot parhaiten huomioiva luonnosehdotus, laakso säilytetty rakentamattomana, jolloin urheil- ja vapaa-ajanviettokenttien rakentaminen voidaan toteuttaa ja täten säilyttää laakson luonne ja optinen väljyys. Rakentaminen sijoitettu Kätilöopiston eteen ja Kumpulan mäelle ja Kumpulan kartanon lähiympäristö "rauhoitettu". Kätilöopiston edustan liikenne helposti hoidettavissa, sen sijaan Kumpulan kukkulalle muodostuisi luonnoksen mukaan liian pitkä pussikatu.

L. Jussila 1974

Försök gjordes att utforma byggnadsmassorna enligt de topografiska förutsättningarna. Vallgårdsbrinken som ett band, insänkt i sluttningen, Gumtåtsberget åter som en "myrstack" (se sid ...) och Sofielundkvarteret axiellt med Sofielundsgatan.

B. Österberg 1972

ASUNTOKORTTELIMAA

Jos maisemallisin ja kaupunkikuvallisin perustein voidaan määritellä rakennettavat alueet ja käytettävät rakennuskorkeudet poikkeamatta suunnittelutavoitteista on alueelle sijoitettavissa oleva kerrosalan kokonaismäärä laskettavissa. On kuitenkin todettava, että työn perusteina olevien, kaupunkikuvan ja maiseman pohjalta, päästään luonteeltaan vain subjektiiviseen ja likimääräiseen kerrosalan määrittelyyn. Edellä mainitun perusteiden ei myöskään ole löydetty ratkaisuvia eroja annettujen perusvaihtoehtojen välille, joten rakentamisesta esitettävät tavoitteet ja suositukset soveltuvat sekä asuin- että laitosrakentamiselle.

Rakentaminen kuvataan rajattuna alueellisesti ja korkeussuuntaisesti edellä mainitun perusteiden.

Alueellisissa rajauksessa rakentaminen sijoittuu kolmelle eri alueelle: Vallilan rinteen, Kättilöopiston eteen ja Kumpulan mäen.

LAITOSKORTTELIMAA

- Vallilan rinteen rakentaminen liittyy hyvin Vallilan aikaisempaan kaupunkirakenteeseen sekä toiminnallisesti että liikenteellisesti. Rinteen rakentamisella saadaan myös nykyisin kokonaan puuttuva toiminnallinen yhteys Vallilan kaupunkirakenteen ja Vallilan laakson välille, jonka merkitys laakson viheralueiden käytön kannalta on ratkaiseva.
- Kättilöopiston eteen saadaan sijoitettua korttelialue, joka yhdistyneenä aikaisemman lähiympäristön rakenteen kanssa muodostaa riittävän suuren yksikön, jotta sinne syntyy välttämättömät lähipalvelut. Myöskin se antaa mahdollisuuden muodostaa Kättilöopiston yhteyteen laajemmat laitostms. palvelut ja rakenteet.
- Kumpulan mäen korttelimaa-alue muodostaa oman yksikön, joka liikenteellisesti liittyy helposti ulkoiseen verkkoon olemmissa suunnissa.
- Toiminnallisina ulkoiluyhteyksinä sekä itä-länsi, (Pasilasta Vanhankaupunginlahdelle) että etelä-pohjois suuntainen Vallilasta viheralueille on pidettävä avoimina.

ASUNTOILLUSTRAATIO

44

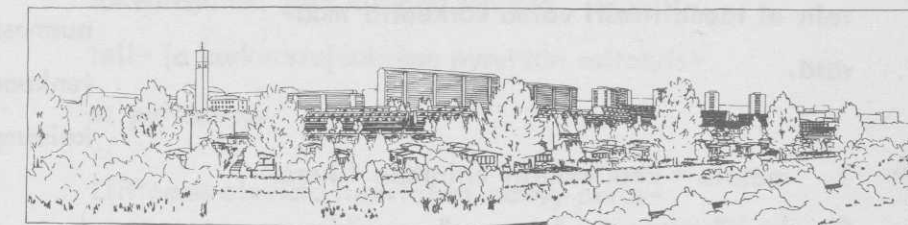
- Kättilöopiston edustan rakentamisella halutaan saada maisemaan tilallista selkeyttä sekä mainitun rakennuksen ja sen ympäristön kaupunkikuvaa muuttaa vähemmän hallitsevaksi samalla kun lähiympäristöön saadaan monimuotoisempi kaupunkirakenne.
- Kumpulan mäen päällä rakentaminen seuraa maaston muotoa kokonaismaisemaa myötäillen. Rakentaminen rajoittuu siten, ettei nykyinen ulkoinen kaupunkikuva muutu ratkaisevasti, sen sijaan rakentamisen sisäinen kaupunkikuva muodostaa oman alueensa, joka varsinaisen suunnittelutyön käynnistyessä on tarkoin harkittava.
- Kumpulan mäen pohjoisrinteellä rakentaminen rajataan selvästi maiseman perusmuotoja korostavaksi ja muodostamaan kaupunkikuvallisesti voimakkaan tekijän pohjoisesta kaupunkiin lähestyttäessä.
- Maisemallisin perustein ei pitäisi rakentaa laaksoa, johon myös kartanomiljö liittyä.

LAITOSILLUSTRAATIO

45

- Vallilan rinteellä rakentaminen käyttää hyväkseen maiseman muotoa seuraten luontevasti rinteeseen polveilua. Rakentamisella on haluttu täydentää rinteeseen yhtenäistä rajautumista laaksoon päin. Rinteeseen pienimittakaavaisella rakentamisella on haluttu pehmentää nykyisten rakennusmassojen vahvaa vastakohtaisuutta siirtolapuutarhaan nähden.

Området framför Barnmorskeinstitutet:

- stadsplanen bör ge större klarhet åt landskapstrukturen.
- sjukhusvolymernas dominerande verkan bör minskas.

Gumtäkt "backen".

- byggandet följer topografien, den utåt synliga stadsbilden undergår ingen nämnvärd förändring. Där emot har den norra delen accentuerats i Gustav Vasavägens ål. Vid en fortsatt planering bör den "inre" stadsbilden ägnas stor uppmärksamhet.

Dalsänskan till vilken "herrgårdsmiljön" ansluter sig bör bevaras intakt.

Vallgårds "brinken"

- byggnadsmassorna följer sluttningens profil och form och förbättrar genom sin enhetlighet anslutningen till dalgången. De terrasserade byggnadsmassornas lilla skala (se pers.) ansluter sig till koloniträdgårdens miljö.

RAKENTAMIS KORKEUS

Rakentamiskorkeuden tarkastelu

Rakentamiskorkeuden määrittelyn jälkeen voidaan alueellisesti rajattujen kortteli-alueiden kerrosalamäärä selvittää likimääräisesti.

Rakentamiskorkeutta on työssä tarkasteltu kolmena vaihtoehtona, koska maisemallisin tai kaupunkikuvallisin perustein ei täsmällisesti voida korkeutta määrittää.

1. matala = keskimäärin enintään 4 kerr.
2. keskikorkea = " " 7 kerr.
3. ylikorkea = keskimäärin enintään 9 kerr.

Rakentamiskorkeudet sisältävät maanpäällisen aputilakerroksen. Lisäksi on huomattava, että korkeuksilla tarkoitetaan keskimääräistä korkeutta eikä kaupunkikuvallista suositusta rakentaa alueita tasakorkeiksi.

- KÄTILÖ-OPISTON EDUSTA suositellaan rakennettavaksi matalasti, sillä

maisemallisesti

ei ole perustetta laaksoon loivasti viettävää rinnettä käsitellä voimakkaasti, koska kokonaisuusmaisan ilme tässä on pehmeä.

kaupunkikuvallisesti

Kätilö-opiston ja sen ympäristön rakennusmassoja saadaan kiinteitettyä, kuitenkin peittäämättä kokonaan niiden aikaisempaa ehkä liian hallitsevaa asemaa.

- VALLILAN RINNE suositellaan rakennettavaksi matalaksi, sillä

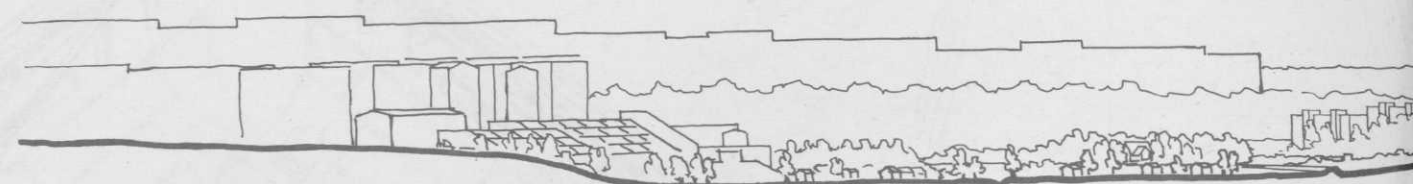
maisemallisesti

rinne kaipaa täydennystä, mutta rakenteen täytyy myötäillä luonnonmuodon perusilmettä.

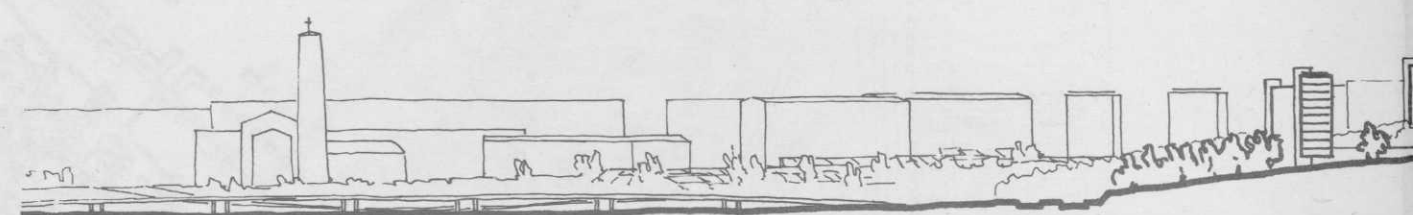
kaupunkikuvallisesti

Vallilan korkea kerrostalorakenne voidaan johdatella pehmeämmin liittyväksi laakson pienimittakaavaiseen siirtolapuutarhaan. Selvitysalueen erityisesti tähän kohtaan on jatkosuunnittelussa kiinnitettävä huomiota.

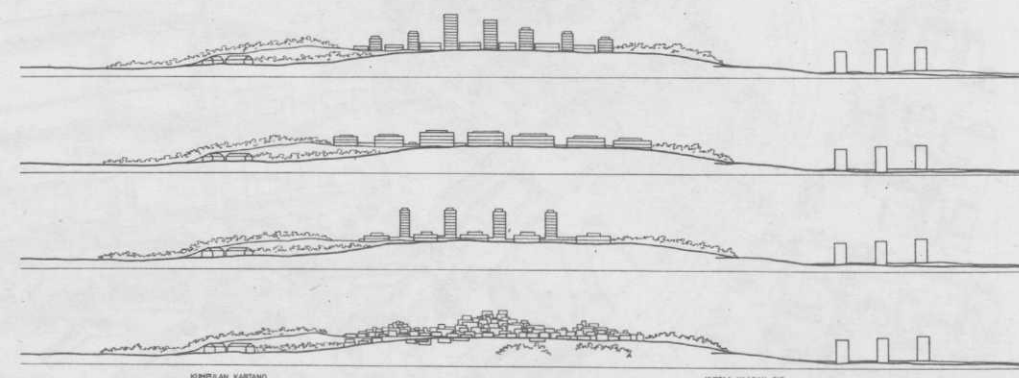
- Leikkaus länsi-itä-suunnassa Vallilan laakson kohdalta pohjoiseen katsottuna

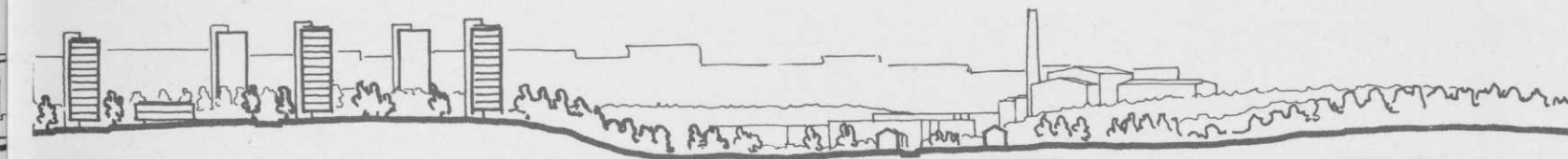
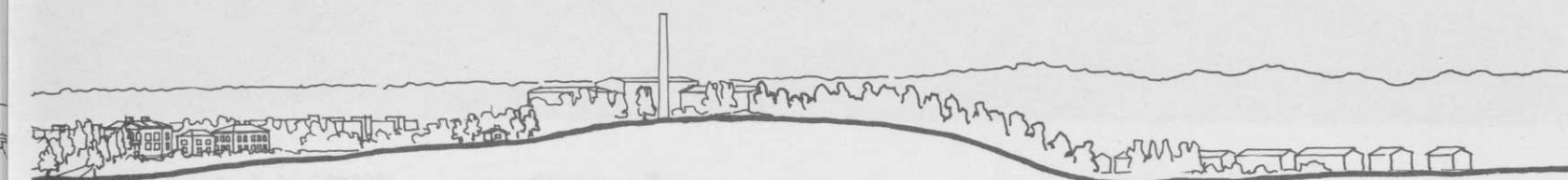
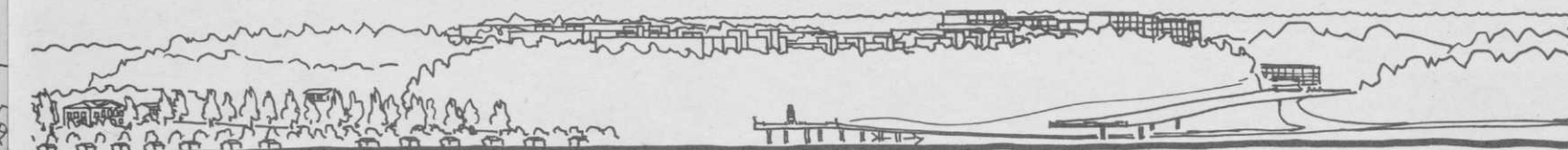
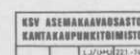
- Leikkaus etelä-pohjois-suunnassa Kumpulan kartanon itä-puolelta länteen katsottuna

- Kumpulan mäen leikkaus ylikorkeasti rakennettuna

2243 KUMPULAN KILTA
PÖRKKELEIKKAUSPROJEKTI ITÄ-LÄNSI-SUUNNASSA
1:2000

- KUMPULAN MÄKI suositellaan mäen laen osalta rakennettavaksi matalasti, sillä

maisemallisesti

ei mäen korkokuvaa haluta laaksosta ja kaupungista tulevalta liikenneväylältä tarkasteltuna korostaa, vaan että rakentaminen liittyy olevaan kasvustoon maastoa myötäillen ja osin piiloutuvasti.

kaupunkikuvallisesti

saadaan aikaan pienipiirteisempää rakennetta, joka alueella liikkujalle antaa enemmän ärsykeitä ja virikkeitä.

- KUMPULAN MÄEN POHJOISRINNE suositellaan rakennettavaksi ylikorkeasti, sillä

maisemallisesti

on tärkeää korostaa maiseman perusmuotoa, mäkeä, pohjoisesta lähestyttäessä. Kun taas tarkastellaan mäkeä silhuettina Vanhankaupunginlahdelta on mäen liittäminen koilliseen jatkuvaan peruskohoumaan välttämätöntä.

kaupunkikuvallisesti

saadaan mäen laen rakenteen kanssa syntyvän rytmitteisyys, joka kokonaisuuskaupunkikuvan kannalta on suotava.

PERUSVAIHTOEHDOT

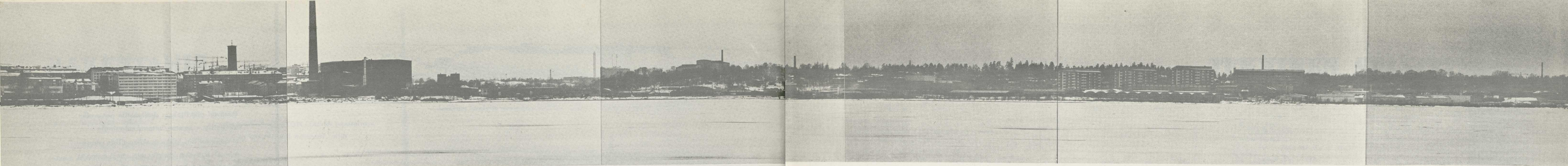
Tehtävän määrittelyyn sisällyneille perusvaihtoehdoille - asunto-/laitosrakentamiselle - ei maisemallisin tai kaupunkikuvallisin perustein selvitystyössä löydetty rajoituseroja enempää alueellisesti kuin korkeudellisestikaan. Molemmat tutkitut vaihtoehdot sensijaan osoittivat sen, että jatkosuunnittelulla erityisesti rakennussuunnittelulla on ratkaiseva merkitys sille ovatko alueet eri tyyppisiä ilmeiltään, mutta kokonaisuusmaisan tai -kaupunkikuvan kannalta voi rakentaminen olla kumpaa tahansa, jos kortteli- ja korkeusrajoituksissa pysytään esitetyissä puitteissa.

Liitteenä olevista kaavioista näkyy perusvaihtoehtojen kerrosalamäärissä eroavaisuus, joka johtuu siitä, että laitosrakentamisessa yleensä päästään tehokkaampaan maankäyttöön kuin asuntorakentamisessa.

Tässä työssä on eri korkeusvaihtoehtojen katsottu vastaavan seuraavia tehokkuuksia:

	asunto-	laitosrakentaminen
matala	0,7	0,8
keskikorkea	1,0	1,1
ylikorkea	1,3	1,4

Molempien käyttötarkoitusten kortteli-alueiden pinta-alat, käytetyt tehokkuudet ja kerrosalat ilmenevät liitekartoista.

Hermannin

Paavalin kirkko

Kyläsaari

Ilmala

Kätilöopisto

Kumpulan kukkula

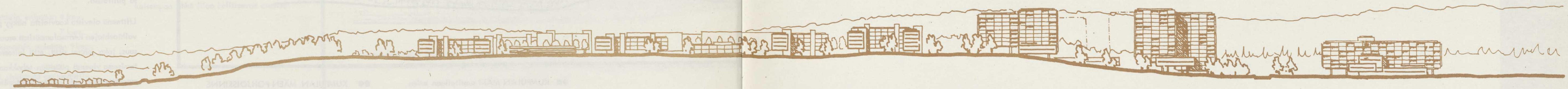
Maitokeskus

Torikola

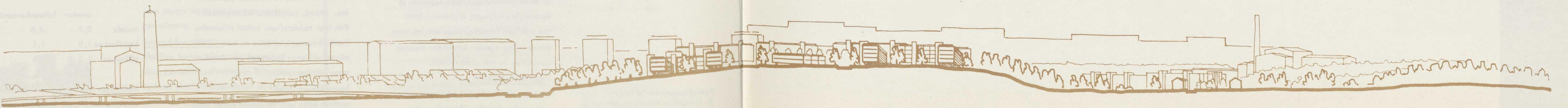
Arabian telakat →

Vanhankaupunginselän rantaa ja Kumpulan aluetta nähtynä Kivinokalta tammikuussa -74
(foto P. Hietamies)

KUMPULAN MÄEN RAKENTAMISSUOSITUS

Kumpulan mäen leikkaus lounas-koillinen-suunnassa luoteeseen katsottuna, oik. "kiilan" kärkeen rakennuksia.

Kumpulan mäen leikkaus kaakko-luode-suunnassa lounaaseen katsottuna, vas. Paavalin kirkko oik. Kätilöopisto

TEKNINEN SELVITYS

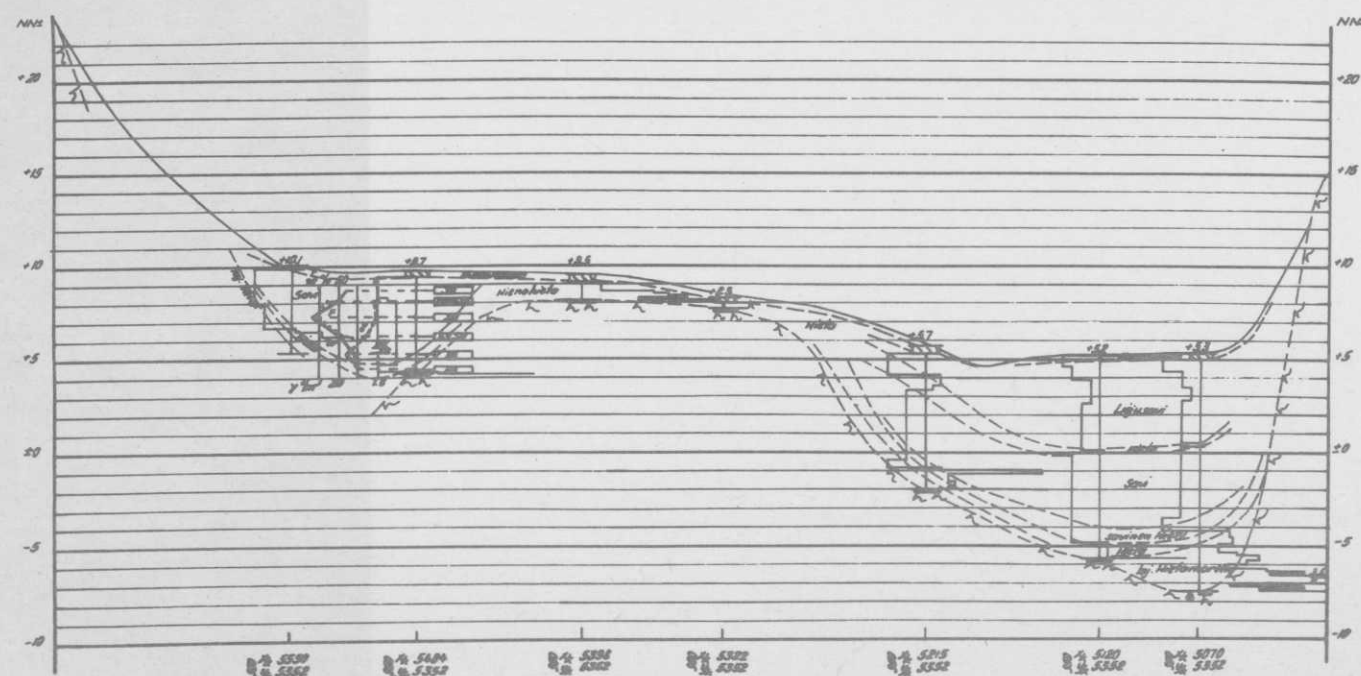
POHJASUHTEET

RAKENNUSTEN PERUSTAMINEN

Laatinut Pertti Hietamies

Leikkaus V-V

Maanpinnan korkeus selvitysalueella vaihtelee rajoissa noin +1.00 ... +33.00. Selvitysalueesta on noin 35 ha savialuetta ja savien lievealuetta (II, IV) ja loput noin 36 ha kallioista kitkamaa-alueella (I-II). Savikerroksen paksuus on enimmäkseen noin 16 metriä. Savialue saumautuu kitkamaa-alueeseen jyrkkäpiirteisesti siirtolapuutarha-alueen molemmin puolin. Savikerroksen alla on hiesu- ja hietakerroksia ja alimpana yleensä moreenia.

Rakennettavaksi suunniteltavasta alueesta on noin 4 ha savialuetta ja loput 16 ha kallioista kitkamaa-alueella.

Geoteknisten aluetyyppien rajat, savien alapinnan syvyyskäyrät ja tutkimuspisteet esitetään oheisessa karttapiirustuksessa.

Rakennusten perustaminen

Yleensä rakennettavaksi suunnitellut alueet sijoittuvat verraten edullisesti pohjaolosuhteisiin nähden, lukuunottamatta siirtolapuutarha-alueita, missä tarvitaan erityisiä pohjarakennustoimenpiteitä.

1. Kumpulan mäki

Rakennettavaksi suunnitellut alueet sijaitsevat kalliolla kitkamaa-alueella, joten rakennusten perustamistoimenpiteet eivät aiheuta "normaali-

listaa" poikkeavaa kustannusta. Rakennukset voidaan perustaa joko perusmuureilla tai -pilareilla kantavalle pohjalle.

2. Vallilan rinne

Rinne on kallioista kitkamaa-alueella. Maanpinta putoaa jyrkästi, 80 metrin matkalla 15 metriä. Kalliopinta putoaa sitäkin jyrkemmin. Tällä alueella rakennukset kannattaa perustaa kokonaan kallion varaan käyttämällä rinteeseen sopivaa rakenneteknistä ratkaisua.

3. Kättilöopiston edusta

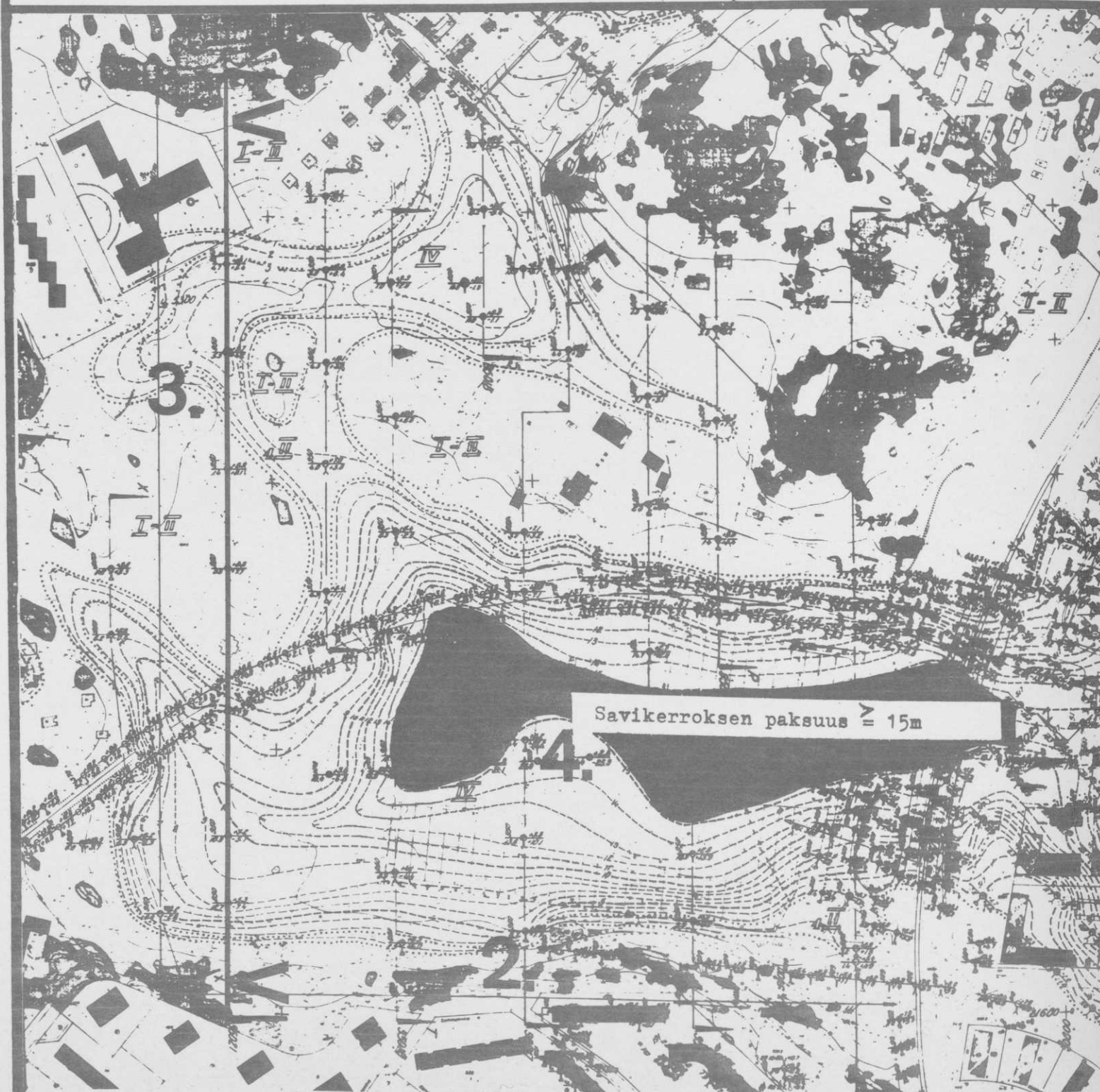
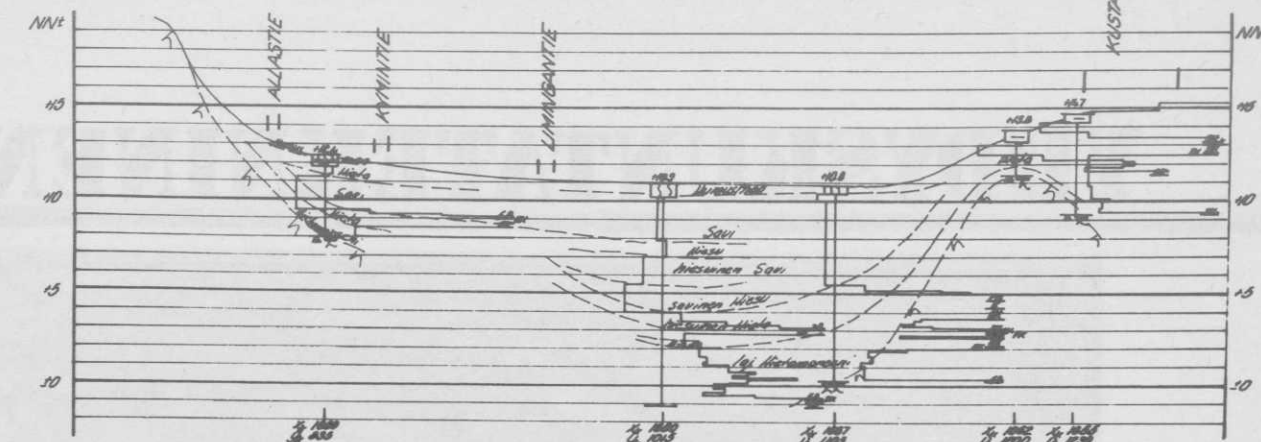
Rakennettavaksi suunnitellusta alueesta on osa kalliolla kitkamaa-alueella. Rakennukset voidaan perustaa perusmuureilla tai -pilareilla kantavalle

maapohjalle. Syvimmillään savikerroksen paksuus on 3 - 5 metriä, jolloin peruspilareiden aiheuttama lisäkustannus olisi noin 30 - 40 mk/ka-m² rakentamisen ollessa 4-kerroksista.

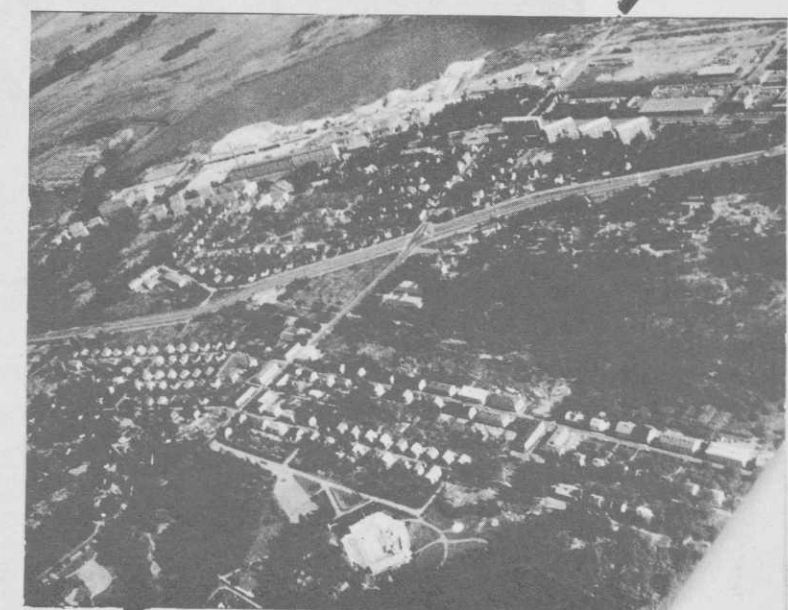
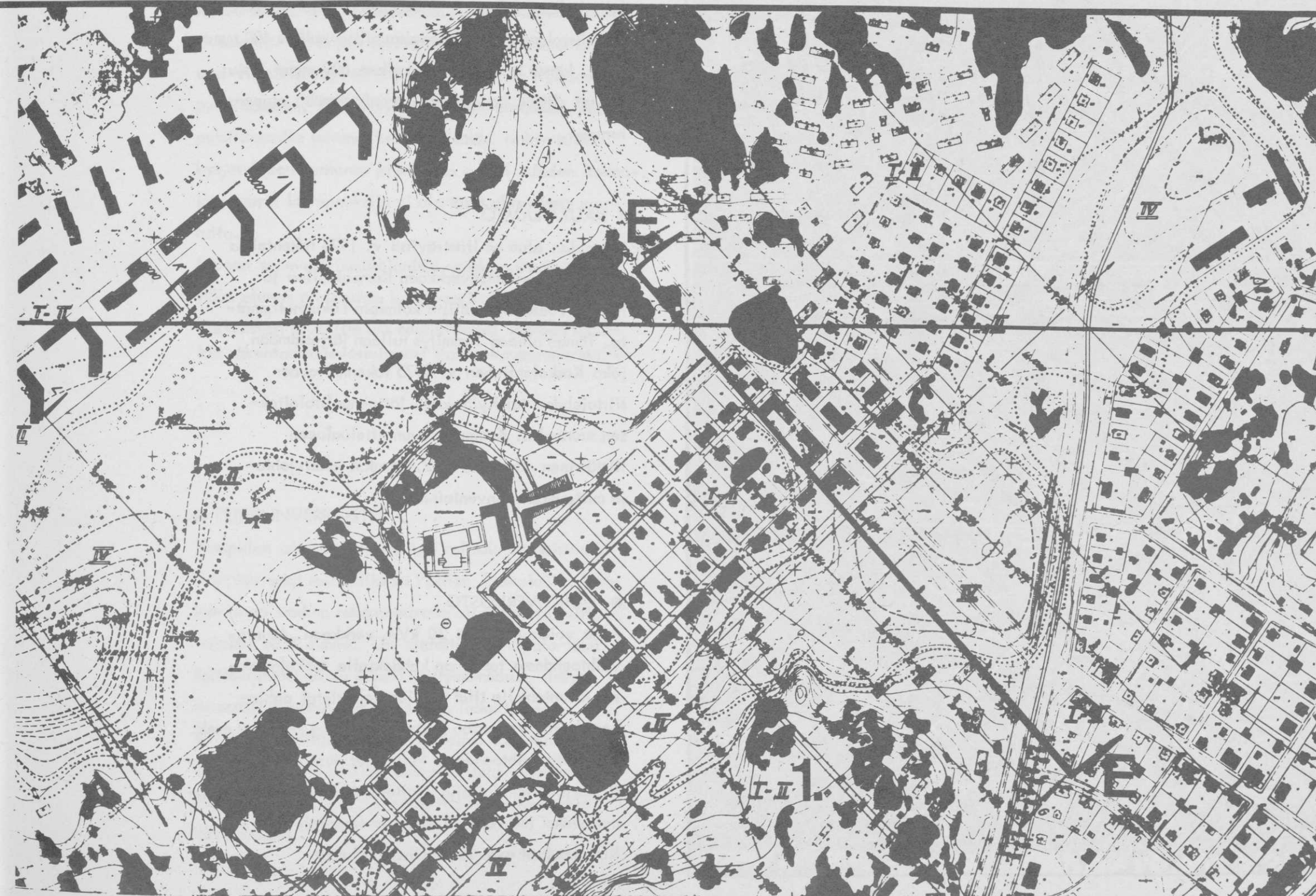
4. Siirtolapuutarha-alue

Siirtolapuutarha-alue on savikko. Rakennukset jouduttaisiin perustamaan tukipaalujen varaan. Keskimääräisenä paalupituutena tulisi olemaan noin 15 m. Alustavan laskelman mukaan perustamisesta aiheutuva lisäkustannus olisi näinollen noin 65 mk/ka-m² rakentamisen ollessa 4-kerroksista. Mikäli rakentaminen olisi 8-kerroksista muodostuisivat perustamisen lisäkustannukset noin 50 mk/ka-m².

LEIKKAUS E-E

Savikerroksen paksuus $\geq 15m$

Grundförhållanden. Sektioner och plan med bl.a. lerområdet (max 15 m) inritat.

YHDYSKUNTATEKNINEN HUOLTO

P. HIETAMIES

● VESI

Nykyisen vesijohtoverkoston kannalta alueen veden-saanti on helposti järjestettävissä. Alueen länsipuol-
lella kulkee 450 mm:n ja 300 mm:n linjat ja Valli-
lan siirtolapuutarhan pohjoispuolitse kulkee 400 mm:n
linja. Idässä Hämeentiessä kulkee 600 mm:n linja.
Näissä riittää kapasiteettia tyydyttämään alueen
tarpeen.

● KAUKOLÄMPÖ

Kumpulan alue on liitettävissä v. 1974 rakenteilla
olevaan kaukolämpöverkkoon Kumpulantien ja
Kustaa Vaasantien välistä kolmiota lukuunottamat-
ta. Tämän alueen lämmitys tullaan järjestämään
joko Koskelantiehen v. 1975 rakennettavaan
siirtojohtoon tai Kyläsaaren jätteenpolttolaitok-
sen suunnalta. Kumpulan suunnittelualueen
liittäminen aiheuttaa n. 2,4 mm:n jakelujohto-
ja mittauskeskusinvestoinnit.

● SÄHKÖVERKOSTO

Alue voidaan liittää 20 kV:n verkkoon. Asunto-
vaihtoehdossa tarvitaan kahdeksalle sähkölaitok-
sen muuntamolle tilat talojen kellari- tai pohja-
kerroksiin. Verkoston kustannukset ovat noin 0,8 mmk.
Ns. laitosvaihtoehdossa kuluttajat ovat todennäköises-
ti suurjännitekuluttajia, jolloin sähkölaitoksen raken-
nettavaksi jää vain 20 kV:n suurjänniteverkko.
Kustannukset ovat tällöin n. 0,35 mmk.

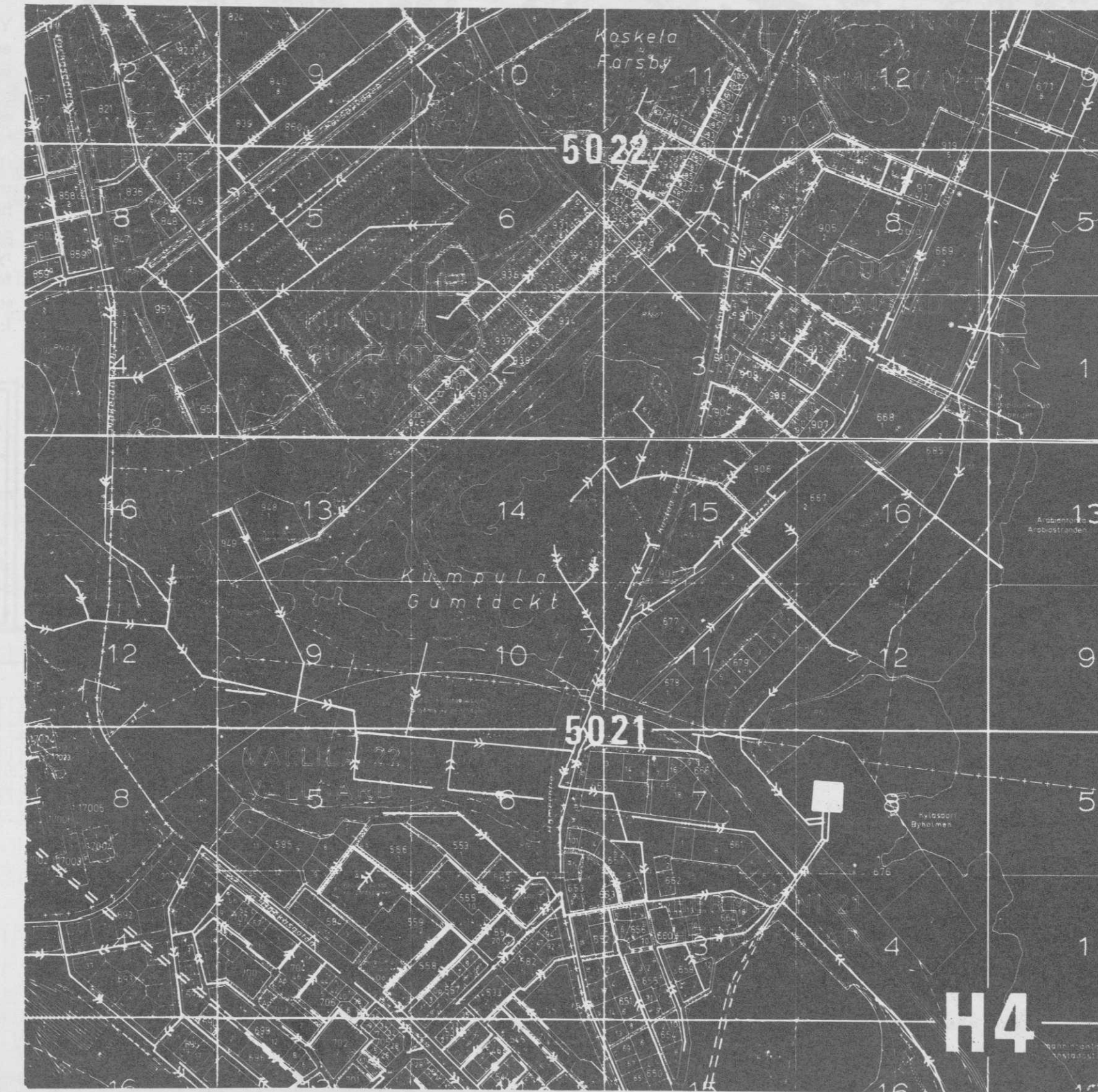
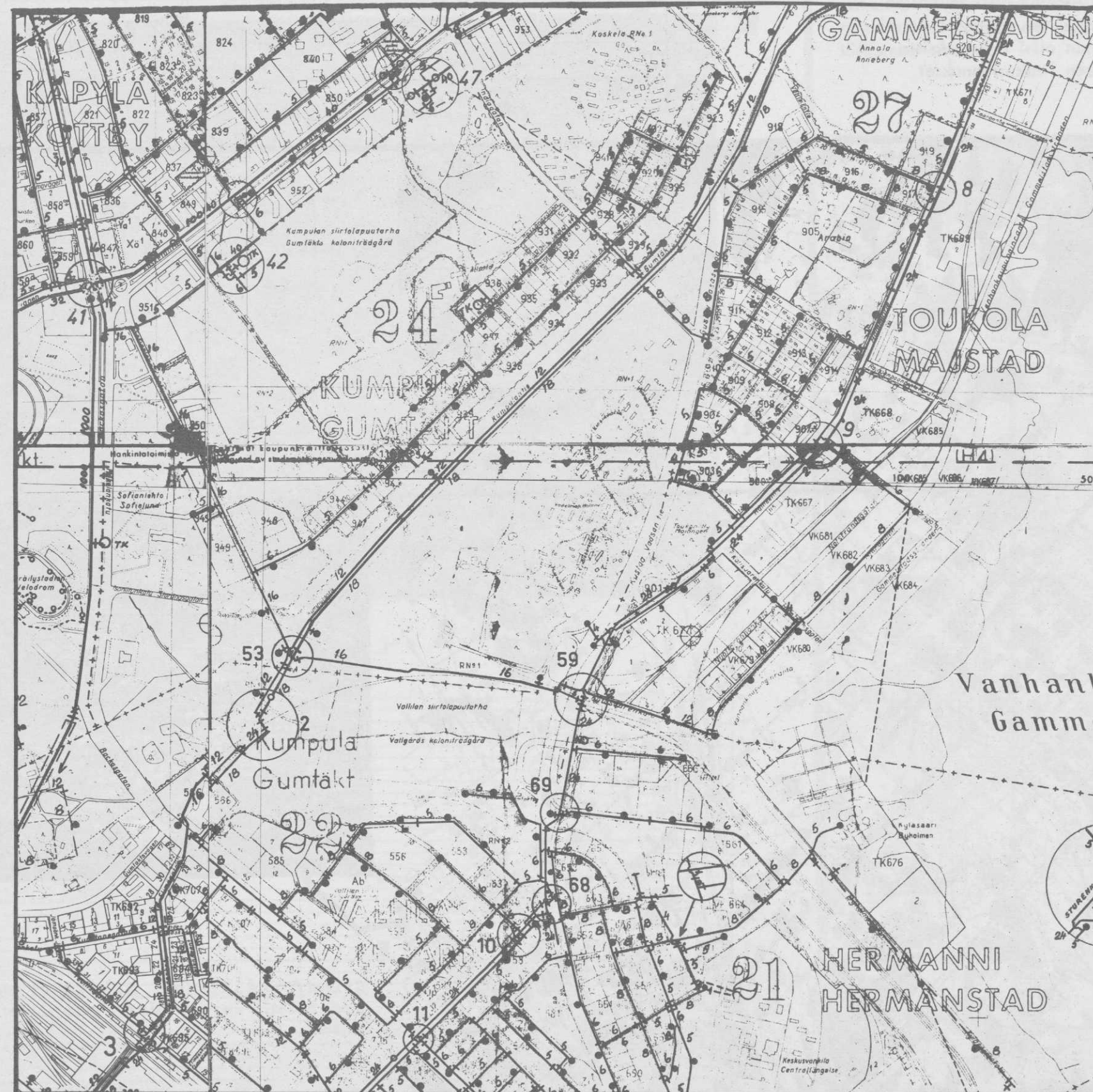
● VIEMÄRÖINTI

Kumpulan alueella on tällä hetkellä sekavesijärjestel-
mään perustuva viemäriverkko, joka ei sovellu raken-
nettavan alueen käyttöön. Aluetta varten joudutaan
rakentamaan oma erillisviemäröinnin mukainen viemä-
riverkosto. Jätevesiä varten joudutaan rakentamaan
uusi viemäriyhteys lähistöllä sijaitsevaan Kyläsaaren
puhdistamoon, sillä nykyinen alueen eteläosan kautta
puhdistamolle johtava kokoojaviemäri tuskin tulee
kysymykseen kuntansa ja kokonsa vuoksi. Uuden kokoo-
javiemäriin kustannuksiin ei ole tässä yhteydessä puu-
tuttu.

Alueen sadevesiviemäröinnissä voidaan käyttää hy-
väksi alueen eteläosissa kulkevaa Kumpulan puroa.
Tarkemman suunnitelun edellyttäessä voidaan myös-
kin rakentaa sadevesiviemäri Vanhankaupunginselälle.

● PUHELINVERKOSTO

Kumpulan alue on liitettävissä osittain Sörmäisten ja
Käpylän sekä mahdollisesti Pasilan keskuksiin. Kar-
kea arvio verkon rakentamisesta aiheutuvista kustan-
nuksista on 3,3 mmk. On oletettu että asunto- ja
laitosvaihtoehtoja puhelinliittymämäärän lisäys
on sama. Investointikustannuksia laskettaessa on
oletettu käytettävän maakaapeleita. Kustannuksiin
on laskettu vain verkon rakentamisesta aiheutuvat
kustannukset, ei siis tilaajalaitteiden aiheuttamia
kustannuksia.

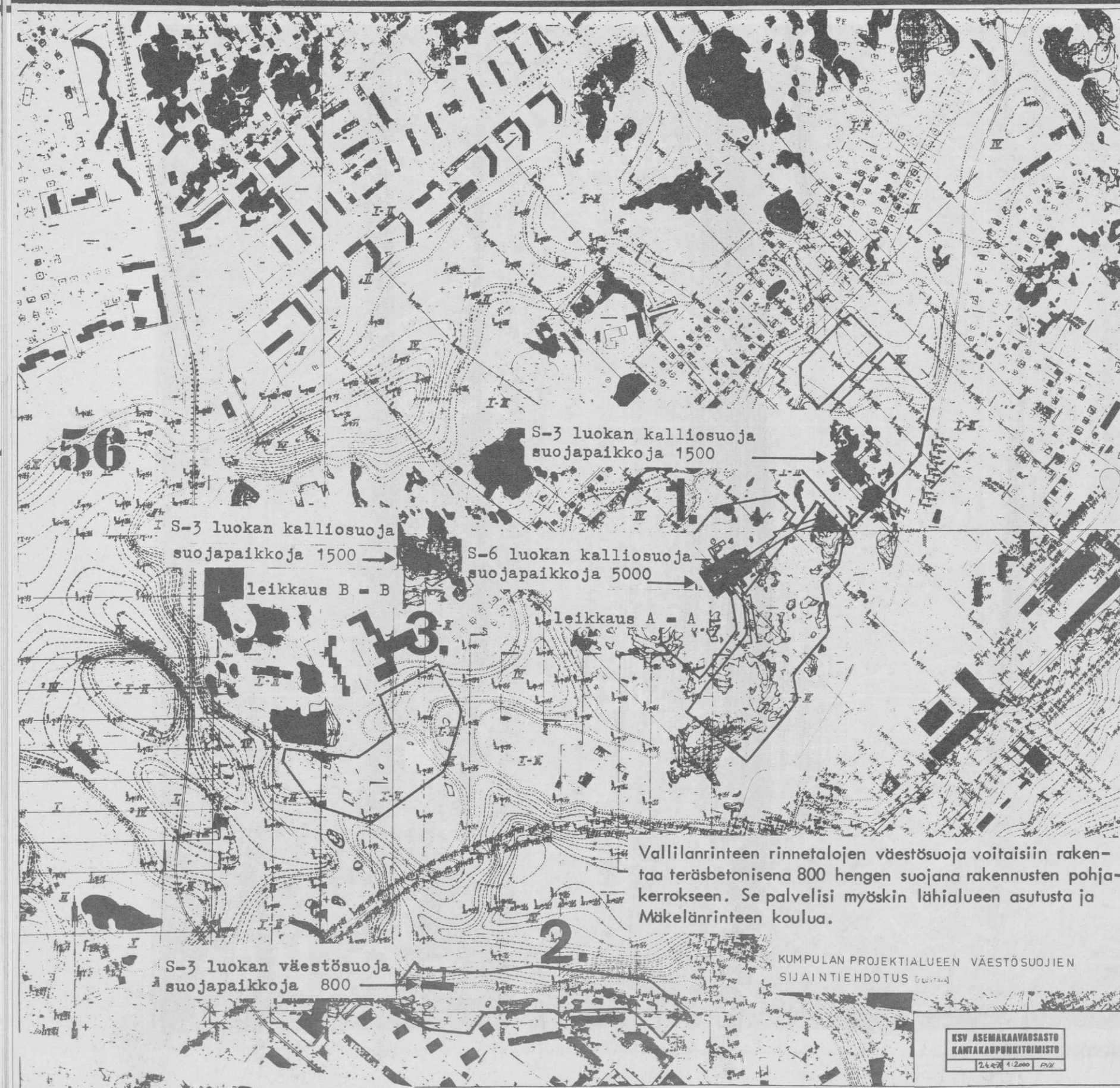

VIEMÄRIVERKOSTO

VÄESTÖSUOJAT

Väestösuoja on pyritty sijoittamaan niin, että mistään kohdin aluetta ei kuljettava matka olisi yli 250 metriä.

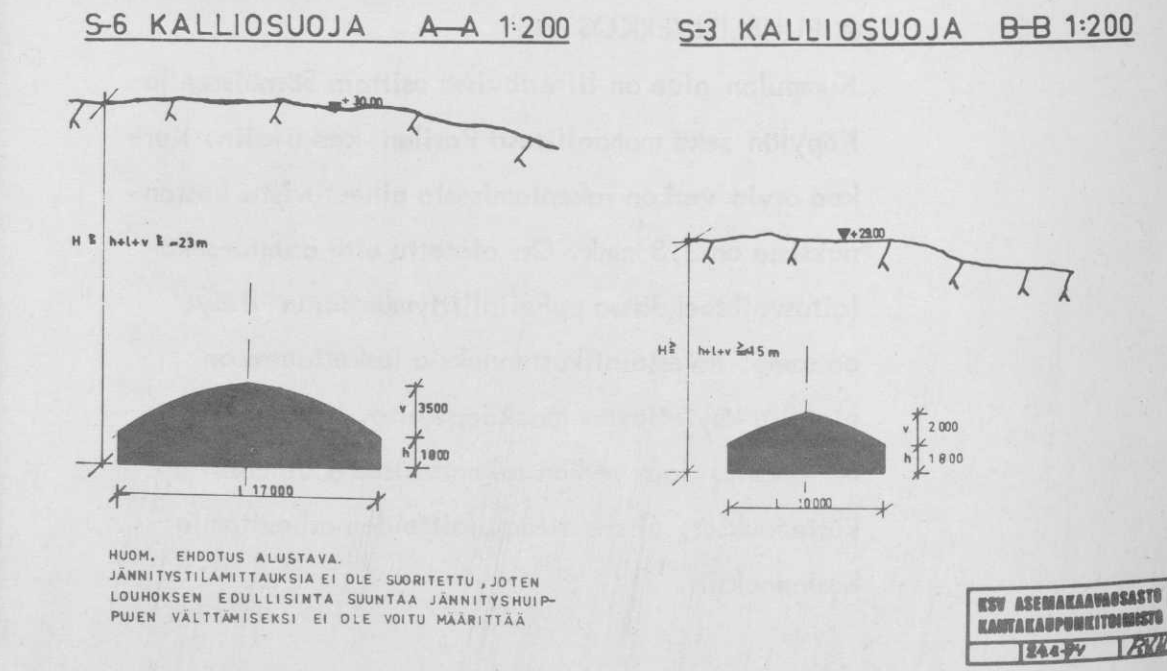
Suojien rauhanaikainen käyttö olisi autopaikoitustiloja.

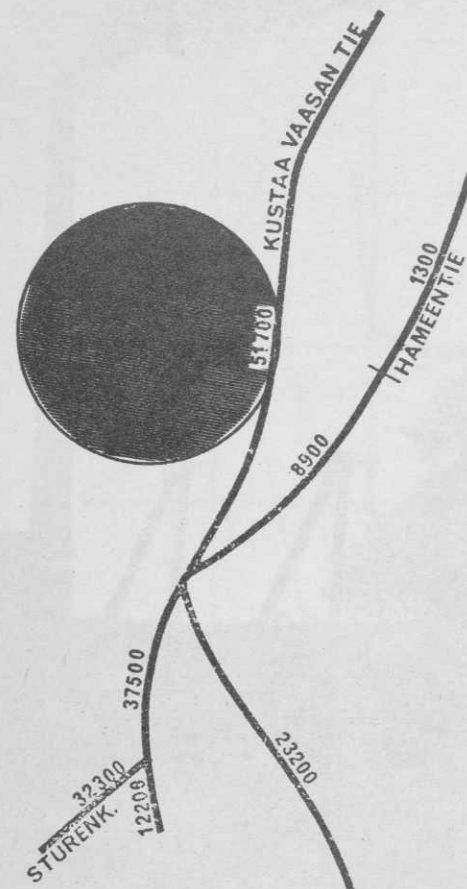
Befolkningskyddens utformas lämpligast som bergsskydd med undantag av "Vallgårdsbrinken" där ett betongskydd är tekniskt fördelaktigare. Preliminär förläggning samt antalet skyddsplatser och fredstida användning som garage framgår av karta och tabell.

Yleispiirteisesti voidaan todeta, että alueen suurtopografia viittaa kallion olevan suhteellisen ehyttä ja louhittavuudeltaan hyvää, koska mäen keskiosissa esiintyy runsaasti kalliopaljastumia (katso kartta) ja rinteet nousevat suhteellisen rauhallisesti ja loivapiirteisesti. Kalliopaljastumat ovat useimmiten ehjimpien lohkojen, kothoumien ylärinteissä tai lakiosissa. Maapeitteen paksuus ja kallion rakoilu lisääntyvät tavallisesti mentäessä laelta alarinteelle ja notkoon. Tämän vuoksi kalliosuojat on edullista sijoittaa lähemmäs mäen lakea, jossa korttelialueetkin ovat.

ALUE	LUOKKA	PINTA-ALA	SUOJA-PAIKKOJA	AUTO-PAIKKOJA
1	S-6	KALLIOSUOJA	3000 M ²	5000 KPL
2	S-3	BETONISUOJA	900 M ²	1500 KPL
3	S-3	KALLIOSUOJA	500 M ²	800 KPL
3	S-3	KALLIOSUOJA	900 M ²	1500 KPL
YHTEENSÄ		5300 M ²	8800 KPL	200 KPL

LIIKENNEMELU

KUMPUKAN ALUEEN LIIKENNEMÄÄRÄT SÖRNÄISTEN RANTATIE YLEISSUUNNITELMASSA

Koska äänentason mittauksetkin voidaan suorittaa vain noin 1 dB:n tarkkuudella, on ennustettujen arvojen pidettävä liki arvoina, joiden tarkkuus on korkeintaan $\pm 10\%$.

Pohjoismaisen suosituksen mukaisesti lasketulla tavalla ei äänentaso asuinhuoneessa saa ylittää 35 db(A). Normaalisti Pohjoismaissa esiintyviä ikkuna- ja ulkoseinärakenteita käytettäessä laskee äänentaso siirryttäessä ulkoa sisälle vähintään 24 db(A). Tämä edellyttää, että ulkona saa olla korkeintaan 59 db(A): äänentaso.

HÄMEENTIEN SILLAT ON ILMEISESTI VARUSTETTAVA ÄÄNENVAIMENTAVILLA KAITTEILLA AINAKIN SILTOJEN LÄNSIPUOLELLA

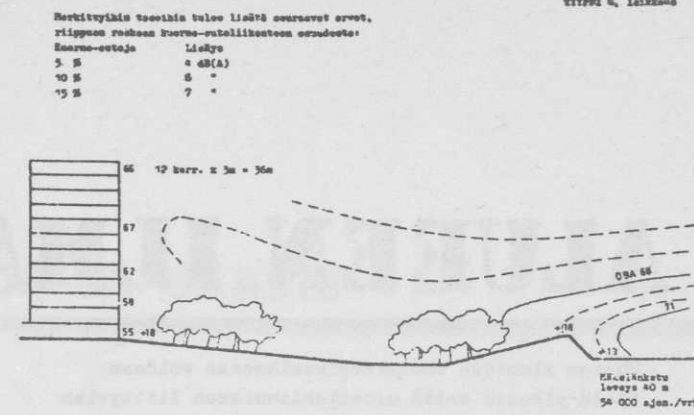
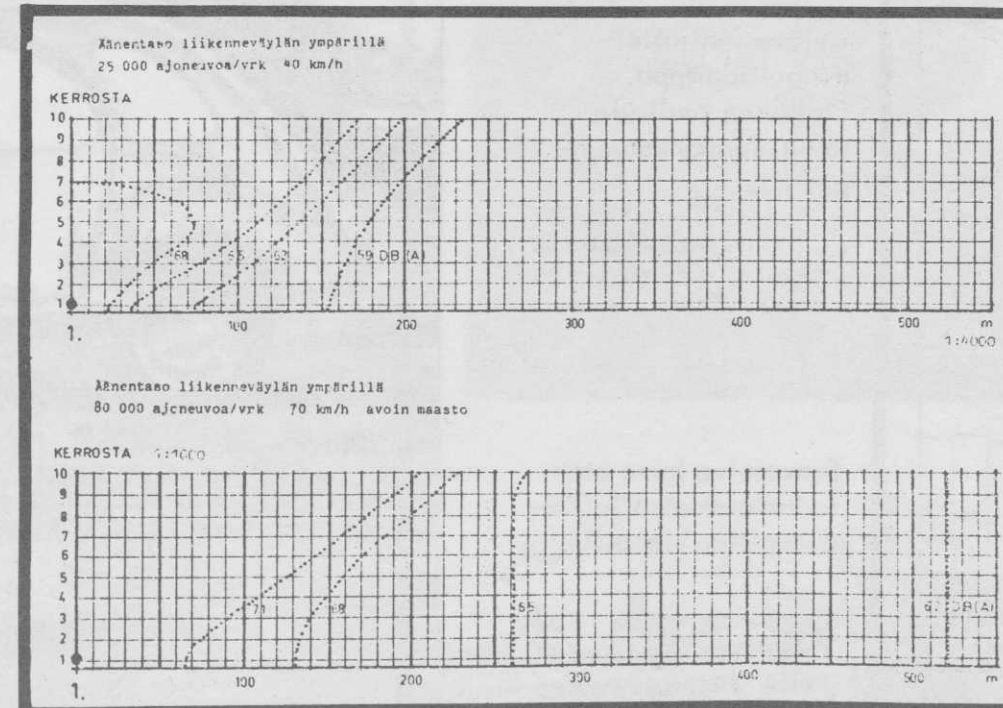
TAVASTVÄGENS BROAR BÖR ANTÄGLIGEN FÖRSES MED LJUDDÄMPANDE RÄCKEN ÅTMINSTONE MOT VÄESTER.

HÄMEENTIEN SILTA, KUMPUKAN KARTANO TAUSTALLA.

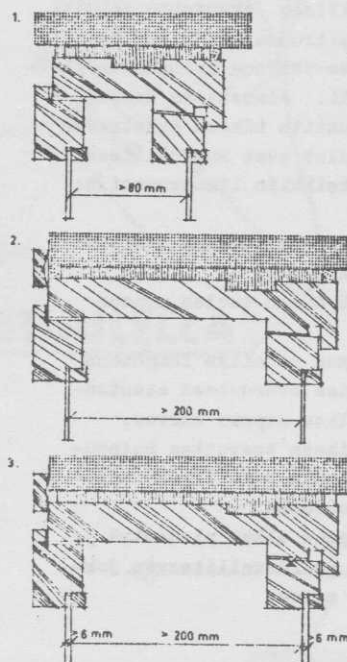
Tavastvägens bro med Gumbäcks huvudbyggnad i fonden.

Oheiseen kuvaan on otettu esimerkin vuoksi pohjoismaisen suosituksen mukaisesti laskettuja liikenteen aiheuttamia melutasoja. Suositus on julkaistu Rakennushallituksen tiedotuksena 2:68 "Melu ja kaavoitus". Oheisista arvoista voimme päätellä, että n. 52 000 ajon/vrk liikennemäärä aiheuttaisi Kumpulan alueella sallitun rajan 59 db(A) ylittävän melutason.

Itä-Pasilan suunnittelussa on Mäkelänkadun aiheuttama melukysymys ratkaistu oheisen kuvan mukaisella meluvallisteilla sekä lisäksi käyttämällä rakenteellisia ratkaisuja.

Ikkunoiden lasietäisyydellä eli ilmäväliillä voidaan vaikuttaa melun alenitukseen.

2. Äänen siirtyminen tieltä esteiden rakentamalla väliin suojaesteiksi.

Luonnollisemmin esteinä toimivat rakennukset, joille ei tarvitse asettaa samoja vaatimuksia kuin asuinrakennuksille, kuten pysäköintit, toimisto-, myymälä- yms. rakennuksia. Jo 4-kerroksisen rakennuksen aiheuttama varjoaika on niin suuri, että kadusta pois päin olevalla rakennuksen sivulle ei tarvitse asettaa vaatimuksia rakenteisiin nähden. Myös 3-4-kerroksinen rakennus antaa riittävän suojan samankorkuiselle rakennukselle. Varjoaikutuksen tehokkuus riippuu siitä, miten yhtenäisiä esteet ovat. Suojaesteiksi tarkoitettujen rakennusten tulisi muodostaa mahdollisimman yhtenäisiä pitkiä yksiköitä.

lainaus Pasilan liikennemelututkimuksesta laatunut arkkitehti Alpo Halme

ALUEEN ILMASTOINTI

Uusien alueiden suunnitteluvaiheessa voidaan vielä yleensä estää urbanisoitumiseen liittyvien häiritteijöiden muodostumista. Näitä ennalta ehkäistävissä olevia häiritteijöitä ovat mm.:

- ulkoilman saastuminen
- luonnon valon puute
- liian korkea melutaso.

Kaikki ovat tekijöitä, jotka ovat oleellisesti riippuvaisia asemakaavallisista ratkaisuista.

1. TUULISUUS

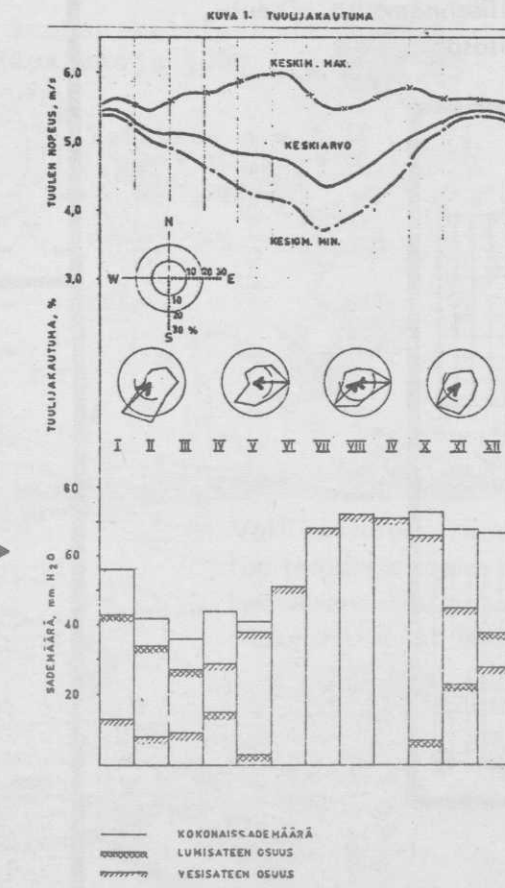
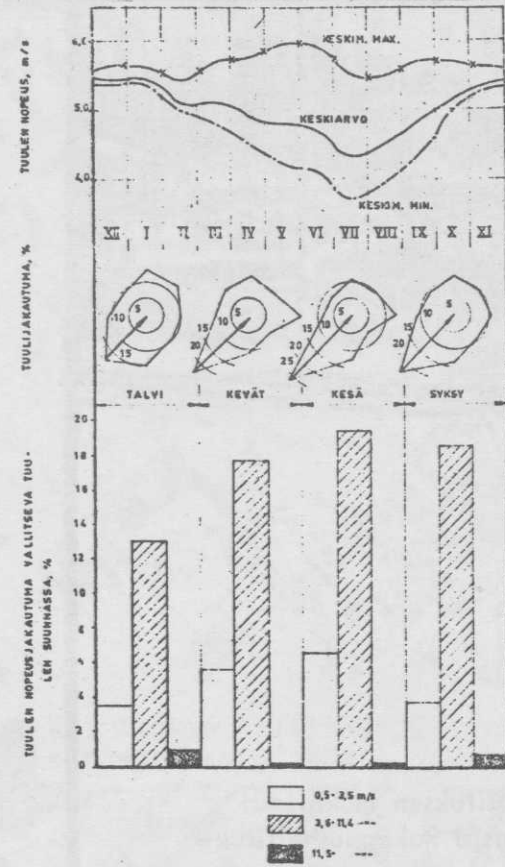
Kuvassa 1 on graafisesti esitetty ilmassa mitatut tuulen keskinopeus sekä keskimääräiset ääriarvot. Kuvasta huomataan selvästi, että kesällä keskinopeudet ovat pienemmät, mutta vaihtelut suurimmat. Suunnallisen jakauman selvittävät kuvan merkityt tuuliruusut. Näiden mukaisesti Pasila-alueen tuulta voidaan luonnehtia yleisesti sanalla lounaistuuli. Ainoastaan talvi-kuusi muodostaa tuulensuuntiin nähden osittaisen poikkeuksen: tällöin tuulet ovat suunnallisesti melko tasan jakautuneet kaikkiin ilmansuuntiin:

Kelloajoittain tarkasteltaessa saadaan tuulisuudelle seuraava jakautuma:

- yöaikana, noin 18.00-06.00 on tuulen nopeus pienimmillään,
- päivällä, kun auringon säteilyn lämpöteho enenevässä määrin voittaa avaruuteen suuntautuvan lämpösäteilyn, alkaa nopeus kasvaa, kunnes puolen päivän aikaa saavuttaa huippuarvonsa, hieman aikaisemmin kuin ilman lämpötila saavuttaa maksimiarvonsa,
- iltopäivällä tuulen nopeus alkaa pienentyä ja saavuttaa n. klo 18.00 yöllä vallitsevan jokseenkin muuttumattoman arvon.

Sateiden ja tuulien yhteydestä voidaan myös esittää ns. sadetuulisuus vaikkeen sateiden esiintyminen on hyvin epämääräistä, kuva 2. Tuulisuusista eroavat sadetuulisuus lähinnä vain kesä- ja kevätkuukausina. Tällöin sadetuulet seuraavat itäisiä virtauksia.

Vindrosorna (till höger) utvisa att den förhärskande vindriktningen under året är sydväst. I samband med nederbörd är vindriktningen under sommarmånaderna ostlig. Under vårmånaderna förekommer en kortare torrperiod, så även detta år (1974) då det första vårregnet kom den 7. maj.

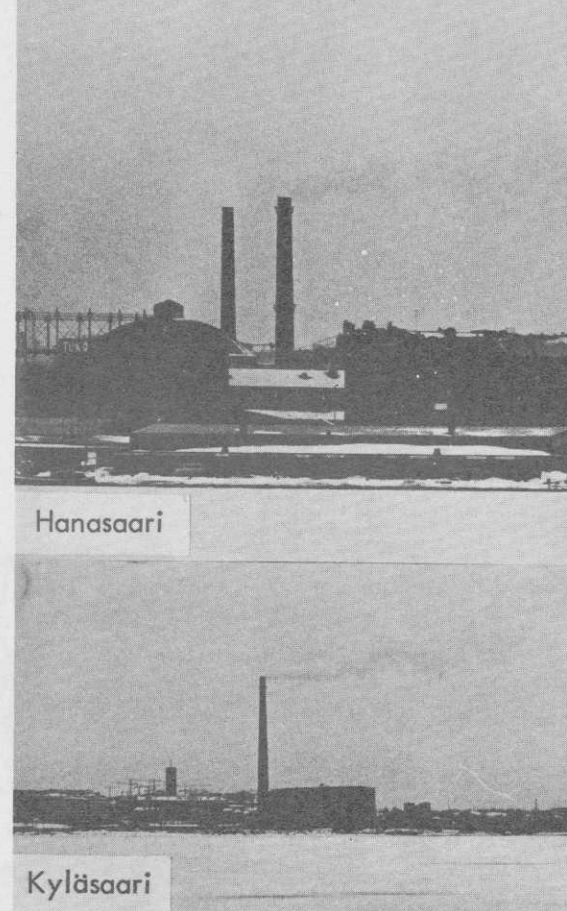
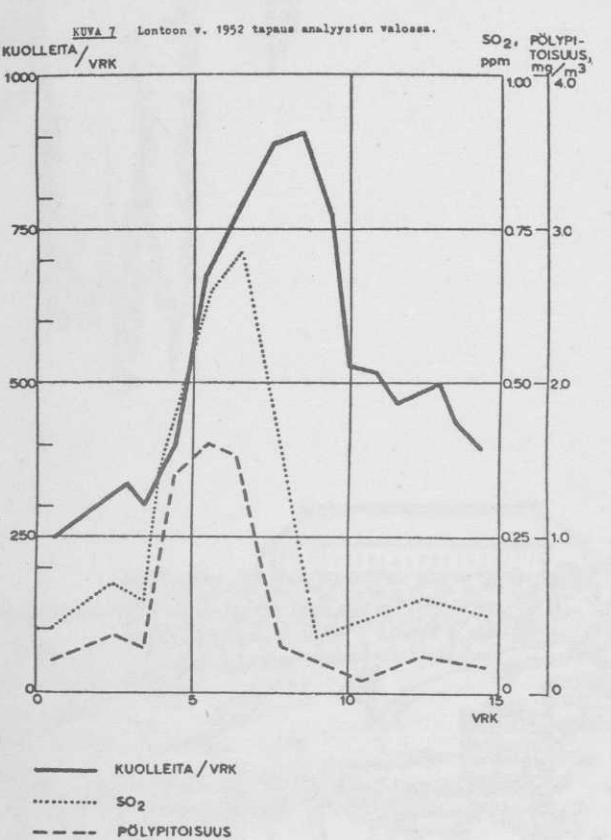
Kyläsaaren jätteenpolttopiippu. Eteläinen tuuli vie savut Vanhankaupungin yli.

Byholmens skorsten vinden är sydlig.

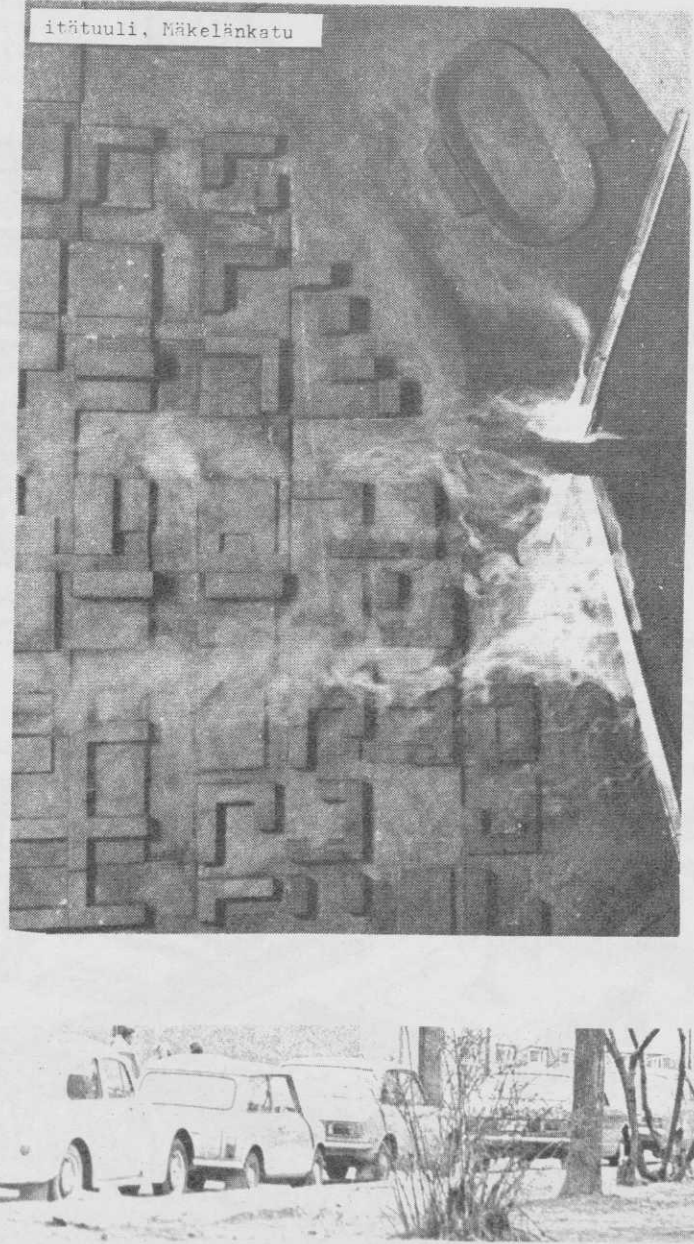
Provosoiva kuva otettu kuvausmatkalla Kätilöopiston tienoilla.

Provocerande foto (farfar Nygård) från Barnmorskeinstitutets entre.

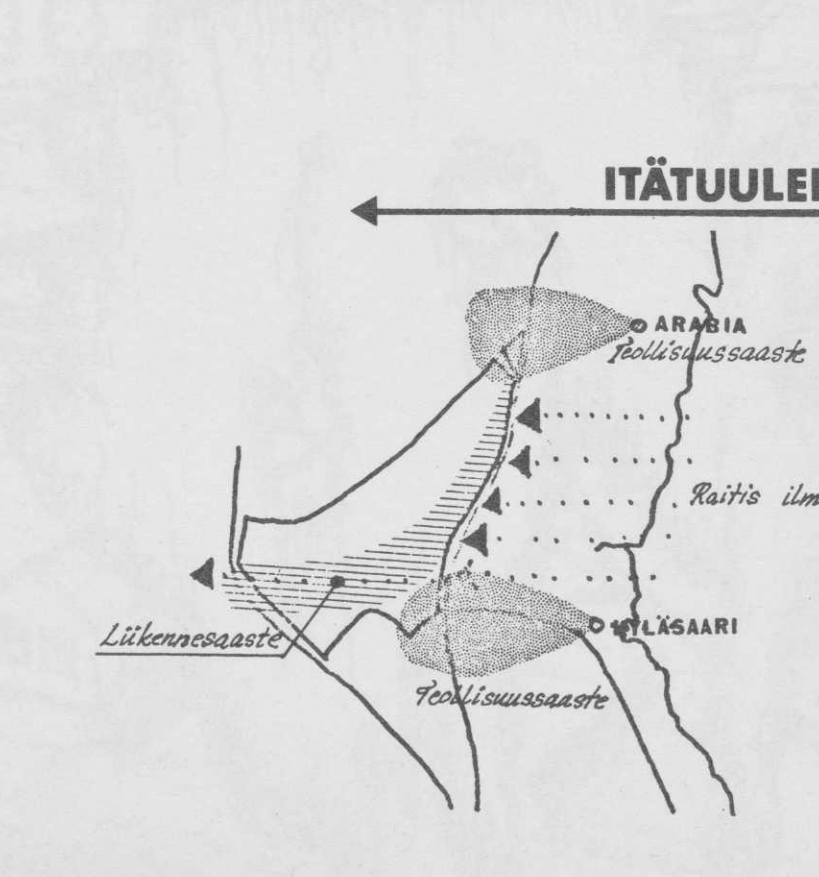
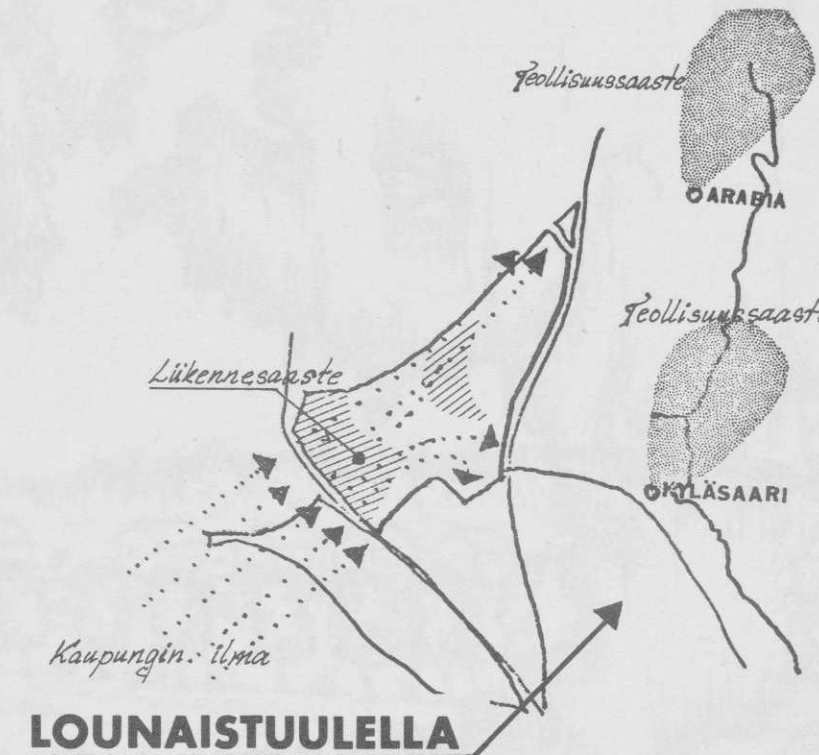
Vallila - Kumpulan alueella on Ilmatieteen laitoksen toimesta suoritettu v.-73 alustavia SO₂-pitoisuuden määntäystä. Näissä mittauksissa saatiin vuorokautiseksi keskiarvoksi 3,5 - 4,0 PPHM. Koko kuukauden jakson keskiarvoksi saatiin 1 - 2 PPHM. Lääkintöhallituksen suositus SO₂-pitoisuuden ylärajaksi on 10 PPHM/vrk keskiarvo ja 5 PPHM/kk keskiarvo. On huomattava, että otos edustaa vain kuukauden osuutta, joten sitä ei pidä tulkita liian tarkasti. Ilmatieteen laitoksella on parhaillaan kehitteillä kaupunkimalli, josta tietokoneella ja täydentävillä mittauksilla voidaan simuloida saasteen määrä eri puolilla kaupunkia. Koska SO₂ pitoisuus on osoittanut yllämainittuja lukemia, on ehdottomasti tutkittava tarkemmin Hanasaaren voimalaitoksen, Kyläsaaren jätteenpolttolaitoksen ym. teollisuuden saastevaikutukset alueella. Oheisena on otettu esimerkki Lontoossa v.-52 tapahtuneesta luonnollisen ventilaation hidastumisesta ja sen seurauksista.

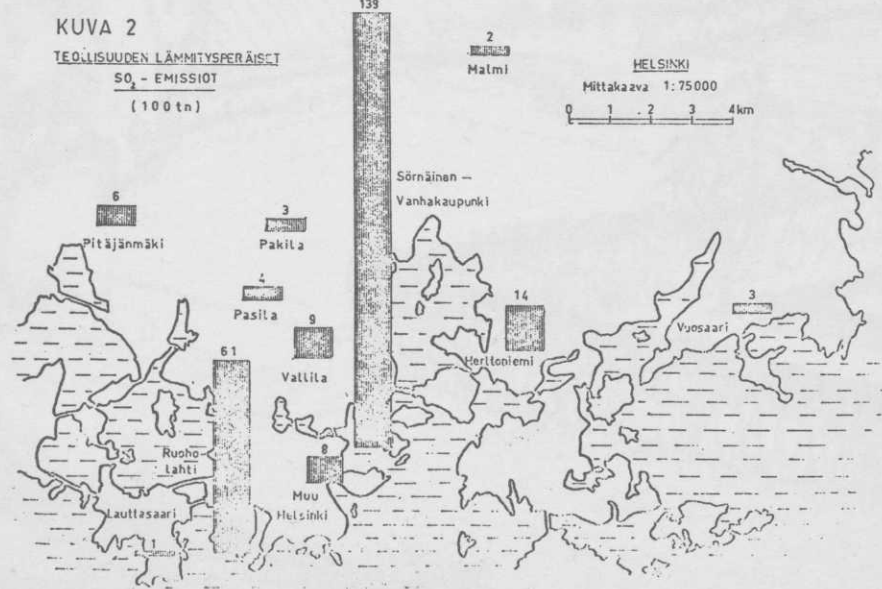
Työn perustana on käytetty Ilmatieteen laitoksen säähavaintoja, Työterveyslaitoksen suorittamia ilman saastumistutkimuksia Helsingin alueella ja Hydro- og aerodynamisk laboratorium-tutkimuslaitoksen suorittamia tuulitunnelikokeita erällä Pasila-alueen pienoismallilla.

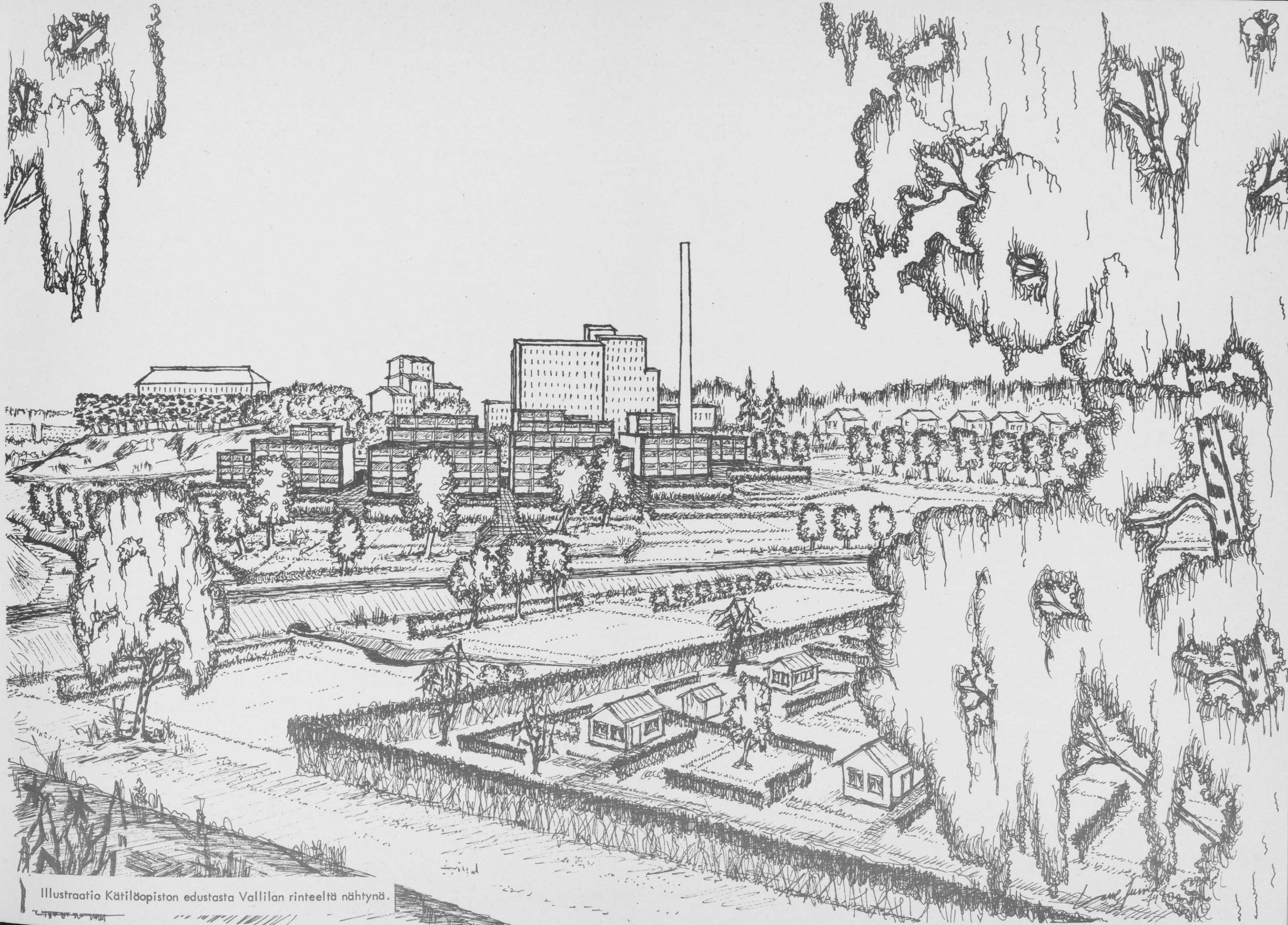

TUULISUUS JA SAASTE

Laatinut toimitus

Illustraatio Kättilöopiston edustasta Vallilan rinteeltä nähtynä.

